

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimus 2016

Kirsi Kuusisto
Matkailututkimus, Lapin Yliopisto
kikuusis(at)ulapland.fi

Joel Erkkonen
Metsähallitus, Lapin Luontopalvelut
joel.erkkonen(at)metsa.fi

Jari Ylläsjärvi
Metsähallitus, Lapin Luontopalvelut
jari.yllasjarvi(at)metsa.fi

Översättning: Pimma Åhman.

Kansikuva: Retkeilijät Kukastunturilla. Kuva: Heli Koivulahti.

ISO 14001

© Metsähallitus, Vantaa 2017

ISSN-L 1235-8983
ISSN (verkojulkaisu) 1799-5388
ISBN 978-952-295-197-7 (pdf)

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimus 2016

KUVAILELEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	26.9.2017
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	
LUOTTAMUKSELLISUUS	Julkinen	DIAARINUMERO	MH 3826/2017/05
SUOJELUALUEYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	kansallispuisto, Natura 2000 -alue		
ALUEEN NIMI	Pallas–Yllästunturin kansallispuisto		
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	Pallas–Ounastunturi FI1300101, Ylläs–Aakenus FI1300618		
ALUEYKSIKKÖ	Lapin luontopalvelut		
TEKIJÄ(T)	Kirsi Kuusisto, Joel Erkkonen ja Jari Ylläsjärvi		
JULKAISUN NIMI	Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimus 2016		
TIIVISTELMÄ	<p>Pallas–Yllästunturin kansallispuisto on kävijämäärältään Suomen suosituin. Vuonna 2016 kävijälaskurit tallensivat 538 800 käyntiä, mikä on yli 13 200 enemmän kuin edellisenä vuonna.</p> <p>Pallas–Yllästunturin kansallispuiston vuoden 2016 kävijätutkimuksen aineisto kerättiin 23 eri keräyspisteessä kevättalvella ja kesällä 2016. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää alueen kävijärakennetta, kävijöiden harrastuksia alueella, käynnin alueellista ja ajallista jakautumista sekä kävijätyytyväisyyttä ja kävijöiden rahankäyttöä alueella. Tavanomaisen tutkimuksen lisäksi kartoitettiin ensimmäistä kertaa myös luontomatkailun terveys- ja hyvinvointivaikutuksia.</p> <p>Pallas–Yllästunturin kansallispuiston tyypillinen kävijä on korkeasti koulutautunut iäkkäämpi ihminen, joka saapuu talvikaudella pienessä, oman perheen jäsenistä koostuvassa seurueessa hiihtämään päiväksi Yllästunturin lähireiteille. Kesällä myös työikäiset perheineen saapuvat kansallispuiston alueelle retkeilemään ja vaeltajat ottavat Hetta–Pallas-reitin haltuun. Päiväkävijä viiptyy kansallispuistossa keskimäärin neljä tuntia. Puistossa yövytään tyypillisesti neljä yötä. Tärkeimmät syyt retkelle olivat luonnon kokeminen ja maisemat. Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijä on useimmin kotimainen matkailija, jolle kansallispuisto on matkan tärkein kohde.</p> <p>Tutkimustulosten perusteella kansallispuisto tuo yhä enemmän hyvinvointia lähialueilleen. Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset olivat vuoden 2016 käyntimäärällä laskettuna noin 60 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukset noin 600 henkilötyövuotta. Niiden kävijöiden osalta, joille puisto oli matkan tärkein tai ainoa kohde, rahankäytön vaikutukset olivat vähintään 40,3 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukset noin 404 henkilötyövuotta. Majoitukseen kohdistui 60 % ja kahvila- sekä ravintolatoimintaan 18 % kävijöiden rahankäytön tulovaikutuksista.</p> <p>Kävijätutkimukseen vastanneille lähetettiin myös erillinen terveys- ja hyvinvointikysely, jolla saatiin lisää tietoa puistossa käynnin terveysvaikutuksista. Vastajat olivat varsin yksimielisiä siitä, että käynti kansallispuistossa lisäsi fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Käynti elvytti ja rentoutti, lisäsi motivaatiota työhön ja arkielämään, innosti ylläpitämään ja lisäämään arkiliikuntaa sekä lujitti suhdetta läheisiin ja luontoon. Lisäksi vaikutukset, erityisesti psyykkiset ja sosiaaliset, säilyivät vastaajien mukaan vielä pitkän aikaa käynnin jälkeen.</p> <p>Vastajat olivat keskimäärin erittäin tyytyväisiä, ja koko puiston kävijätyytyväisyysindeksi oli vuonna 2016 jopa 4,23. Parhaimmiksi palvelurakenteeksi kävijät arvioivat polku- ja latureitistön sekä polttopuuhuollon. Myös alueen luontokeskukset saivat korkeita arvosanoja. Autio- ja varaus-tupia oli käyttänyt ja arvioinut vain 41 % vastaajista, mutta niihin oltiin kaikkiaan hyvin tyytyväisiä.</p>		
AVAINSANAT	Pallas–Yllästunturin kansallispuisto, kävijätutkimus		
MUUT TIEDOT			
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 230		
ISSN-L	1235-8983	ISBN (PDF)	978-952-295-197-7
ISSN (VERKKOJULKAISU)	1799-5388		
SIVUMÄÄRÄ	91 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAIKKA	
JAKAJA	Metsähallitus, Luontopalvelut	HINTA	

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	26.9.2017
UPPDRAGSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	MH 3826/2017/05
TYP AV SKYDDSSOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM	nationalpark, Natura 2000-område		
OMRÅDETS NAMN	Pallas–Yllästunturi nationalpark		
NATURA 2000-OMRÅDETS NAMN OCH KOD	Pallas–Ounastunturi FI1300101, Ylläs–Aakenus FI1300618		
REGIONENHET	Lappland naturtjänstere		
FÖRFATTARE	Kirsi Kuusisto, Joel Erkkonen och Jari Ylläsjärvi		
PUBLIKATION	Besökarundersökning i Pallas–Yllästunturi nationalpark 2016		
SAMMANDRAG	<p>Pallas–Yllästunturi nationalpark är den populäraste nationalparken i Finland när man ser till besökarantalet. År 2016 registrerade besökarräkna 538 800 besök, vilket är över 13 200 fler besök än föregående år.</p> <p>Materialet till besökarundersökningen i Pallas–Yllästunturi nationalpark 2016 insamlades på 23 olika ställen under vårvintern och sommaren 2016. Syftet med undersökningen var att utreda besökarstrukturen, besökarnas aktiviteter i området, besökens områdesvisa och tidsmässiga fördelning samt besökarnas belåtenhet och penninganvändning i området. Utöver dessa undersöktes för första gången också hurdana effekter besökarna upplevde att besöket hade på deras hälsa och välmående.</p> <p>En typisk besökare i Pallas–Yllästunturi nationalpark är en högt utbildad, äldre person. Hen kommer till området under vintersäsongen i litet sällskap bestående av familjemedlemmar för att åka skidor under en dag på spår i närheten av Yllästunturi. På sommaren besöker även folk i arbetsför ålder med familj området för att idka friluftsliv och långvandrare söker sig till Hetta–Pallas-leden. Dagsgäster vistades i genomsnitt fyra timmar i nationalparken. De flesta övernattare stannade fyra nätter i parken. De viktigaste orsakerna till besöken var att få naturupplevelser och njuta av landskapen. De flesta besökare i Pallas–Yllästunturi nationalpark var inhemska turister, för vilka nationalparken var resans viktigaste besöksmål.</p> <p>Undersökningsresultaten visade att nationalparken i ökande grad medför välstånd till parkens närområden. Pallas–Yllästunturi nationalparks besökares totala inkomsteffekt på området var, räknat utgående från besökarantalet år 2016, ca 60 miljoner euro och sysselsättningseffekten 600 årsverken. Vad gäller endast de besökare för vilka parken var det viktigaste eller enda besöksmålet var deras effekt på den lokala ekonomin minst 40,3 miljoner euro och sysselsättningseffekten 404 årsverken. Logiverksamheten stod för 60 % av inkomsteffekten från besökarnas penninganvändning, café- och restaurangverksamheten för 18 %.</p> <p>Till de personer som deltog i besökarundersökningen skickades också en separat enkät om hälsa och välmående, genom vilken man fick mer information om besökets hälsoeffekter. Svararna var rätt så eniga om att besöket i nationalparken hade ökat deras fysiska, psykiska sociala välmående. Besöket hade en uppfriskande och avkopplande effekt på svararna och förbättrade deras arbetsmotivation såväl som motivationen i vardagslivet. Besöket sporrade dem också till ökad vardagsmotion samt förbättrade deras förhållande till de närmaste och till naturen. Därtill höll verkningarna, speciellt de psykiska och sociala effekterna, i sig ännu länge efter besöket.</p> <p>Svararna var i genomsnitt mycket nöjda med besöket, och belåtenhetsindexet för hela parken var år 2016 hela 4,23. Besökarna angav att nätverket av leder och skidspår samt vedunderhållet var de bästa friluftstjänsterna i området. Även naturumen i området fick mycket beröm. Bara 41 % av svararna hade använt sig av och gett en bedömning av öde- och reserveringsstugor, men över lag var besökarna mycket nöjda med dem.</p>		
NYCKELORD	Pallas–Yllästunturi nationalpark, besökarundersökning		
ÖVRIGA UPPGIFTER			
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Forststyrelsens naturskyddspublikationer. Serie B 230		
ISSN-L	1235-8983	ISBN (PDF)	978-952-295-197-7
ISSN (ONLINE)	1799-5388		
SIDANTAL	91 s.	SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, Naturtjänster	PRIS	

Sisällys

1 JOHDANTO.....	7
2 KÄVIJÄTUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	8
2.1 Alueen kuvaus.....	8
2.2 Aineisto ja menetelmät.....	10
3 TULOKSET.....	14
3.1 Kävijärakenne.....	14
3.1.1 Kävijöiden perustiedot.....	14
3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot.....	20
3.2 Käynti Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa.....	23
3.2.1 Kohteen tärkeys.....	23
3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset.....	24
3.2.3 Liikkuminen alueella.....	30
3.2.4 Käyntien alueellinen jakautuminen.....	31
3.2.5 Käynnin kesto ja toistuvuus.....	32
3.2.6 Saapuminen alueelle.....	39
3.2.7 Kävijöiden rahankäyttö ja sen paikallistaloudelliset vaikutukset.....	43
3.3 Kävijätyytyväisyys.....	48
3.3.1 Käynnin tarkoitus.....	48
3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta.....	50
3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen.....	52
3.3.4 Vastanneiden käyntiä häirinneet tekijät.....	52
3.3.5 Kävijätyytyväisyysindeksi.....	54
3.5 Kävijöiden kokemat terveys- ja hyvinvointivaikutukset.....	55
3.5.1 Lisäkysely luonnon terveys- ja hyvinvointivaikutuksista.....	57
3.6 Reittikohtaiset käyntimäärät.....	66
3.7 Vapaamuotoiset ajatukset.....	72
4 TULOSTEN TARKASTELU.....	73
4.1 Vertailu aiempiin tutkimuksiin.....	73
KIITOKSET.....	75
LÄHTEET.....	76
LIITTEET	
Liite 1 Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimuksen 2016 suunniteltu otantakehikko.....	77
Liite 2 Haastattelupaikat ja keruulaatikat.....	78
Liite 3 Kävijätutkimuksen kyselylomake.....	80
Liite 4 Tutkimuksen yhteydessä käytetty lähialueen kartta.....	84
Liite 5 Tutkimuksen yhteydessä käytetyt reittikartat.....	85
Liite 6 Luonnon terveys- ja hyvinvointivaikutusten kyselylomake.....	87

1 Johdanto

Suomen kansallispuistoista kolmanneksi suurin ja luontomatkailuarvoiltaan merkittävin puisto, Pallas–Yllästunturin kansallispuisto, muodostaa Suomen pohjoisen luonnon – metsien, soiden, tunturien ja vesistöjen – säilymisen kannalta erittäin merkittävän kokonaisuuden ja on lajistoltaan monilta osin ainutlaatuinen kansainvälisesti arvioiden. Kansallispuisto on Suomen luontomatkailualueista kansainvälisesti tunnetuimpia suurten puistoa ympäröivien matkailukeskusten ansiosta.

Tämä tutkimus on viides Pallas–Yllästunturin kansallispuistoon sisältyvillä alueilla tehty kävijätutkimus. Aiemmin on tehty Ylläs–Aakenuksen alueen kävijätutkimus vuonna 2000 (Kuusisto & Taskinen 2003) ja Pallas–Ounastunturin kansallispuiston kävijätutkimukset vuosina 1998 (Erkkonen 1999) ja 2003 (Sulkava ym. 2007). Vuonna 2010 tehty kävijätutkimus kattoi ensimmäistä kertaa kokonaan Pallas–Yllästunturin kansallispuiston (Rantatalo & Ylläsjärvi 2011).

Kansallispuiston kävijätutkimuksilla on merkittävä rooli alueen kehittämisessä. Edellinen kävijätutkimus on tehty vuonna 2010, joten päivitetylle tiedolle oli jo tarvetta. Tuoreimpaan kävijätutkimukseen kerättiin vastauksia Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa helmikuusta lokakuuhun 2016. Tutkimuksen tavoitteena oli saada selville alueen kävijärakenne, kävijöiden harrastukset, käytön alueellinen ja ajallinen jakautuminen, kävijäytyvyisyys, paikallistaloudelliset vaikutukset sekä tutkia nyt ensimmäistä kertaa myös terveys- ja hyvinvointivaikutuksia. Kävijätutkimuksen tuloksia hyödynnetään alueen hoidon ja käytön suunnittelussa sekä Tunturi-Lapin matkailualueen yritysyhteistyössä (Metsähallitus 2008).

Vuoden 2010 kävijätutkimuksen jälkeen Metsähallitus on tehnyt merkittäviä kunnostuksia kansallispuiston alueella Kylästä kylään -reittihankeen ja Pallas-hankkeen rahoituksella. Polku- ja latuvii-toituksia ja reittiopasteita on uusittu merkittävästi. Myös useita kuivakäymälöitä ja tulipaikkoja on kunnostettu. Merkittävimiksi isommiksi perusparannuksiksi mainittakoon myös Nammalakurun varaus- ja autiotupa sekä Varkaankurun kota, jotka on uusittu kokonaan. Vastaajien palautteessa näiden palveluiden parantaminen näkyi palvelun laadun arvioinnissa keskiarvojen nousuna.

2 Kävijätutkimuksen toteutus

2.1 Alueen kuvaus

Kansallispuiston pinta-ala jakautuu Enontekiön (30,4 %), Muonion (33,9 %), Kittilän (33,5 %) ja Kolarin (2,6 %) alueelle (kuva 1). Puiston pohjoisosan avoimet tunturit, rinteiden tunturikoivikot, mäntymetsät, pienet lammet ja purot sekä puronvarsipajukot- ja lehdot edustavat luonnonoloiltaan, geomorfologialtaan ja maisemiltaan tyypillistä Tunturi-Lappia. Eteläinen alue on puolestaan boreaalisten luonnonmetsien ja soiden kirjomaatunturierämaata.

Kuva 1. Pallas–Yllästunturin kansallispuisto sijaitsee Kolarin, Kittilän, Muonion ja Enontekiön välisellä tunturi- ja metsäalueella. © Metsähallitus 2017, © Maanmittauslaitos 1/MML/17.

Valtaosa Pallas–Yllästunturin kansallispuistosta on edelleen luonnontilassa ja muodostaa edustavan poikkileikkauksen Lapin luonnosta. Luontoarvoiltaan puisto on suojelullisesti merkittävä myös kansainvälisissä mittakaavassa, sillä pohjoisen havumetsävyöhykkeen metsiä ja aapasoiita esiintyy Euroopan unionin alueella vain Suomessa ja Ruotsissa. Pallastuntureiden alue on myös yksi Suomen kansallismaisemista.

Pallas–Yllästunturin kansallispuisto lähiympäristöineen on Suomen tärkeimpiä luontomatkailu-alueita. Puisto on seudun kunnille taloudellisesti merkittävä, sillä alueen matkailukeskusten veto-voimaisuus perustuu suurelta osin kansallispuiston maisemiin, luontoon ja luontomatkailua tukevaan palveluvarustukseen. Alueeseen kohdistuva käyttöpaine on viime vuosikymmeninä jatkuvasti lisääntynyt alueen matkailuelinkeinon kasvun myötä. Kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmassa (Metsähallitus 2008) alueen käyttömuodot pyritään sovittamaan yhteen siten, että kansallispuiston suojelutavoitteet toteutuvat eivätkä luonto- ja kulttuuriarvot vaarannu.

Taulukkoon 1 on koottu tärkeimmät tiedot Pallas–Yllästunturin kansallispuistosta vuonna 2016. Tarkempaa ja ajanmukaisempaa tietoa Pallas–Yllästunturin kansallispuistosta löytyy mm. Luontoon.fi-verkkopalvelusta (Metsähallitus 2016).

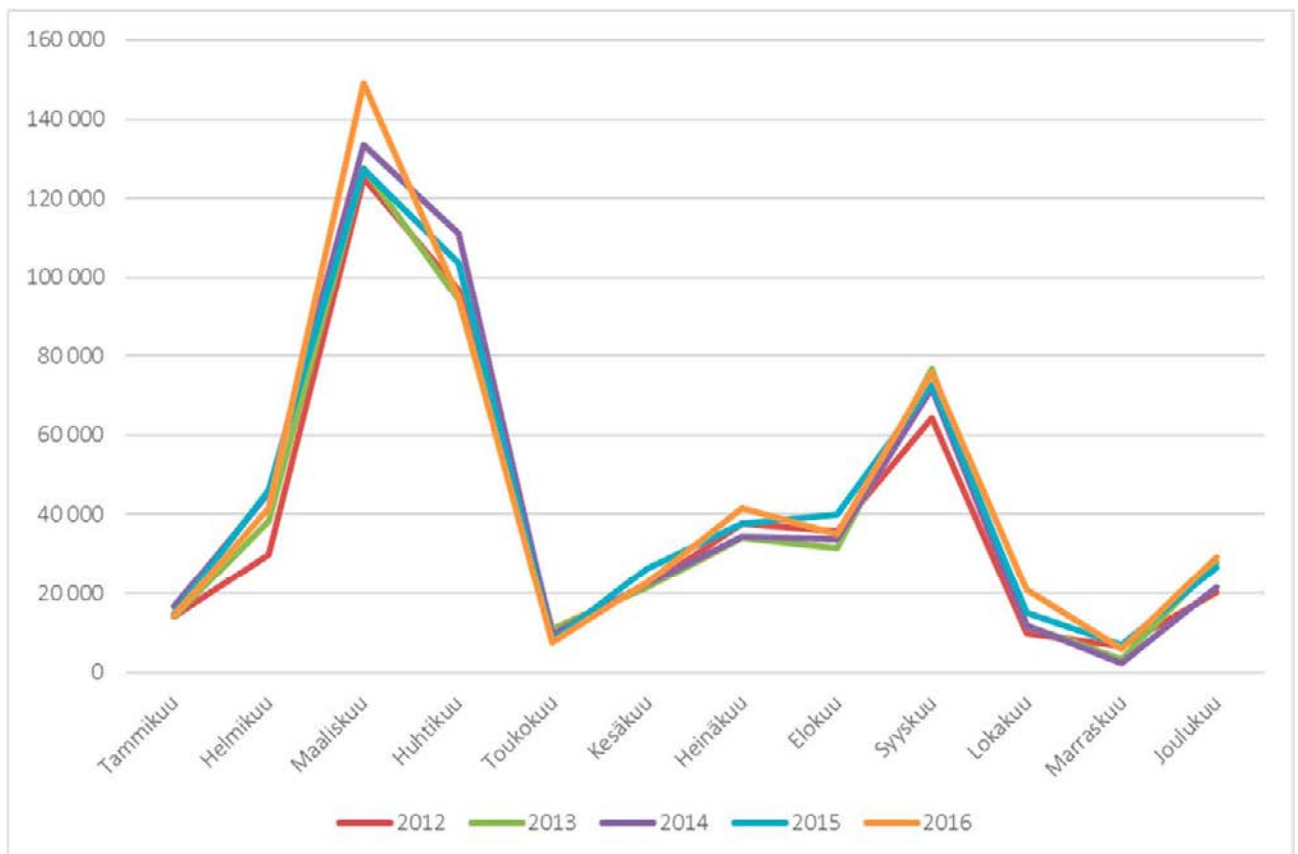
Taulukko 1. Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kuvaavat tärkeimmät tiedot vuonna 2016.

PALLAS–YLLÄSTUNTURIN KANSALLISPUISTO	
Perustamisajankohta	Vuonna 2005. Pallas–Ounastunturin kansallispuisto oli perustettu 1938
Sijainti	Kolarin, Kittilän, Muonion ja Enontekiön kuntien alueella
Kansallispuiston pinta-ala	1 020 km ²
Käyntimäärä	538 800 käyntiä vuonna 2016
Palvelut	<p>Metsähallituksen palvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Luontokeskus 3 kpl • Autio- ja päivätupa 29 kpl • Vuokratupa ja -kota 3 kpl • Varaustupa 3 kpl • Latukahvio 3 kpl • Kota, puolikota ja laavu 22 kpl • Huolto- ja valvontatupa 3 kpl • Tulentekopaikka 4 kpl • Autio-, päivä- ja varaustupien sekä laavujen ja useimpien tulentekopaikkojen yhteydessä on kuivakäymälä ja polttopuusuoja • Autio-, päivä- ja varaustupien sekä laavujen ja useimpien tulentekopaikkojen yhteydessä on kuivakäymälä • Pitkos n. 22 km • Venelaituri, kiinnityspaikka 3 kpl • Kesäreitti 335 km • Luontopolku 42 km • Huollettu latu 290 km • Erämaalatu 80 km • Huoltoreitti 100 km • Maastopyöräilyreitti 40 km • Huollettu talviretkelyreitti 46 km • Lumikenkäilyreitti 13 km • Moottorikelkkailureitti 24 km • Pallas–Yllästunturin kansallispuiston alueella on uusittu kaikki viitotukset v. 2004 <p>Yrittäjien palvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ohjelmalvelutarjonta: mm. koiravaljakkoajeluita, opastettuja kalastus-, lumikenkäily-, pyöräily- ja luontoretkeilyä • Hiihto- ja suunnistustapahtumat • Yrittäjien ylläpitämät latukahviot 3 kpl • Huolletut hiihtoreitit, joita ylläpitävät Latupoolit
Käyttömuodot	<ul style="list-style-type: none"> • Luonnonsuojelu, luonnon virkistyskäyttö, luontomatkailu, porotalous, tutkimus, kotitarvekalastus, marjastus ja sienestys • Vetovoimatekijöitä ovat laskettelu- ja maastohiihtomahdollisuudet ja retkeilyreitiverkosto.
Hoito- ja käyttösuunnitelma	<p>Vahvistettu v. 2008 (Metsähallitus 2008) Järjestyssääntö vahvistettu v. 2008 Luontomatkailusunnitelma hyväksytty v. 2010 (Kyöstilä ym. 2010) Reitistösuunnitelma hyväksytty v. 2017 (Kyöstilä ym. 2017)</p>

2.2 Aineisto ja menetelmät

Metsähallituksessa on käytössä yhtenäiset kävijäseurantamenetelmät, joita käytetään valtakunnallisesti (Kajala ym. 2009). Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimus toteutettiin 18.2.–6.10.2016. Tutkimuksen perusjoukosta, Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa tuona ajanjaksona vierailleista kävijöistä, rajattiin satunnaisotannalla tietyin kriteerein, havaintoyksikköjoukko eli otanta, joka vuoden 2016 tutkimuksessa oli 2 178 havaintoyksikköä. Otannan rajaamisessa oli käytetty apuna aiempien vuosien kävijätilastoja ASTA-tietojärjestelmästä (kuva 2) ja kokemuksia vuoden 2010 kävijätutkimuksen toteutuksesta. Niiden perusteella pyrittiin päättämään, missä ja milloin kyselytutkimusta tulisi toteuttaa, jotta otanta olisi edustava eli vastaisi mahdollisimman tarkasti koko perusjoukkoa.

Havaintojoukon rajauksessa huomioitiin ensiksi ikäkriteeri eli vastauksia kerättiin vain yli 15-vuotiailta kävijöiltä. Tämän jälkeen keräyspaikat valittiin otantakehikkoon aikaisempien kokemusten ja parhaimman käytettävissä olevan tiedon perusteella. Tavoitteena oli kerätä 390 vastausta puiston pohjoisosista ja 660 vastausta puiston eteläosista. Edustaessaan noin 0,2 % kaikista kävijöistä tavoitemääriä pidettiin riittävänä. Vastausten keruussa huomioitiin myös kausittaisuus siten, että vilkkaimpina sesonkikuukausina maaliskuussa ja syyskuussa kerättiin myös valtaosa vastauksista.

Kuva 2. Käyntimäärät kuukausittain vuosilta 2012–2016.

Aineiston keruussa päästiin reilusti yli tavoitteiden vastausten kokonaismäärissä. Talvikaudella kerättiin yhteensä 1 104 vastauslomaketta, joista 864 Ylläksen alueelta ja 240 Pallaksen alueelta. Kesäkaudella kerättiin yhteensä 1 074 lomaketta, joista 380 Ylläksen alueelta ja 694 Pallaksen alueelta. Luvuissa korostuu Pallaksen alueen yliedustus, joka johtui pääosin autiotupien käyttäjien vastausinnokkuudesta. Autiotuvilla täytettyjä lomakkeita tuli odotettua enemmän, mikä vääristi hieman tutkimustulosten kävijärakennetta siten, että vastaajissa puistossa yöpyjiä oli suhteessa liikaa. Ylläksen alueella vastauksia saatiin puolestaan kävijämääriin suhteutettuna prosentuaalisesti selvästi vähemmän. Tämän vuoksi pitkällisen harkinnan jälkeen poistettiin säännönmukaisesti joka kolmas syyskuun vastauslomake kansallispuiston pohjoisosien suurilta keräyspisteiltä (Hannukuru, Nammalakuru, Muu Pallas ja Pallaksen luontokeskus lähialueineen). Näin alueelliset erot otannassa saatiin tasoittumaan, minkä johdosta otanta edusti paremmin koko kävijäkuntaa. Lopulliseksi otannaksi saatiin siis 1 927 vastausta, josta Ylläksen alueelta tuli 864 talvikaudelta ja 380 kesäkaudelta ja Pallaksen alueelta 240 talvikaudelta ja 443 kesäkaudelta (taulukko 2). Tämä edustaa noin 0,43 % kansallispuiston käyntimäärästä aineiston keruun ajalta.

Taulukko 2. Aineiston keruun suunnitelma ja toteutuma.

	Käynnit keruuajalla	Keräys-suunnitelma	Prosenttia	Kerätyt lomakkeet	Korjatut määrät	Prosenttia
Ylläs talvi	199 000	410	0,21	864	864	0,43
Ylläs kesä	120 000	250	0,21	380	380	0,31
Pallas talvi	43 000	140	0,32	240	240	0,55
Pallas kesä	80 000	250	0,31	694	443	0,55
Yhteensä	442 000	1 050	0,23	2 178	1 927	0,43

Kansallispuiston kävijätutkimuksen vastaukset kerättiin pääosin 23 eri keräyspisteessä (liitteet 1 ja 2). Talvi- ja kesäaineiston keräyspaikat erosivat hieman toisistaan. Villenkämpällä, Latvamajalla, Elämänluukussa ja Peurakalttiolla kerättiin vastauksia ainoastaan talvikaudella, sillä nämä keräyspaikat sijaitsevat hiihtoreittien varrella eikä niihin kaikkiin ollut kesäreittejä pitkin kulkuyhteyttä. Lähes kolmannes vastauksista kerättiin joko Pallastunturin luontokeskuksessa ja sen välittömässä läheisyydessä (15 %) tai Yllästunturin luontokeskus Kellokkaassa (15 %) (taulukko 3). Tunturi-Lapin luontokeskuksesta saatiin vastauksia merkittävästi vähemmän (2 %). Tietyissä tapauksissa tarkkaa vastauspaikkaa ei voitu määrittää, jolloin vastaukset jaettiin karkeasti vastauspaikan mukaan joko puiston pohjoispuolelle (Muu Pallas–Hetta 5 %) tai eteläpuolelle (Muu Ylläs 6 %).

Kävijätutkimus toteutettiin pääosin strukturoituna lomaketutkimuksena. Tutkimuksessa käytettiin Metsähallituksen kävijätutkimuksen vakiolomaketta, joka toimi myös haastattelujen pohjana (liite 3). Vakiolomaketta käytettäessä tutkimus saadaan vertailukelpoiseksi Metsähallituksen muiden kävijätutkimusten kanssa. Kyselylomakkeita oli tarjolla suomen- ja englanninkielisinä. Valtaosa vastaajista, 95 %, täytti suomenkielisen lomakkeen ja vain 5 % käytti englanninkielistä vastauslomaketta.

Tutkimuksen lähtökohtana oli, että haastateltava täyttää lomakkeen itse, jotta haastattelija vaikuttaisi mahdollisimman vähän vastausten sisältöön. Talvikaudella luontomatkailuopiskelijat toimivat ansiokkaasti vastausten kerääjinä ja haastattelijoina. Yksittäisinä kerääjinä olivat lisäksi talvikaudella Petra Pudas ja Teppo Salmirinne sekä kesäkaudella Mirka Kaikkonen ja Kirsi Kuusisto. Myös luontokeskusten asiakaspalvelutyöntekijät tekivät suuren työn aineiston keräämisessä.

Taulukko 3. Vastausten jakautuminen keruupaikoittain Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa.

Haastattelupaikka	Kpl	%
Pyhäkero	59	3
Sioskuru	6	0
Hannukuru	35	2
Montellin maja	21	1
Nammalakuru	59	3
Pallastunturin luontokeskus + kota	291	15
Pallasjärvi + Punainen hiekka	32	2
Keimiöjärvi	43	2
Tunturi-Lapin luontokeskus	41	2
Muu Pallas-Hetta	89	5
Kahvikeidas	65	3
Latvamaja	142	7
Kesänkijärvi	159	8
Varkaankuru	26	1
Kotamaja	167	9
Pyhäjärvi	87	5
Peurakaltio	18	1
Villenkämpä	30	2
Elämänluukku	21	1
Hangaskuru	77	4
Yllästunturin luontokeskus Kellokas	292	15
Karila	44	2
Muu Ylläs	117	6
Yhteensä	1 921	100

Valtaosa vastaajista, 57 % eli 1 104 vastaajaa, täytti lomakkeen itse ja palautti sen välittömästi suoraan haastattelijalle (taulukko 4). Haastattelijan täyttämiä lomakkeita tuli yhteensä 201 eli 10 % kaikista tutkimuksessa huomioiduista vastauslomakkeista. Haastattelijapainotteisia keräyspaikkoja olivat latukahviot talvikaudella.

Kyselypisteistä 16 oli sijoitettu autiotuville, kodille tai vastaaviin vastauspaikkoihin, joissa haastattelijaa ei ollut läsnä, vaan lomakkeet jätettiin keräyslaatikkoon. Tässä vastaustavassa oli se ongelma, ettei vastaaja saanut tarvittaessa tarkempia ohjeita kyselyyn liittyen, jolloin kysymysten väärinymmärtämisen riski kasvoi. Keräyslaatikoita oli Hannukurun, Nammalakurun, Montellinmajan, Pyhäkeron, Sioskurun, Hietajärven, Punaisenhiekan, Keimiöjärven, Tulivuoripuiston, Pyhäjärven, Porokämpän, Kahvikeitaan ja Hangaskurun keräyspisteissä, ja niihin jätettyjä vastauksia tuli yhteensä 255 kpl, joka edustaa 13 % kaikista vastauksista. Näissä kyselypisteissä tehtiin myös haastatteluja.

Jotta kansallispuiston kävijäkuntaa tavoitettaisiin mahdollisimman monipuolisesti, kyselylomakkeita jätettiin myös suosittujen retkeilyreittien lähtöpaikoille autojen ikkunoille valmiiksi maksettussa palautuskuoressa Totovaarassa, Keimiötunturin parkkipaikalla ja Pyhäjärvellä. Postitse vastauslomakkeita palautui 237 kpl eli 12 % vastauksista. 126 lomakkeen kohdalla vastaustapa ei ollut tiedossa (taulukko 4).

Taulukko 4. Vastaustapa.

Vastaustapa	Kpl	%
Ei tiedossa	126	7
Paperilomake haastattelupaikalla asiakkaan täyttämänä	1 104	57
Paperilomake haastattelupaikalla haastattelijan täyttämänä	201	10
Paperilomake postitse	237	12
Paperilomake kyselypisteessä, jossa ei haastattelijaa (esim. postilaatikko tai autiotupa)	255	13
Yhteensä	1 923	100

Kyselylomakkeiden tiedot tallennettiin Metsähallituksen asiakasseurantatietojen hallintaan käytettävään ASTA-tietojärjestelmään. Aineiston analysoinnin tilastollisina menetelminä käytettiin suorien jakaumien tarkastelua ja kuvailevia tunnuslukuja (keskiarvo, keskihajonta, moodi, mediaani ja prosenttipisteet):

- Moodi on tyyppiarvo, joka kuvaa aineiston yleisintä arvoa.
- Mediaani ilmaisee muuttujan keskimmäisen arvon jakaen havaintoaineiston kahteen yhtä suureen osaan.
- 25 %:n prosenttipiste ilmaisee sen muuttujan arvon, jonka alle sijoittuu neljäsosa havaintoaineistosta, ja 75 %:n prosenttipiste puolestaan sen muuttujan arvon, jonka alle sijoittuu kolme neljäsosaa havainnoista.

Kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset laskettiin Metsäntutkimuslaitoksen ja Metsähallituksen vuonna 2009 kehittämällä laskentamallilla, joka on osa Metsähallituksen ASTA-tietojärjestelmää. Paikallistaloudellisten vaikutusten laskemisessa käytetään ASTAan tallennettuja tietoja kävijöistä ja heidän rahankäytöstään sekä alueen vuotuista käyntimäärää. Laskentaa varten suojelu- ja retkeilyalueet on jaettu neljään luokkaan lähialueen asukastiheyden perusteella. Pallas-Yllästunturin kansallispuisto kuuluu tässä tarkastelussa luokkaan matkailukeskus. Kullekin luokalle on laskettu keskimääräiset välittömien vaikutusten kertautumista kuvaavat kertoimet sekä työllisyysuhdeluvut. Apuna on käytetty Tilastokeskuksen maakunnallisista panos-tuotostaulukoista johdettuja paikallisia panos-tuotostaulukoita. Paikallistaloudellisten vaikutusten laskennassa käytettävät kertoimet päivitettiin vuonna 2014 vastaamaan nykytilannetta (Vatanen & Kajala 2015).

3 Tulokset

3.1 Kävijärakenne

3.1.1 Kävijöiden perustiedot

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimuksen avulla saatiin runsaasti tietoa kansallispuistokävijöiden demografisesta taustasta; sukupuolesta, ikäjakaumasta, koulutustasosta ja asuinpaikasta. Demografiset taustatiedot mahdollistavat kansallispuistokävijöiden segmentoimisen, mitä voidaan hyödyntää esimerkiksi tuote- ja palvelumuotoilussa ryhmittelemällä esimerkiksi eri-ikäisten asiakkaiden kiinnostuksenkohteita ja tarpeita.

Kävijätutkimuksen vastaajista 56 % oli naisia (1 054 kpl) ja 44 % miehiä (833 kpl) (taulukko 5). Ikäjakauman moodi eli yleisin vastaus oli naisvastaajien kohdalla 65 ja miesvastaajien kohdalla 67 (taulukko 6). Tämä tarkoittaa myös ikävuosittain tarkasteltuna suurinta prosenttiosuutta eli nämä ikävuodet ovat olleet otannassa edustettuna eniten. Vanhin vastaajista on ollut 93-vuotias mies ja nuorimmat 16-vuotiaat mies ja nainen.

Ikäjakauman mediaani kertoo sen ikävuoden, joka oli havaintojoukossa järjestyksessä keskimäinen. Koska moodi eli esiintymistiheydeltään yleisin vastaus on huomattavasti suurempi kuin matemaattinen keskiarvo (miehillä 55,49 ja naisilla 52,05), siirtyy mediaani, eli järjestyksessä keskimäinen vastaus, ikäjakaumassa ylöspäin. Tämä näkyy myös ikäluokkajakaumassa vanhempien ikäluokkien painotuksena. Kansallispuiston kävijäkunta on siis iäkästä. Yli puolet (55 %) kaikista vastaajista on yli 55-vuotiaita (taulukko 7).

Verrattaessa talvi- ja kesäkävijöitä huomataan, että talvikävijät ovat keskimäärin hieman iäkkäämpiä kuin kesäkävijät (kuvat 3 ja 4). Kesävastauksissa ikäluokat 25–34 vuotta sekä 15–24 vuotta ovat selvästi enemmän edustettuna kuin talviaineistossa. Talvikävijöistä ikäluokkaan 25–34 vuotta kuului vain 8 % vastaajista ja ikäluokkaan 15–24 vuotta vain 2 % vastaajista, kun kesäaineistossa vastaavat luvut olivat 16 % ja 5 %.

Taulukko 5. Vastaajien sukupuolijakauma.

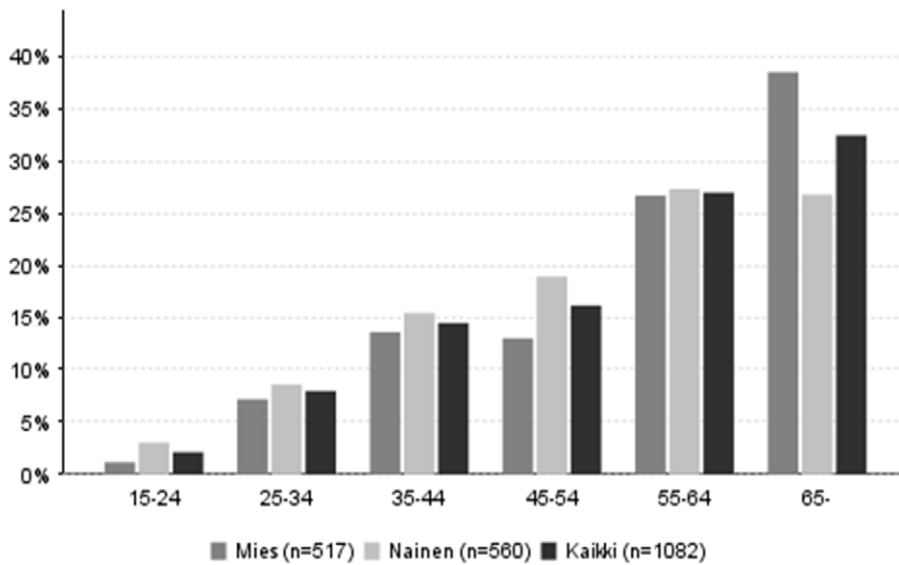
Sukupuoli	Kpl	%
Mies	833	44
Nainen	1 054	56
Yhteensä	1 887	100

Taulukko 6. Vastanneiden ikää kuvaavia tunnuslukuja sukupuolen mukaan.

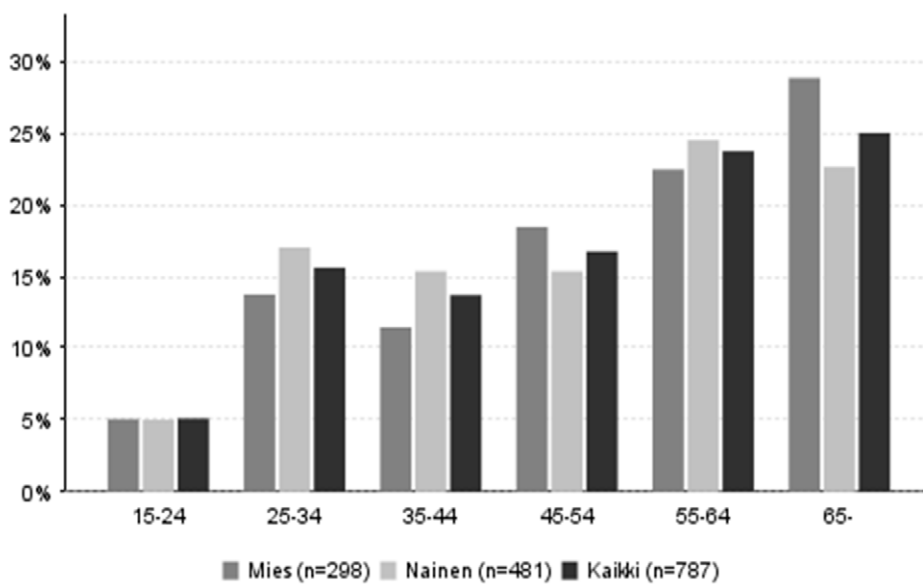
Ikä	Mies	Nainen	Kaikki
Keski-ikä	55,49	52,05	53,56
län keskihajonta	14,73	14,93	14,94
Minimi-ikä	16	16	16
Maksimi-ikä	93	84	93
Moodi	67	65	67
Mediaani	59	55	57

Taulukko 7. Vastaajien ikäjakauma sukupuolen mukaan.

Ikäluokka	Mies		Nainen		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
15–24	21	3	41	4	63	3
25–34	78	10	131	13	210	11
35–44	104	13	160	15	264	14
45–54	122	15	180	17	306	16
55–64	205	25	271	26	479	26
65–	286	35	259	25	549	29
Yhteensä	816	100	1 042	100	1 871	100

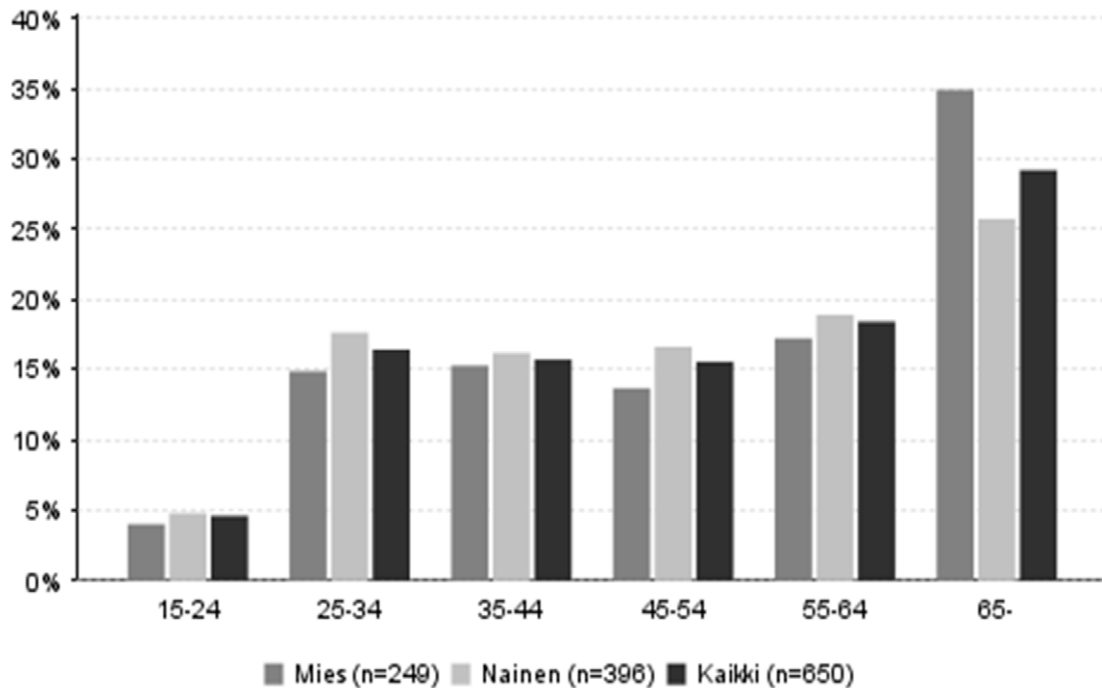

Kuva 3. Talvikävijöiden ikäjakauma sukupuolen mukaan jaoteltuna.

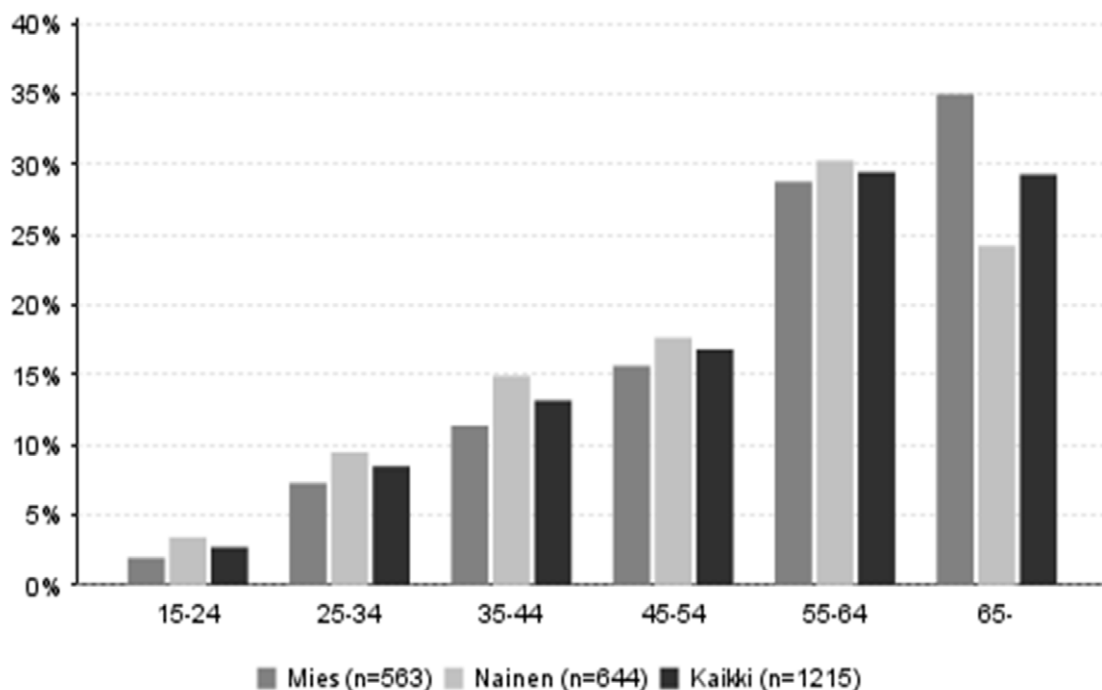

Kuva 4. Kesäkävijöiden ikäjakauma sukupuolen mukaan jaoteltuna.

Verrattaessa kansallispuiston pohjois- ja eteläosia kävijöiden ikäjakauman mukaan huomataan, että puiston pohjoisosien kävijät, joiden ikäjakauman matemaattinen keskiarvo oli 51,31, olivat keskimäärin selvästi nuorempia kuin eteläosien kävijät, joiden ikäjakauman matemaattinen keskiarvo oli 54,73 (kuvat 5 ja 6). Puiston pohjoisosien kävijät edustivat myös tasaisemmin eri ikäluokkia, kun puolestaan puiston eteläosissa ikäluokat 55–64 vuotta ja yli 65 vuotta olivat selvästi painottuneita.

Kuva 5. Puiston pohjoisosien kävijöiden ikäjakauma.

Kuva 6. Puiston eteläosien kävijöiden ikäjakauma.

Vastaajien koulutustasoa tarkasteltaessa huomataan, että yli puolella (53 %) kaikista kävijätutkimuksen vastaajista on joko alempi- tai ylempi korkeakoulututkinto (taulukko 8). Sekä naisista että miehistä ylempi korkeakoulututkinto on lähes joka kolmannella, naisilla (34 %) hieman tyypillisemmin kuin miehillä (33 %). Alempi korkeakoulututkinto oli yleisemmin naisilla (22 %) kuin miehillä (18 %). Myös opistotasoinen tutkinto oli useammin naisilla (27 %) kuin miehillä (24 %). Miehillä puolestaan oli naisia tyypillisemmin joko ammattikoulutasoinen tutkinto (18 %) tai ei ammatillista tutkintoa lainkaan (8 %). Koska kysymyksenasettelussa pyydettiin merkitsemään korkein koulutusaste, voidaan siis todeta, että kävijätutkimuksen vastaajista naiset ovat hieman korkeammin koulutettuja kuin miehet.

Tilastokeskuksen (2015) ylläpitämä kansallinen koulutusastetilasto eroaa merkittävästi kävijätutkimukseen vastanneiden koulutustasojakaumasta. Kansallispuistokävijät vaikuttaisivat olevat korkeammin koulutettuja kuin 15 vuotta täyttäneet suomalaiset yleisesti tarkasteltuna, sillä kaikista 15 vuotta täyttäneistä suomalaisista ylempi korkeakoulututkinto on vain noin 8,4 %:lla ja alempi korkeakoulututkinto vain noin 9,9 %:lla. Tosin myös kansallisella tasolla naiset ovat keskimäärin korkeammin koulutettuja kuin miehet.

Kävijätutkimuksella kartoitettiin myös matkailijoiden lähtöaluetta kotikunnan tarkkuudella. Vastausten perusteella kävijät luokiteltiin paikallisiin lähikuntien Kittilän, Kolarin, Muonion ja Enontekiön asukkaisiin sekä kotimaisiin ja ulkomaisiin matkailijoihin. Suurimman kävijäryhmän muodostavat kotimaiset matkailijat, joita oli 91 % kaikista kävijätutkimuksen vastaajista. Talvi- ja kesäkävijöiden eroja tarkasteltaessa huomataan, että paikallisten asukkaiden osuus vastaajista on kesällä (6 %) suurempi kuin talvella (3 %) (taulukot 9 ja 10).

Taulukko 8. Vastanneiden ammatillinen koulutus sukupuolen mukaan.

Ammatillinen koulutus	Mies		Nainen		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Ammattikoulu	141	18	120	12	262	14
Opistotasoinen tutkinto	194	24	270	27	464	26
Alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto	139	18	220	22	362	20
Ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto	260	33	339	34	603	33
Ei ammatillista tutkintoa	60	8	62	6	123	7
Yhteensä	794	100	1 011	100	1 814	100

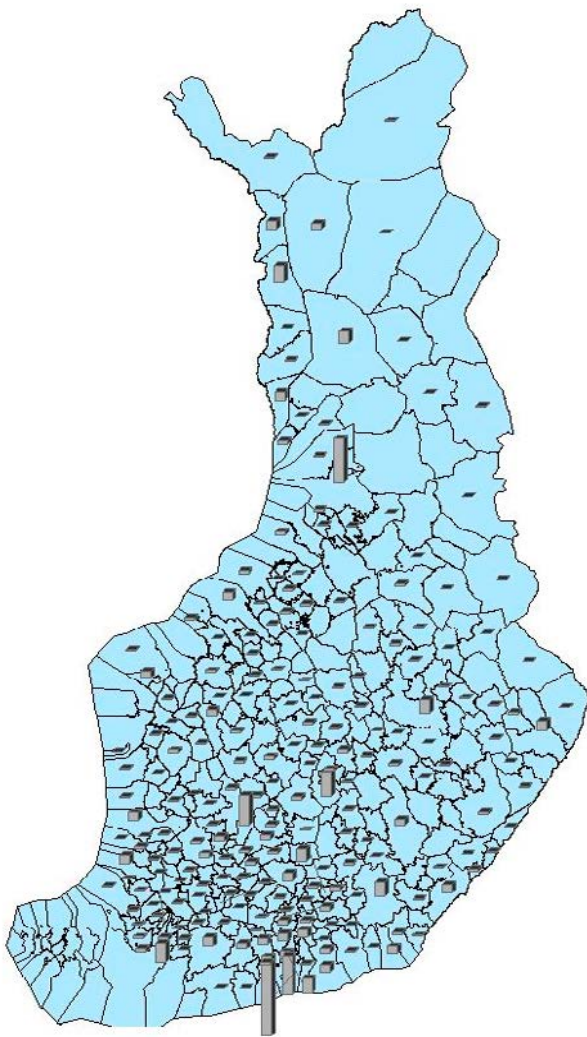
Taulukko 9. Talvivastaajien luokittelu asuinkunnan ja kotimaan perusteella.

Kävijätyyppi	Kpl	%
Paikallinen asukas	31	3
Kotimainen matkailija	999	93
Ulkomainen matkailija	48	4
Yhteensä	1 078	100

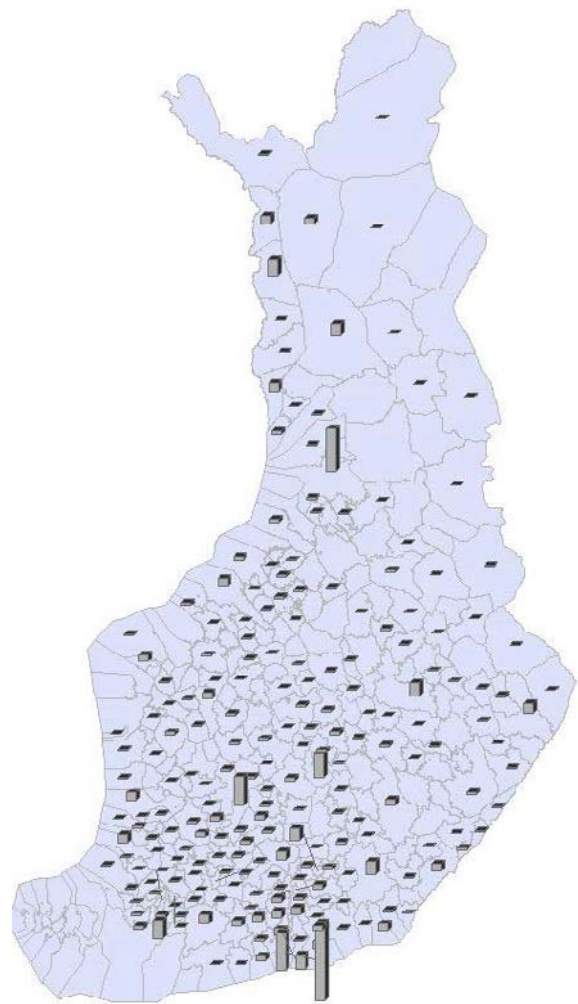
Taulukko 10. Kesävastaajien luokittelu asuinkunnan ja kotimaan perusteella.

Kävijätyyppi	Kpl	%
Paikallinen asukas	51	6
Kotimainen matkailija	704	90
Ulkomainen matkailija	30	4
Yhteensä	785	100

Useimmiten kotimaiset kävijät tulivat Helsingistä (11 %), Oulusta (6 %), Espoosta (5 %) tai Tampereelta (4 %) (kuvat 7 ja 8). Myös Jyväskylä, Turku, Vantaa, Kouvola, Kuopio, Rovaniemi ja Lahti olivat kohtuullisesti edustettuna. Paikallisen kävijän kotikunta oli useimmiten Kolari, ja Kolarin ilmoittikin kotikunnakseen 2 % kaikista vastaajista.

Kuva 7. Vastaajien yleisimmät kotikunnat talvikautena.

Kuva 8. Vastaajien yleisimmät kotikunnat kesäkauna.

Ulkomaalaiset matkailijat tulivat tyypillisimmin Sveitsistä ja Saksasta. Myös Ranskasta, Ruotsista, Yhdysvalloista, Isosta-Britanniasta ja Norjasta oli kotoisin useampi vastaaja. Ulkomaalaisia vastaajia oli kaikkiaan 23 eri maasta (taulukko 11).

Taulukko 11. Vastanneiden kotimaa.

Kotimaa	Kpl	%
Suomi	1 845	96
Sveitsi	14	1
Saksa	13	1
Ranskan tasavalta	6	0
Ruotsi	6	0
Yhdistynyt kuningaskunta	5	0
Norja	4	0
Puola	3	0
Yhdysvallat	3	0
Viro	3	0
Tšekki	3	0
Tanska	2	0
Itävalta	2	0
Kanada	2	0
Liettua	2	0
Luxemburg	1	0
Meksiko	1	0
Alankomaat	1	0
Unkari	1	0
Israel	1	0
Latvia	1	0
Belgia	1	0
Slovakia	1	0
Portugali	1	0
Muu kuin Suomi, ei määritelty tarkemmin	1	0
Yhteensä	1 923	100

3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijät saapuivat puistoon useimmiten pienissä 2–5 hengen seurueissa (76 %). Yksin liikkuvia oli ainoastaan 7 % vastanneista. Suurissa, yli 6 hengen seurueissa matkusti 17 % kaikista kävijöistä (taulukko 12). Suurin ilmoitettu seurueen koko oli 83 henkilöä.

Tarkasteltaessa seuruetta kuvaavia tunnuslukuja, tarkastellaan keskilukuna mediaania eli järjestyksessä keskimmäistä vastausta, sillä koululais- ja eläkeläisryhmistä johtuvat huomattavan suuret maksimiluvut saattavat vääristää matemaattisia keskiarvoja. Useamman hengen seurueiden keskimääräinen koko oli 3 (taulukko 13). Vastanneista 302:lla eli noin 15 %:lla oli seurueessaan alle 15-vuotiaita. Näissä seurueissa lapsia oli keskimäärin 2 ja lasten ikä oli keskimäärin 8 vuotta. Vanhin seurueen alle 15-vuotiaista on ollut syntynyt vuonna 1999 ja nuorin vuonna 2016. Liikuntaesteisiä oli mukana 23 seurueessa.

Suurin osa vastaajista, 57 %, oli tullut kansallispuistoon oman perheen kanssa (taulukko 14). Sukulaisten kanssa liikkeellä oli 9 %. Tallennusvaiheessa ilmi tullut epätarkkuus perheen ja muiden sukulaisten rajaamisessa saattaa aiheuttaa pientä virhettä tulokseen, kun esimerkiksi isovanhempia ei ole järjestelmällisesti ilmoitettu kuuluviksi kumpaankaan määreeseen. Ystävistä koostuneita seurueita oli 23 % vastaajista eli lähes joka neljännes vastaajista oli liikkeellä ystäviensä kanssa. Eläkeläisryhmissä liikkui 3 % ja työtovereiden kanssa 2 % vastaajista. Ohjelmopalveluyrityksen asiakkaita oli alle 1 % vastaajista.

Muita seuruetyyppisiä, joita oli noin 3 % vastauksista, edustivat esimerkiksi seurakuntien ja raamattuopistojen ryhmämatkat sekä vapaaehtoistyöporukat. Seurustelukumppanin kanssa matkustaneet olivat toisinaan ilmoittaneet tyttö- tai poikaystävänsä, mies- tai naisystävänsä tai yleisemmin kumppanin kohdassa muu seurue sen sijaan, että olisivat kokeneet matkustavansa ystävänsä tai perheenjäsenen kanssa.

Vertailtaessa puiston etelä- ja pohjoisosia huomataan, että perheistä koostuvat seurueet vierailivat tyypillisemmin puiston eteläosissa, ystäväporukat puolestaan hieman tyypillisemmin puiston pohjoisosissa (taulukot 15 ja 16).

Taulukko 12. Vastanneiden seuruetiedot.

Seurueen koko	Kpl	%
Yksin	139	7
2–5 hengen seurue	1 435	76
6 tai useamman hengen seurue	316	17
Yhteensä	1 890	100

Taulukko 13. Usean hengen seurueita kuvaavia tunnuslukuja.

	n	Keski-arvo	Keskihaj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Seurueen koko yhteensä	1 751	6,0	10,07	2	2	3	4	83
Alle 15-vuotiaita	302	2,6	3,69	1	1	2	3	45
Liikuntaesteisiä	23	1,8	1,95	1	1	1	2	10
Alle 15-vuotiaiden syntymävuodet	526	2007,9	4,07	1999	2004	2008	2011	2016

Taulukko 14. Seurueen koostumus.

Seurueen koostuminen	Kpl	%
Oman perheen jäsenet	931	57
Muut sukulaiset	156	9
Ystävät	371	23
Työtoverit	37	2
Koululuokka	5	0
Opiskeluryhmä	5	0
Eläkeläisryhmä	48	3
Ohjelmapalveluyrityksen asiakkaat	8	0
Kerho, yhdistys tms.	36	2
Jokin muu	46	3
Yhteensä	1 643	100

Taulukko 15. Seurueen koostumus kansallispuiston eteläosassa.

Seurueen koostuminen	Kpl	%
Oman perheen jäsenet	638	60
Muut sukulaiset	104	10
Ystävät	231	22
Työtoverit	23	2
Koululuokka	3	0
Opiskeluryhmä	2	0
Eläkeläisryhmä	24	2
Ohjelmapalveluyrityksen asiakkaat	2	0
Kerho, yhdistys tms.	18	2
Jokin muu	17	2
Yhteensä	1 062	100

Taulukko 16. Seurueen koostumus kansallispuiston pohjoisosassa.

Seurueen koostuminen	Kpl	%
Oman perheen jäsenet	290	50
Muut sukulaiset	52	9
Ystävät	138	24
Työtoverit	14	2
Koululuokka	2	0
Opiskeluryhmä	3	1
Eläkeläisryhmä	24	4
Ohjelmapalveluyrityksen asiakkaat	6	1
Kerho, yhdistys tms.	18	3
Jokin muu	29	5
Yhteensä	576	100

Myös talvi- ja kesäkävijöiden välillä huomattiin eroa (taulukot 17 ja 18). Perheitä oli enemmän talvivastaaajissa kuin kesävastaaajissa. Eläkeläisryhmiä oli puolestaan enemmän kesällä kuin talvella. Yhteenvetona voidaan siis hyvin yleistäen todeta, että ystäväporukat ja eläkeläisryhmät matkustavat mieluiten kansallispuiston pohjoisosissa kesäaikana, perheet kansallispuiston eteläosissa talvikaudella.

Taulukko 17. Seurueen koostumus talvikaudella.

Seurueen koostuminen	Kpl	%
Oman perheen jäsenet	560	59
Muut sukulaiset	90	10
Ystävät	213	23
Työtoverit	16	2
Koululuokka	1	0
Opiskeluryhmä	3	0
Eläkeläisryhmä	14	1
Ohjelmapalveluyrityksen asiakkaat	5	1
Kerho, yhdistys tms.	22	2
Jokin muu	19	2
Yhteensä	943	100

Taulukko 18. Seurueen koostumus kesäkaudella.

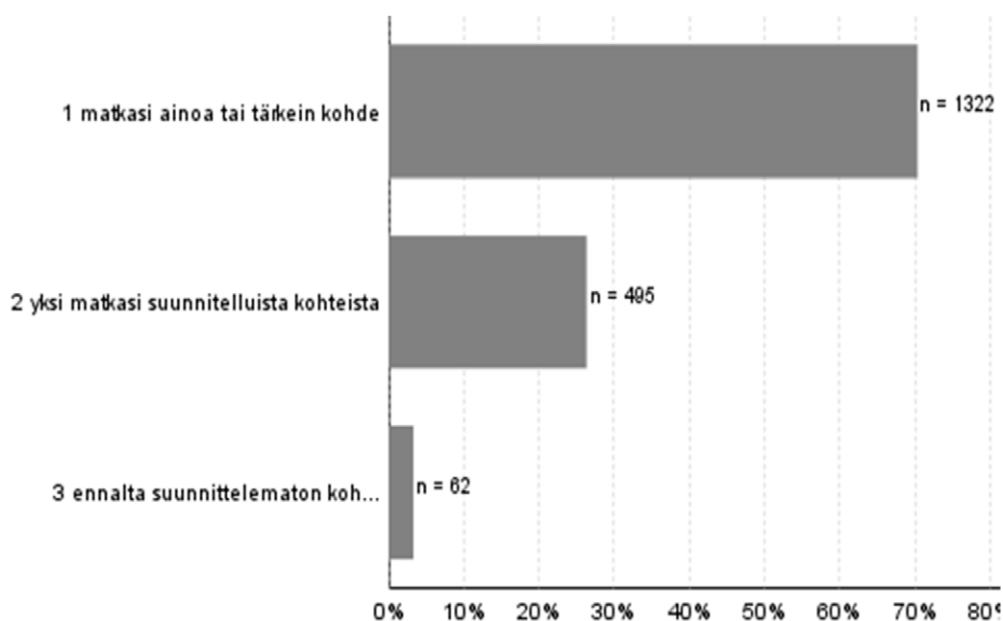
Seurueen koostuminen	Kpl	%
Oman perheen jäsenet	370	53
Muut sukulaiset	66	9
Ystävät	158	23
Työtoverit	21	3
Koululuokka	4	1
Opiskeluryhmä	2	0
Eläkeläisryhmä	34	5
Ohjelmapalveluyrityksen asiakkaat	3	0
Kerho, yhdistys tms.	13	2
Jokin muu	27	4
Yhteensä	698	100

3.2 Käynti Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa

3.2.1 Kohteen tärkeys

Pallas–Yllästunturin kansallispuisto oli kävijätutkimukseen vastanneista 70 %:lle matkan ainoa tai tärkein kohde (kuva 9). Yksi matkan ennalta suunnitelluista kohteista se oli noin 26 %:lle vastaajista. Vain 3 % vastaajista oli poikennut kansallispuistoon ennalta suunnittelematta.

Vertailtaessa talvi- ja kesävastauksia huomataan, että Pallas–Yllästunturin kansallispuisto on selvästi useammin ollut kävijätutkimukseen vastanneiden ainoa tai tärkein kohde talvikaudella (75 %) kuin kesäkaudella (kesä 65 %) (taulukot 19 ja 20). Kesäkaudella puolestaan Pallas–Yllästunturin kansallispuisto on tyypillisemmin yksi suunnitelluista kohteista kuin talvikaudella.

Kuva 9. Pallas–Yllästunturin kansallispuiston tärkeys matkakohteena.

Taulukko 19. Pallas–Yllästunturin kansallispuiston tärkeys matkakohteena talvikaudella.

Kohteen tärkeys	Kpl	%
Matkasi ainoa tai tärkein kohde	805	75
Yksi matkasi suunnitelluista kohteista	249	23
Ennalta suunnittelematon kohde matkan varrella	24	2
Yhteensä	1 078	100

Taulukko 20. Pallas–Yllästunturin kansallispuiston tärkeys matkakohteena kesäkaudella.

Kohteen tärkeys	Kpl	%
Matkasi ainoa tai tärkein kohde	515	64
Yksi matkasi suunnitelluista kohteista	246	31
Ennalta suunnittelematon kohde matkan varrella	38	5
Yhteensä	799	100

Tulosten tarkastelussa havaitaan myös, että kansallispuiston eteläosien vastaajat ovat nimenneet puiston tärkeimmäksi tai ainoaksi kohteeksi huomattavasti useammin kuin kansallispuiston pohjoisosien vastaajat (taulukko 21 ja 22).

Taulukko 21. Pallas–Yllästunturin kansallispuiston eteläosien tärkeys matkakohteena.

Kohteen tärkeys	Kpl	%
Matkasi ainoa tai tärkein kohde	922	76
Yksi matkasi suunnitelluista kohteista	272	22
Ennalta suunnittelematon kohde matkan varrella	25	2
Yhteensä	1 219	100

Taulukko 22. Pallas–Yllästunturin kansallispuiston pohjoisosien tärkeys matkakohteena.

Kohteen tärkeys	Kpl	%
Matkasi ainoa tai tärkein kohde	397	61
Yksi matkasi suunnitelluista kohteista	221	34
Ennalta suunnittelematon kohde matkan varrella	36	6
Yhteensä	654	100

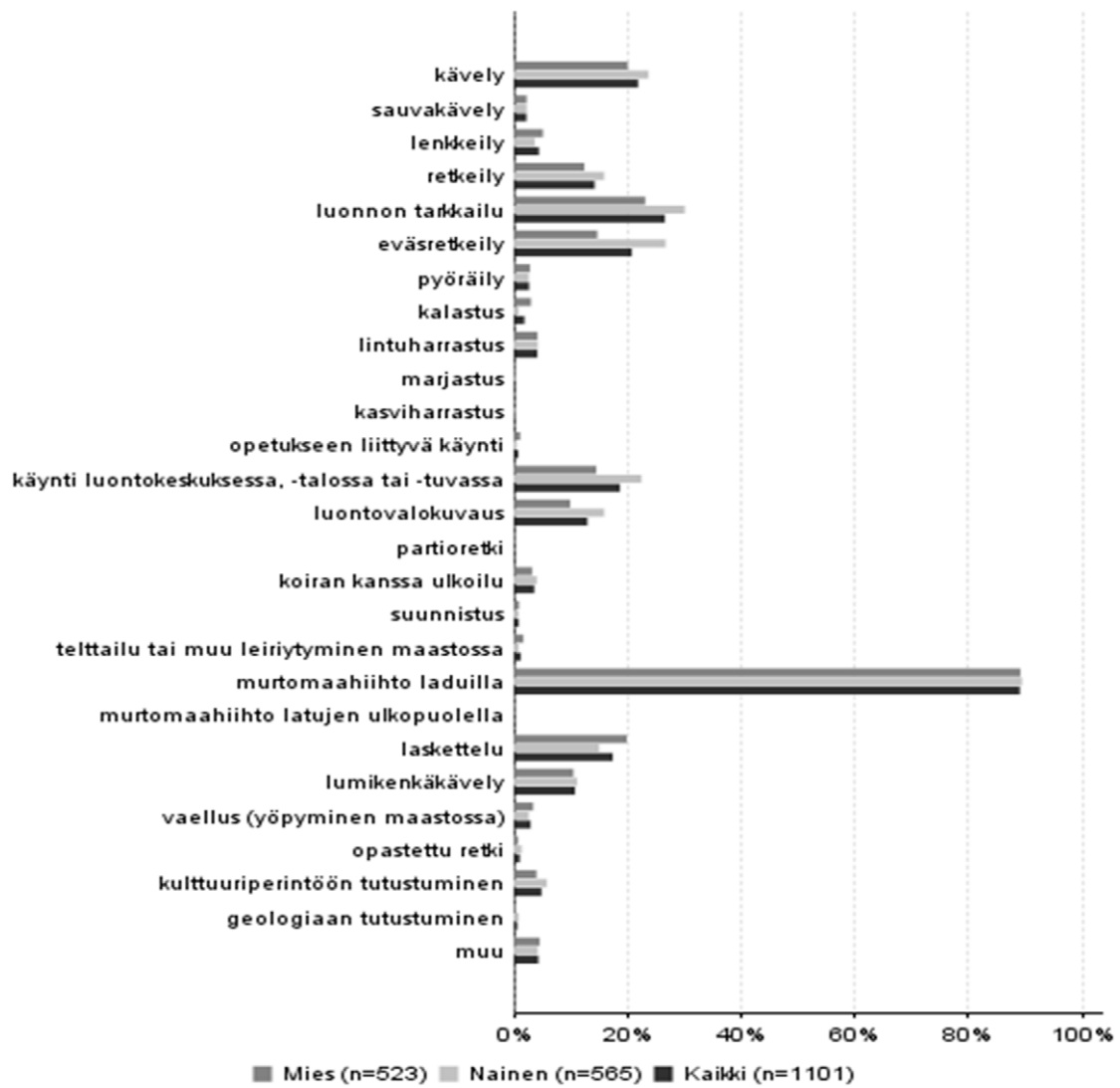
3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset

Koska Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimuksen vastauksia kerättiin sekä talvi- että kesäkaudella, on asianmukaista tarkastella talvi- ja kesäharrasteita erikseen, jotta vastauksista saadaan looginen yhteenvedo. Talvi- ja kesäharrasteet ovat luontomatkoilukohteissa jo luonto-olosuhteiden vuoksi toisistaan niin poikkeavat, että tulokset vääristyisivät, mikäli kaikkia vastauksia tarkasteltaisiin yhtenä yhteenvetona. Lisäksi erot talvi- ja kesäkävijöiden välillä ovat tärkeää tietoa harrastusmahdollisuuksien kehittämisen ja ylläpidon näkökulmasta.

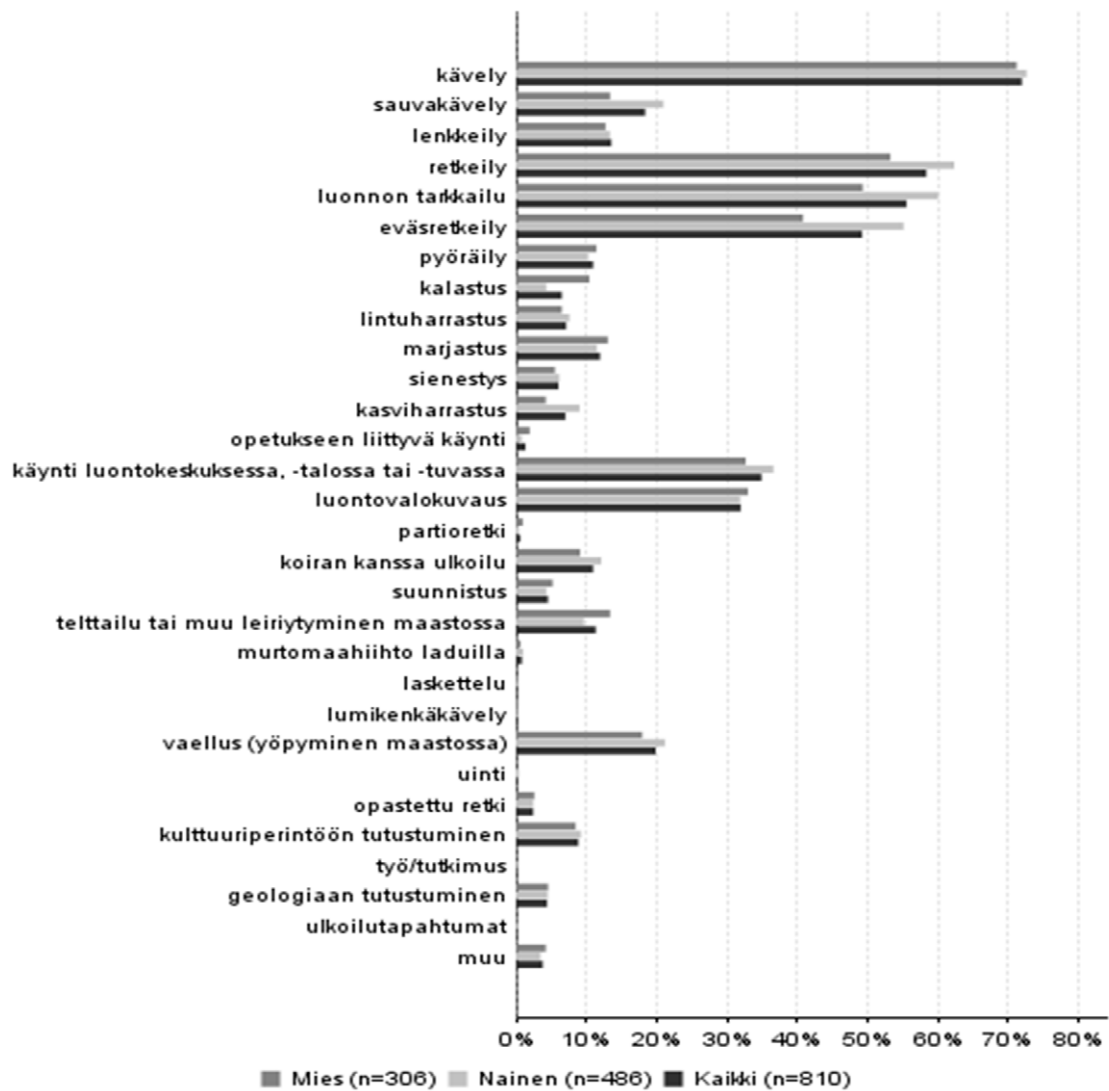
Talvikävijät (18.2.–31.5.2016) harrastivat Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa useimmiten murtomaahiihtoa ladulla (89 %). Hieman alle viidennes (17 %) ilmoitti lasketelleensa ja 11 % lumikenkäily (kuva 10). Kesäkaudella (1.6.–30.10.2016) yleisin harrastusmuoto vastaajien keskuudessa oli kävely, jota harrasti 72 % vastaajista (kuva 11). Sauvojen kanssa käveli 18 % vastaajista, 14 % lenkkeili ja 11 % pyöräili. Luonnontarkkailu, eväsretkeily ja retkeily olivat suosittuja sekä kesällä että talvella, mutta kesällä niitä harrastettiin enemmän.

Luontokeskuksissa vierailtiin selvästi enemmän kesällä (35 %) kuin talvella (19 %). Luontovalokuvaus oli huomattavasti suosittumpaa kesällä (32 %) kuin talvella (13 %). Talvella vain 4 % vastaajista ilmoitti leiriytyneensä tai yöpyneensä maastossa, kun taas kesällä vaeltamassa kävi 20 % ja teltailemassa 11 % vastaajista.

Kesällä harrastettiin useampaa aktiviteettiä kuin talvella (taulukot 23 ja 24). Talvivastaajista 73 % ilmoitti harrastaneensa 1–3 aktiviteettiä, kun kesällä harrastettiin yleisimmin 4–6 aktiviteettiä (43 %). Kesävastaajista 4 % harrasti kansallispuistokäynnillään 10 tai useampaa aktiviteettiä, kun talvivastaajista näin teki vain muutama.

Kuva 10. Harrastukset, joihin vastaajat osallistuivat tai aikoivat osallistua tällä käynnillään talvikaudella.

Kuva 11. Harrastukset, joihin vastaajat osallistuivat tai aikoivat osallistua tällä käynnillään kesäkaudella.

Taulukko 23. Harrastusten lukumäärä käyntiä kohden talvikaudella

Harrastusten lukumäärä	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
1-3	401	77	390	69	802	73
4-6	99	19	142	25	243	22
7-9	22	4	30	5	52	5
10 tai enemmän	1	0	3	1	4	0
Yhteensä	523	100	565	100	1 101	100

Taulukko 24. Harrastusten lukumäärä käyntiä kohden kesäkaudella

Harrastusten lukumäärä	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
1-3	125	41	171	35	305	38
4-6	138	45	202	42	347	43
7-9	35	11	91	19	127	16
10 tai enemmän	8	3	22	5	31	4
Yhteensä	306	100	486	100	810	100

Tärkeimmäksi harrastukseksi nimettiin talvella murtomaahiihto, joka sai 79 % painoarvon. Kesävastaajat nostivat puolestaan retkeilyn (30 %) ja vaeltamisen (16 %) merkittävimiksi harrastuksiksi, mutta yhtä voimakkaasti nousevaa harrastusta ei kesävastaajien taholta korostunut (taulukot 25 ja 26). Kesävastauksissa tärkeimpiä aktiviteettejä oli nimetty myös lukumäärällisesti enemmän kuin talvivastauksissa.

Vastauksista voidaan päätellä, että talvikaudella murtomaahiihtomahdollisuutta pidetään ehdottoman tärkeänä, sillä sitä harrastaa merkittävä osa kävijöistä ja se myös painotetaan muita harrastuksia selvästi merkityksellisemmäksi. Kesäkaudella kansallispuistokävijät puolestaan arvostavat harrastusmahdollisuuksien monipuolisuutta, eivätkä tukeudu pelkästään yhteen harrastusmuotoon.

Taulukko 25. Vastanneiden tärkein harrastus tällä käynnillä talvikaudella.

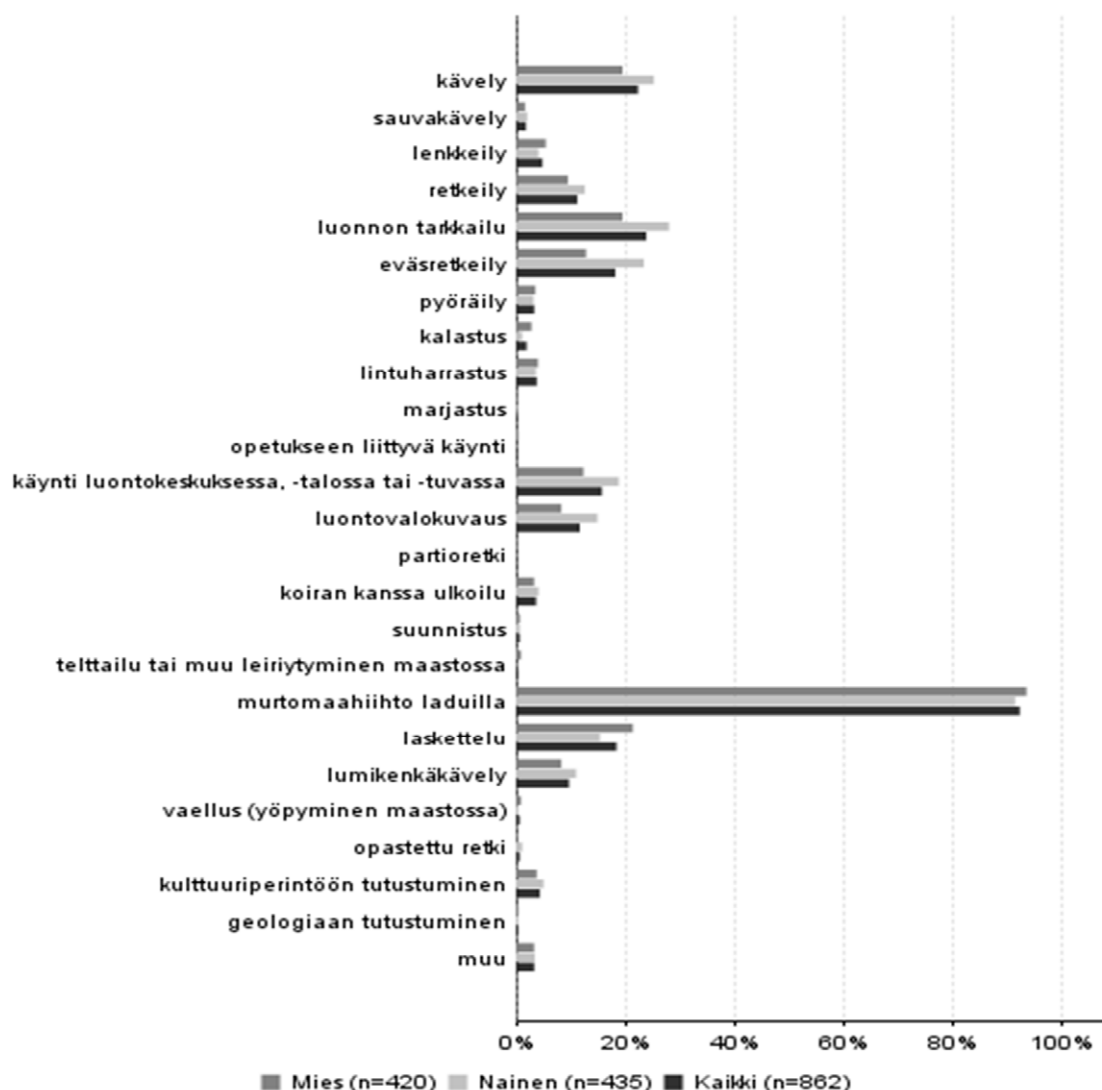
Tärkein harrastus	Mies		Nainen		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Murtomaahiihto laduilla	322	80	336	78	664	79
Laskettelu	16	4	16	4	33	4
Retkeily	10	2	13	3	23	3
Vaellus (yöpyminen maastossa)	10	2	7	2	17	2
Eväsretkeily	4	1	11	3	15	2
Kävely	10	2	4	1	14	2
Luonnon tarkkailu	3	1	10	2	13	2
Lumikenkäkävely	6	1	6	1	12	1
Muu	4	1	8	2	12	1
Käynti luontokeskuksessa, -talossa tai -tuvassa	5	1	4	1	10	1
Pyöräily	2	0	3	1	5	1
Kalastus	4	1	1	0	5	1
Luontovalokuvaus	1	0	3	1	4	0
Koiran kanssa ulkoilu	2	0	2	0	4	0
Opetukseen liittyvä käynti	2	0	1	0	3	0
Kulttuuriperintöön tutustuminen			3	1	3	0
Sauvakävely			1	0	1	0
Lenkkeily	1	0			1	0
Telttailu tai muu leiriytyminen maastossa	1	0			1	0
Murtomaahiihto latujen ulkopuolella	1	0			1	0
Yhteensä	404	100	429	100	841	100

Taulukko 26. Vastanneiden tärkein harrastus tällä käynnillä kesäkaudella.

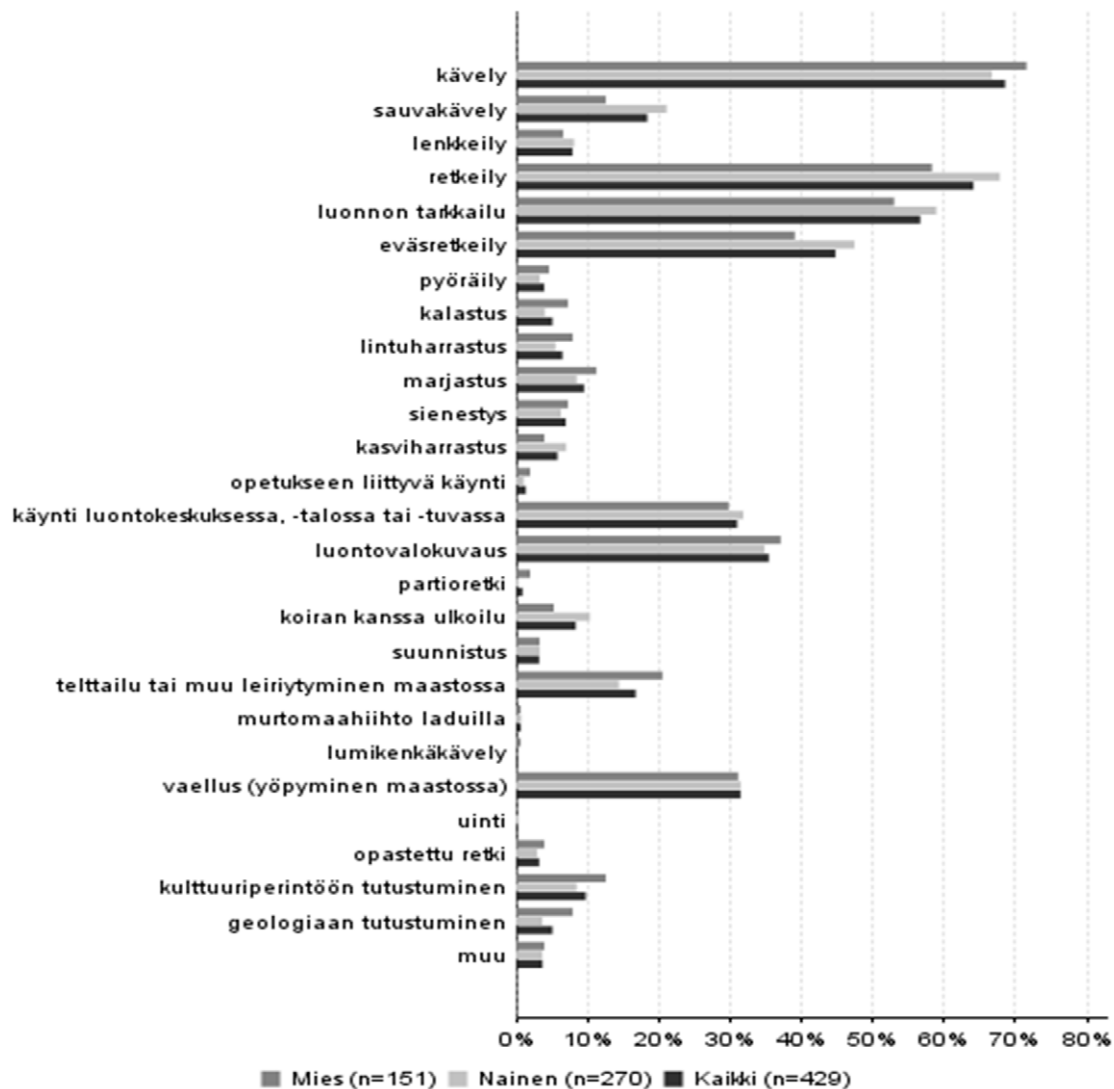
Tärkein harrastus	Mies		Nainen		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Retkeily	59	28	116	31	177	30
Vaellus (yöpyminen maastossa)	27	13	67	18	96	16
Kävely	30	14	35	9	67	11
Luonnon tarkkailu	20	9	41	11	63	11
Eväsretkeily	16	8	37	10	53	9
Lenkkeily	11	5	9	2	20	3
Pyöräily	8	4	9	2	17	3
Luontovalokuvaus	5	2	8	2	13	2
Koiran kanssa ulkoilu	3	1	8	2	12	2
Suunnistus	4	2	7	2	11	2
Sauvakävely	5	2	5	1	10	2
Muu	3	1	6	2	10	2
Kalastus	7	3	1	0	8	1
Käynti luontokeskuksessa, -talossa tai -tuvassa	1	0	7	2	8	1
Telttailu tai muu leiriytyminen maastossa	3	1	4	1	7	1
Sienestys	1	0	3	1	4	1
Murtomaahiihto laduilla	1	0	2	1	3	1
Opastettu retki	2	1	1	0	3	1
Lintuharrastus	2	1			2	0
Marjastus			2	1	2	0
Opetukseen liittyvä käynti	1	0	1	0	2	0
Uinti			2	1	2	0
Kasviharrastus			1	0	1	0
Partioretki	1	0			1	0
Laskettelu			1	0	1	0
Kulttuuriperintöön tutustuminen	1	0			1	0
Työ/tutkimus			1	0	1	0
Ulkoilutapahtumat			1	0	1	0
Yhteensä	211	100	375	100	596	100

Mielenkiintoista tietoa on myös aktiviteettien jakautuminen puiston eri osien välillä. Pelkästään kansallispuiston eteläosaa tarkasteltaessa murtomaahiihto saa talvivastauksissa huiman 86 %:n painoarvon tärkeimpänä aktiviteettinä ja sitä aikoi harrastaa jopa 92 % vastaajista. Kesällä eteläisten alueiden tärkeimmiksi aktiviteeteiksi nimetään retkeily, jota aikoi harrastaa 52 % vastaajista, sekä kävely, jota aikoi harrastaa 76 % vastaajista.

Kansallispuiston pohjoisosaa tarkasteltaessa tärkeimmäksi talviaktiviteetiksi nousee murtomaahiihdon ohella vaellus, joka on nimetty puiston pohjoisosien tärkeimmäksi harrasteeksi retkeilyn ohella myös kesävastaajien keskuudessa (kuva 12). 31 % puiston pohjoisosien kesävastaajista ilmoitti aikovansa vaeltaa ja 17 % teltailla käynnillään kansallispuistossa (kuva 13). Myös luontovalokuvaus oli kansallispuiston pohjoisosissa selvästi suosittu harrastus kuin puiston eteläosissa.

Kuva 12. Harrastukset, joihin vastaajat osallistuivat tai aikoivat osallistua tällä käynnillään kansallispuiston eteläosissa talvikaudella.

Kuva 13. Harrastukset, joihin vastaajat osallistuivat tai aikoivat osallistua tällä käynnillään kansallispuiston pohjoisosissa kesäkaudella.

3.2.3 Liikkuminen alueella

Kävijöiltä tiedusteltiin, kuinka pitkän matkan kävijä liikkui tai aikoi liikkua kyseisellä käynnillään tutkimusalueella. Vastaajalla oli mahdollisuus valita liikkumismuoto valmiista ehdotuksista (hiihtäen, lumikenkäillen, patikoiden, pyöräillen) tai nimetä liikkumismuoto itse. Kävijän oli mahdollista merkitä tietoja useampaan kohtaan.

Ongelmallista vastausten tulkinnassa oli se, että osa kävijöistä ilmoitti kaikki Pallas–Yllästunturin alueella vietettynä ajanjaksona kuljetut matkat eikä kyselyn kohteena olevalla käyntikerralla kertyneitä kilometrejä. Vastauksia tulkitessa pyrittiin huomioimaan vastaajan ilmoittaman alueella oleskelun keston ja kansallispuisto käynnin pituuden mukaan, oliko kävijä ymmärtänyt kysymyksen oikein. Mikäli arvioitiin kävijän kirjanneen vastaukseksi koko käyntinsä kilometrit, kilometrimäärä jaettiin kysymyksen ilmoitettujen kansallispuistokäyntien lukumäärällä tai tältä osin vaillinaisten vastausten kohdalla alueella oleskelun kestolla.

Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa liikuttiin eniten hiihtäen (n = 991) ja patikoiden (n = 841) (taulukko 27). Keskihajonta on kaikissa vastausvaihtoehdoissa niin suuri, että mediaani toimii informatiivisimpana ja luotettavimpana keskilukuna vastausten tarkastelussa. Hiihtäen kävijä liikkui käyntinsä aikana keskimäärin 20 km ja patikoiden 15 km (taulukko 27). Lumikenkäillen liikuttiin keskimäärin 5 km ja pyöräillen 17 km. Suurimpia kilometrimääriä olivat ilmoittaneet hiihtovaeltajat ja patikoijat, jotka olivat viettäneet kansallispuistossa yhtäjaksoisesti 7 vuorokautta tai enemmän. Enimmillään nämä vastaajat olivat liikkuneet 70 km patikoiden, pyöräillen tai hiihtäen.

Vastaajien ilmoittamista kuljetuista kilometreistä saadaan arvioitua keskimääräisiä kansallispuistossa kuljettuja matkoja painotetun keskiarvon ja käyntimääräseurannan avulla. Tämän laskukaavan mukaan Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa liikutaan omin voimin yhteensä noin 9,9 miljoonaa kilometriä vuodessa (taulukko 27). Tämä vastaa suunnilleen yhtä pitkää matkaa kuin kuljettaisiin lihasvoimin 247 kertaa maapallon ympäri.

Taulukko 27. Omin voimin kuljettu matka (km) eri liikkumistavoittain Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa. Vastaaja on voinut liikkua useammalla eri tavalla. Viimeisen sarakkeen arvo on laskettu käyttäen puiston vuoden 2016 käyntimäärää (538 800 käyntiä) ja vastanneiden ilmoittamien kuljettujen matkojen mediaaneja.

Liikkumistapa	n	Keski-arvo	Keskihaj.	Prosenttipisteet					Kilometriä vuodessa
				Min	22 %	Med	75 %	Max	
Patikoiden	841	23,1	18,45	1	9	15	40	70	3 527 225
Pyöräillen	111	20,3	16,29	1	5	17	30	70	527 616
Hiihtäen	991	23,8	11,59	1	15	20	30	70	5 541 783
Lumikenkäillen	96	7,3	9,80	1	2	5	10	65	134 211
Muuten	64	14,2	16,61	1	5	10	15	80	178 948
Yhteensä	1 616	26,9	17,15	1	15	22	35	100	9 909 782

3.2.4 Käyntien alueellinen jakautuminen

Kävijöiltä tiedusteltiin, missä Pallas–Yllästunturin kansallispuiston osissa he tällä käynnillään olivat vierailleet tai aikoivat vieraila. Avuksi vastaajille tarjottiin kansallispuiston karttoja (liite 5). Tarkoituksena oli kartoittaa, mitkä kansallispuiston alueet ovat kävijöiden suosiossa ja jääkö jokin alue vähemmälle käytölle. Kysymyksessä oli mahdollista valita useampi kuin yksi vaihtoehto. Myös käyntien alueellista jakautumista on syytä tarkastella kausittain, sillä talvi- ja kesävastaukset eroavat huomattavasti toisistaan.

Talvikaudella käyntien painopiste on vastauksista päätellen puiston eteläpäässä puiston pohjoisosien jäädessä vähemmälle huomiolle, mikä noudattelee myös kävijälaskureiden lukemia (taulukko 28). Talvivastaajista merkittävä osa, 71 %, vieraili Kellostapulin–Kesängin–Kukastunturin alueella ja 32 % läheisellä Pyhätunturin–Lainion alueella. Pallastunturin alueella vieraili vain hieman suurempi osa vastaajista (19 %) kuin puiston eteläosan hiljaisimmilla alueilla Aakenuksella (15 %) ja Äkäskerolla (16 %).

Kesällä käyntien alueellinen jakautuminen on tasaisempaa (taulukko 29). Suurimmat vierailijamäärät kohdistuvat vastausten perusteella Luontokeskus Kellokkaan ja Pallastunturin luontokeskuksen lähialueille. Kellostapulin–Kesängin–Kukastunturin alueella kävi kesällä 43 % vastaajista ja Pallastunturin alueella 54 % vastaajista. Kesällä myös puiston pohjoispään erämaa-alueet, Hannukurun alue (23 %) Vuontiskeron alue (23 %) ja Pyhäkeron alue (21 %) saivat suuria käyntilukuja.

Muissa kuin vastauslomakkeessa valmiiksi mainituissa kansallispuistokohteissa vierailut olivat 5 %:n luokkaa talvella ja 8 %:n luokkaa kesällä. Yleisimmin mainittiin Keimiö, Hietajärvi, Sammaltunturi ja Ylläs.

Taulukko 28. Käyntien alueellinen jakautuminen Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa talvikaudella. Kysymyksessä pystyi valitsemaan usean vaihtoehdon.

Käyntikohde	Kpl	%
Muualla, missä?	52	5
Kellostapulin–Kesängin–Kukastunturin alueella	781	71
Pyhätunturin–Lainiotunturin alueella	350	32
Aakenuksen reiteillä	160	15
Äkäskeron reiteillä	174	16
Pallasjärven alueella	46	4
Pallastunturin alueella	204	19
Vuontiskeron alueella	78	7
Hannukurun alueella	88	8
Pyhäkeron reiteillä	83	8
Vastanneita yhteensä	1 096	

Taulukko 29. Käyntien alueellinen jakautuminen Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa kesäkaudella. Kysymyksessä pystyi valitsemaan usean vaihtoehdon.

Käyntikohde	Kpl	%
Muualla, missä?	67	8
Kellostapulin–Kesängin–Kukastunturin alueella	344	43
Pyhätunturin–Lainiotunturin alueella	74	9
Aakenuksen reiteillä	95	12
Äkäskeron reiteillä	79	10
Pallasjärven alueella	130	16
Pallastunturin alueella	434	54
Vuontiskeron alueella	186	23
Hannukurun alueella	188	23
Pyhäkeron reiteillä	171	21
Vastanneita yhteensä	804	

3.2.5 Käynnin kesto ja toistuvuus

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston käyntien kestoja ja toistuvuutta mitattiin kyselylomakkeessa useamman kysymyksen avulla. Tarkoituksena oli kartoittaa päiväkävijöiden määrää ja yöpymisten kokonaismäärää. Tilastokeskuksen ylläpitämät tilastot rekisteröidyistä yöpymisistä käsittävät ainoastaan majoitusliikkeissä ja leirintäalueilla yöpyjät, jolloin omassa majoitteessa, teltassa tai laavussa, leirintäalueiden ulkopuolella asuntovaunussa tai -autossa ja autotuvilla yöpyneet kävijät jäävät tilastoinnin ulkopuolelle.

Kansallispuistoon tehdään useimmiten päiväretkiä. Tarkasteltaessa pelkästään kansallispuiston aluetta, sen lähialue poissulkien, päiväkävijöiden osuus vastaajista oli 74 % (taulukko 30). Päiväkävijöiden yleisin vastaus käynnin kestosta oli neljä tuntia. Pisimmillään käynti kesti 12 tuntia ja lyhimät käynnit kestivät vain tunnin. Kansallispuistossa yöpyi yhteensä 480 vastaajaa eli 26 % kävijätutkimukseen osallistuneista. Kansallispuiston rajojen sisäpuolella yöpyneiden vastaajien käynti kesti tyypillisimmin 4 vuorokautta. Enimmillään kansallispuistossa yövyttiin 21 vuorokautta.

Verrattaessa kansallispuiston pohjois- ja eteläosia havaitaan, että puiston pohjoisosissa yövyttiin useammin kuin puiston eteläosissa (taulukot 31 ja 32). Jopa 55 % kansallispuiston pohjoisosien kävijöistä ilmoitti yöpyneensä kansallispuiston alueella, kun puolestaan eteläosissa yöpyjiä oli vain 11 % vastaajista.

Taulukko 30. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto kansallispuiston alueella.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	1 380	74	4,2	4	4	1	12
Miehet	610	44	4,2			1	12
Naiset	747	54	4,2			1	12
Yöpyjät	480	26	4,1	4	4	1	21
Miehet	201	42	4,4			1	21
Naiset	267	56	4,1			1	14
Yhteensä	1 860						

Taulukko 31. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto puiston pohjoisosissa.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	285	45	4,4	4	4	1	12
Miehet	105	37	4,4			1	12
Naiset	172	60	4,5			1	12
Yöpyjät	355	55	4,2	4	4	1	21
Miehet	141	40	4,4			1	21
Naiset	205	58	4,1			1	14
Yhteensä	640						

Taulukko 32. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto puiston eteläosissa.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	1 088	89	4,1	4	4	1	12
Miehet	501	46	4,1			1	12
Naiset	572	53	4,1			1	12
Yöpyjät	130	11	4,1	4	7	1	14
Miehet	62	48	4,3			1	14
Naiset	65	50	4,1			1	11
Yhteensä	1 218						

Kansallispuiston sisällä yöpymistavoista suosituin oli autiotupa, jossa majoittui 173 vastaajaa (taulukko 33). Autiotuvassa yövyttiin keskimäärin 2 yötä. Seuraavaksi suosituin yöpymispaikka oli oma majoite, telttä, laavu tai vastaava, jonka ilmoitti yöpymispaikakseen 121 vastaajaa. Varaustupia oli käyttänyt 90 vastaajaa. Varaustuvissa yövyttiin keskimäärin 2 yötä. Muualla kuin edellä mainituissa yöpyi 44 vastaajaa. Yleisimpiä muita majoitusmuotoja edustivat kansallispuiston rajojen sisäpuolella sijaitseva Lapland Hotel Pallas sekä asuntoauto- tai vaunu. Vastauksissa korostuu kansallispuiston sisällä yöpymisen mahdollistavien palvelurakenteiden, auto- ja varaustupien, merkitys kansallispuistokävijöille.

Kansallispuiston lähialueella yöpyi 1 731 vastaajaa ja yöpymisten yleisimmäksi kestoksi saatiin 7 vuorokautta (taulukko 34). Kansallispuiston lähialueella yövyttiin tyypillisimmin vuokramökissä (791 vastausta), jossa vastaajat viipyivät keskimäärin 7 yötä (taulukko 35). Myös hotelli (343 vastausta) ja oma mökki (391 vastausta) olivat suosittuja yöpymispaikkoja. Hotellissa yövyttiin keskimäärin 5 yötä ja omassa mökissä keskimäärin 7 yötä. Asuntoautossa tai -vaunussa kansallispuiston lähialueella yöpyi 73 vastaajaa ja omassa majoitteessa 52 vastaajaa. Vakituiseissa asunnossa Kittilän, Kolarin, Muonion tai Enontekiön alueella yöpyi 12 vastaajaa. Vastausten tulkinnaissa on huomioitava, että moni vastaaja oli yöpynyt useammassa eri majoitusmuodossa ja sekä kansallispuiston sisällä että sen lähialueella.

Taulukko 33. Vastanneiden yöpymisten määrä (vrk) kansallispuiston alueella yöpymistavoittain.

Yöpymistapa	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Autiotuvassa	173	2,4	1,72	1	1	2	3	9
Varaustuvassa	90	2,4	1,55	1	1	2	3	9
Omassa majoitteessa (laavu, telttä tms.)	121	2,6	1,96	1	1	2	3	12
Muualla	44	2,4	1,74	1	1	2	4	7

Taulukko 34. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto kansallispuiston lähialueella.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	10	1	6,0	4	12	2	12
Miehet	5	50	8,1			2	12
Naiset	4	40	4,2			3	7
Yöpyjät	1 731	99	7,8	7	7	1	100
Miehet	759	44	8,0			1	100
Naiset	941	54	7,7			1	99
Yhteensä	1 741						

Taulukko 35. Vastanneiden yöpymisten määrä (vrk) kansallispuiston lähialueella yöpymistavoittain.

Yöpymistapa	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Hotellissa	343	5,0	2,87	1	3	5	7	20
Vuokramökissä	791	7,3	5,80	1	6	7	7	99
Omassa mökissä	391	9,5	9,28	1	5	7	10	100
Asuntoautossa tai -vaunussa	73	7,2	6,31	1	3	5	10	30
Omassa majoitteessa (laavu, telttä tms.)	52	4,1	3,77	1	1	3	6	20
Vakituiseissa asunnossa	12	3,4	2,57	1	1	2	6	7

Verrattaessa talvi- ja kesävastauksia huomataan, että kesällä yövytään selvästi useammin kansallispuiston sisällä kuin talvikaudella (taulukot 36, 37, 40 ja 41). Kesävastaajista 51 % yöpyi käynnillään kansallispuistossa, kun puolestaan talvivastaajissa kansallispuistoissa yöpyjiä oli vain 9 %. Puiston pohjoisosissa puistoalueella yövyttiin selvästi useammin (55 %) kuin puiston eteläosissa (10 %) (taulukot 38–41).

Yhteenvedona voidaan siis määritellä kansallispuistossa yöpyjän olevan tyypillisimmin kesäkävijä puiston pohjoisosissa (66 %). Vastaavasti talvikaudella puiston eteläosissa yöpyi vain 2 % kävijätutkimukseen vastanneista.

Taulukko 36. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto kansallispuiston alueella talvikaudella.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	996	91	4,1	4	4	1	12
Miehet	472	47	4,1			1	12
Naiset	512	51	4,2			1	12
Yöpyjät	101	9	4,7	4	4	1	21
Miehet	49	49	4,9			1	21
Naiset	50	50	4,5			1	14
Yhteensä	1 097						

Taulukko 37. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto kansallispuiston alueella kesäkaudella.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	376	49	4,2	4	4	1	12
Miehet	134	36	4,4			1	12
Naiset	231	61	4,2			1	12
Yöpyjät	387	51	4,1	4	4	1	14
Miehet	156	40	4,2			1	14
Naiset	221	57	4,0			1	12
Yhteensä	763						

Taulukko 38. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto kansallispuiston alueella puiston pohjoisosissa.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	290	45	4,5	4	4	1	12
Miehet	107	37	4,4			1	12
Naiset	175	60	4,5			1	12
Yöpyjät	350	55	4,1	4	4	1	21
Miehet	139	40	4,4			1	21
Naiset	202	58	4,0			1	14
Yhteensä	640						

Taulukko 39. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto kansallispuiston alueella puiston eteläosissa.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	1 089	90	4,1	4	4	1	12
Miehet	502	46	4,1			1	12
Naiset	572	53	4,1			1	12
Yöpyjät	127	10	4,0	4	7	1	14
Miehet	60	47	4,3			1	14
Naiset	64	50	3,9			1	11
Yhteensä	1 216						

Taulukko 40. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto kansallispuiston alueella; kesäkävijät puiston pohjoisosissa.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	137	34	4,6	4	6	1	12
Miehet	45	33	4,9			1	12
Naiset	88	64	4,4			1	12
Yöpyjät	267	66	3,8	4	4	1	11
Miehet	101	38	3,8			1	11
Naiset	159	60	3,7			1	11
Yhteensä	404						

Taulukko 41. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto kansallispuiston alueella; talvikävijät puiston eteläosissa.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	844	98	4,1	4	4	1	12
Miehet	411	49	4,1			1	12
Naiset	425	50	4,1			1	12
Yöpyjät	16	2	1,6	1	1	1	5
Miehet	9	56	1,6			1	5
Naiset	7	44	1,7			1	5
Yhteensä	860						

Kansallispuistokäyntien toistuvuus kertoo omalta osaltaan puiston vetovoimaisuudesta ja kävijä-tyytyväisyydestä. Ensimmäistä kertaa kansallispuistossa vieraili vain 16 % vastaajista (taulukko 42). 84 % vastaajista oli käynyt puistossa aiemmin.

Alueellisesti käyntien toistuvuudessa on havaittavissa suuria eroja. Kansallispuiston eteläosissa käyneistä vastaajista 90 % oli käynyt alueella aikaisemmin (taulukko 43). Puiston pohjoisosasta tulleissa vastauksissa ensimmäistä kertaa alueella oli 27 % vastaajista (taulukko 44).

Taulukko 42. Käynnin toistuvuus Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa.

Käynnin toistuvuus	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Ensikertaa alueella	105	14	159	17	270	16
Käynyt aikaisemmin	645	86	775	83	1 437	84
Yhteensä	750		934		1 707	

Taulukko 43. Kansallispuistokäynnin toistuvuus Pallas–Yllästunturin kansallispuiston eteläosissa sukupuolen mukaan.

Käynnin toistuvuus	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Ensikertaa alueella	45	9	69	12	116	10
Käynyt aikaisemmin	477	91	518	88	1 005	90
Yhteensä	522		587		1 121	

Taulukko 44. Kansallispuistokäynnin toistuvuus Pallas–Yllästunturin kansallispuiston pohjoisosissa sukupuolen mukaan.

Käynnin toistuvuus	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Ensikertaa alueella	60	27	90	26	154	27
Käynyt aikaisemmin	165	73	255	74	427	73
Yhteensä	225		345		581	

Viimeisen viiden vuoden aikana kansallispuistokäyntejä oli kävijätutkimukseen vastanneilla keskimäärin 5 (taulukko 45). Lähialueen asukkaat saattoivat arvioida käyneensä puistossa jopa satoja kertoja viimeisen viiden vuoden aikana ja enimmillään käyntien määräksi vastattiinkin 500 viiden vuoden aikana eli keskimäärin 100 kertaa vuodessa. Luku kertoo lähialueiden asukkaiden hyödynnettävän kansallispuistoa ahkerasti ja säännöllisesti virkistys- ja vapaa-ajankäytössään, mikä viittaa kansallispuiston suureen merkitykseen lähialueen asukkaille. Tämä ilmenee myös vapaasanaosion avoimista vastauksista.

Vastaajilta kysyttiin myös ensimmäistä ja viimeistä kansallispuistokäyntiä. Koska vastauksissa oli suuri keskihajonta, käytetään tulkinnassa apuna mediaania, sillä ääritapaukset (ensimmäinen käynti 66 vuotta sitten) saattavat vääristää keskiarvoja (taulukko 46). Keskimäärin kansallispuistossa oli käyty ensimmäisen kerran 22 vuotta sitten ja viimeisimmän kerran viime vuonna.

Taulukko 45. Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa aiemmin vierailneiden käynnit viimeisten 5 vuoden aikana.

	n	Keski-arvo	Keskihaj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Käynnit viimeisten 5 vuoden aikana	1 437	11,8	28,31	0	3	5	10	500

Taulukko 46. Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa aiemmin vierailneiden ensimmäisen ja viimeisimmän käynnin ajoittuminen.

Ensimmäinen ja viimeisin käynti alueella	n	Keski-arvo	Keskihaj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Ensimmäisen kerran käynyt								
vuonna	1 410	1993,5	14,44	1950	1984	1994	2006	2016
'n' vuotta sitten	1 410	22,5	14,44	0	10	22	32	66
Viimeksi käynyt								
vuonna	1 385	2014,1	4,39	1965	2015	2015	2016	2016
'n' vuotta sitten	1 385	1,9	4,40	-10	0	1	1	51

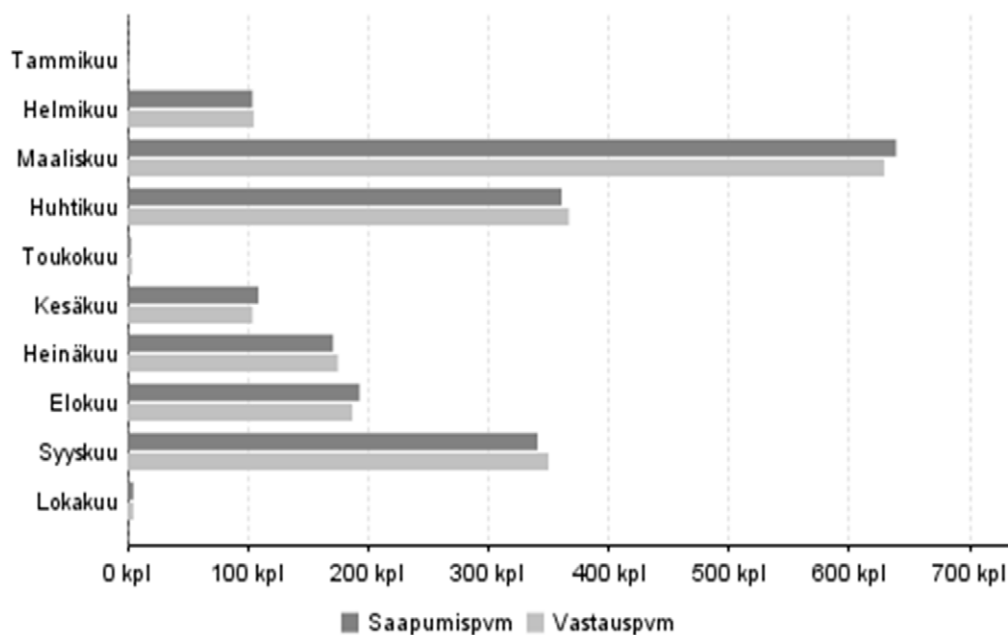
3.2.6 Saapuminen alueelle

Kansallispuistoon saapumisen kartoittamisella saadaan tietoa kansallispuistovierailun suosituimmista ajankohdista kuukauden, viikonpäivän ja kellonajan tarkkuudella. Tuloksissa on huomioitava, että ne ovat suoraan verrannollisia aineistonkeruuajankohtiin. Ajankohdat, joina vastauksia kerättiin aktiivisimmin, näyttäytyvät suosituimpina. Koska aineiston keruu oli suhteutettu kansallispuistomatkailun kausivaihteluihin, tulokset ovat kuitenkin suuntaa antavia. On myös korostetusti huomioitava, että kysymyksessä on saapuminen kansallispuistoon ja matkailijoiden saapuminen puiston lähialueelle voi erota luvuista hyvinkin paljon.

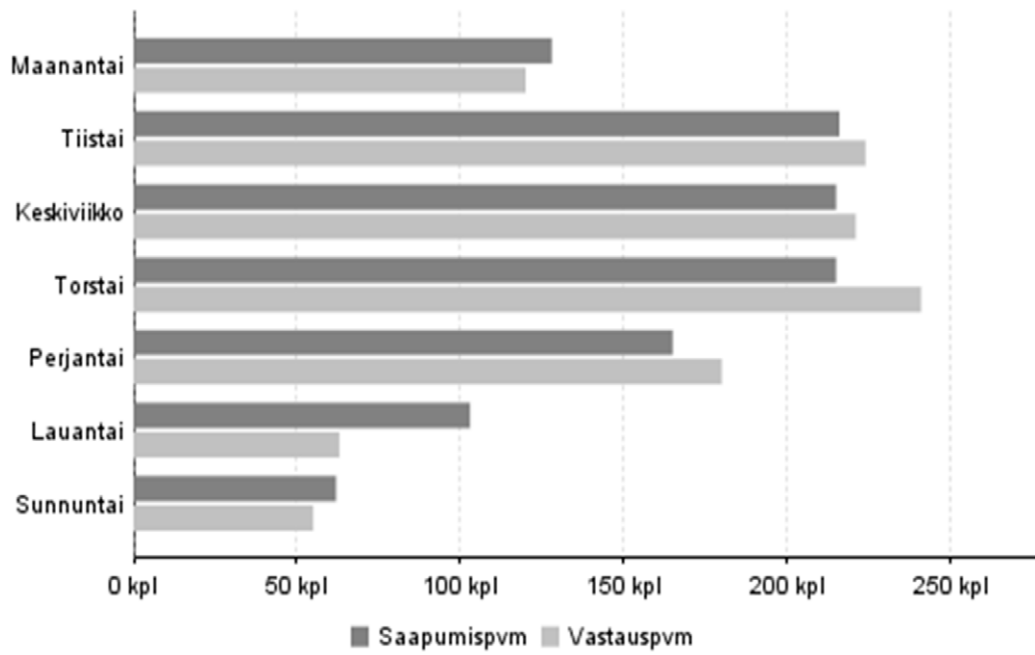
Kävijätutkimukseen vastanneista 33 % saapui Pallas–Yllästunturin kansallispuistoon maaliskuussa, joka on kävijätutkimuksen mukaan suosituin yksittäinen kuukausi (kuva 14). Toiseksi suosituimpia kuukausia olivat huhtikuu, jolloin saapui 19 % vastaajista, ja syyskuu, jolloin saapui 18 % vastaajista. Melko suosittuja ajankohtia kansallispuistovierailulle olivat myös elokuu (10 % vastaajista) ja heinäkuu (9 % vastaajista).

Tarkasteltaessa saapumispäivää ei koko aineistossa nouse esiin yhtä selkeää suosituimmuspäivää, mikä viittaa jonkin asteisiin eroihin kesä- ja talvivastauksissa. Tämä arvaus osuu oikeaan, sillä talvi- ja kesävastauksia erikseen tarkasteltuna havaitaan selvempää tiettyjen vastauksien frekvenssiä eli toistuvuutta. Talvikaudella suosituimmiksi saapumispäiviksi nousevat tiistai, keskiviikko ja torstai. Viikonloppuna kansallispuistoon saapuneita on ollut talvikaudella selvästi vähemmän, sillä talvi-vastaajista lauantaina alueelle saapui vain 9 % ja sunnuntaina vain 6 % (kuva 15). Tulokset ovat kuitenkin suoraan yhteydessä aineistonkeruupäiviin, huomioiden myös se, että talvikävijät ovat pitkälti päiväkävijöitä eikä kyselytutkimuksen aineistoa kerätty viikonloppuisin eli viikonloppun päiväkävijöiden vastauksia ei käytännössä ole lainkaan.

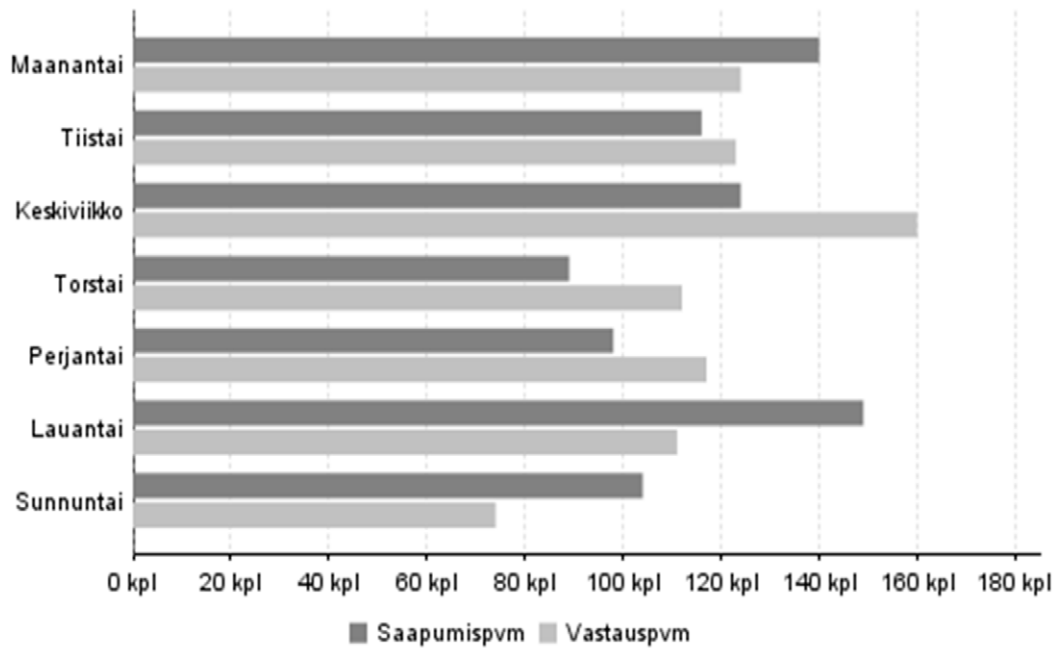
Kesäkaudella tilanne on päinvastainen, sillä suosituin saapumispäivä on ollut juuri lauantai (18 %) (kuva 16). Myös maanantaille ajoittuu merkittävä osa kesäkauden vastaajien saapumisista (17 %). Kesäkaudella saapumisajankohdat sijoittuvat huomattavasti tasaisemmin eri viikonpäiville eli vaihtelua on enemmän kuin talvikaudella. Kesävastaajien joukossa on prosentuaalisesti enemmän puistossa yöpyjiä, joten kesävastaukset edustavat mahdollisesti paremmin todellisia saapumisajankoh- tia. Näissäkin tuloksissa on kuitenkin huomioitava aineistonkeruupäivän vaikutus.

Kuva 14. Pallas–Yllästunturin kansallispuistoon saapuminen ja kyselyyn vastaaminen kuukausittain.

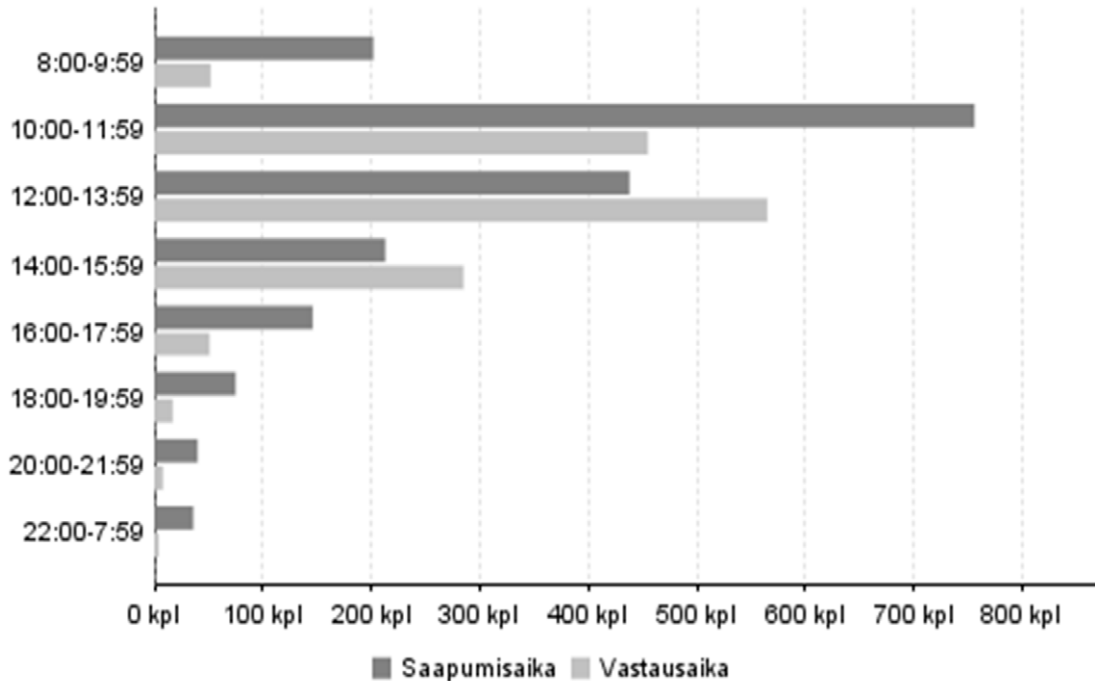

Kuva 15. Pallas–Yllästunturin kansallispuistoon saapuminen ja kyselyyn vastaaminen talvikaudella viikonpäivittäin.

Kuva 16. Pallas–Yllästunturin kansallispuistoon saapuminen ja kyselyyn vastaaminen kesäkaudella viikonpäivittäin.

Tarkasteltaessa kansallispuistoon saapumista kellonajan tarkkuudella huomataan, että 40 % vastaajista saapui puistoon aamupäivällä klo 10–12 (kuva 17). Myös iltapäivä klo 12–14 oli suosittu saapumisajankohta. Tällä aikavälillä puistoon saapui 23 % vastaajista.

Kuva 17. Pallas–Yllästunturin kansallispuistoon saapuminen ja kyselyyn vastaaminen vuorokauden ajan mukaan.

Vastaajilta kysyttiin myös kotiovelta kansallispuistoon siirtymiseen käytettyjä kulkuneuvoja sekä viimeiseksi käytettyä kulkuneuvoa. Käytetyimmäksi kulkuneuvoksi nousi henkilöauto, jota oli käyttänyt 77 % vastaajista (taulukko 47). Seuraavaksi suosituimpia kulkuneuvoja olivat juna (14 %) ja linja-auto (13 %). Lentokonetta matkallaan kotoa kansallispuistoon oli käyttänyt 9 % vastaajista.

Taulukko 47. Kaikki kulkuneuvot, joita vastanneet käyttivät matkallaan kotoaan Pallas–Yllästunturin kansallispuistoon. Matkaan on voitu käyttää useampaa kulkuneuvoa.

Kulkuneuvo	Kpl	%
Henkilöauto	1 472	77
Henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	80	4
Linja-auto	258	13
Tilausbussi (ryhmämatka)	83	4
Juna	277	14
Lentokone	175	9
Moottoripyörä	2	0
Lihavoimin (kävelen, hiihtäen, pyöräillen jne.)	233	12
Jokin muu	56	3
Vastanneita yhteensä	1 913	

Viimeisintä kulkuneuvoa tarkasteltaessa nousevat esille puiston pohjois- ja eteläosien erot (taulukot 48 ja 49). Puiston pohjoisosiin saavuttiin henkilöauton (62 %) ohella yleisesti myös linja-autolla (13 %). Myös venevastauksia oli jokunen, mikä selittyy sillä, että Hetan kylästä puistoalueelle siirrytään tyypillisesti Ounasjärven yli venekyydillä.

Puiston eteläosiin saavuttiin henkilöauton (63 %) ohella yleisesti myös lihasvoimin (22%), kävellen hiihtäen tai pyöräillen. Tulos selittyy suurelta osin sillä, että puiston eteläosissa majoitutaan usein kansallispuistoalueen läheisyydessä, kävelymatkan päässä kansallispuistoalueen rajasta.

Taulukko 48. Vastanneiden viimeisin kulkuneuvo heidän matkallaan puiston pohjoisosiin.

Viimeisin kulkuneuvo	Kpl	%
Henkilöauto	302	62
Henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	22	5
Linja-auto	62	13
Tilausbussi (ryhmämatka)	25	5
Moottoripyörä	1	0
Pienvene	1	0
Taksi	6	1
Moottorivene	2	0
Lihaskäyttö (kävellen, hiihtäen, pyöräillen jne.)	53	11
Jokin muu	14	3
Yhteensä	488	100

Taulukko 49. Vastanneiden viimeisin kulkuneuvo heidän matkallaan puiston eteläosiin.

Viimeisin kulkuneuvo	Kpl	%
Henkilöauto	584	63
Henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	21	2
Linja-auto	83	9
Tilausbussi (ryhmämatka)	22	2
Taksi	2	0
Lihaskäyttö (kävellen, hiihtäen, pyöräillen jne.)	203	22
Jokin muu	10	1
Yhteensä	925	100

3.2.7 Kävijöiden rahankäyttö ja sen paikallistaloudelliset vaikutukset

Paikallistaloudelliset vaikutukset kuvaavat kävijöiden rahankäytöstä kohteeseen ja sen lähialueelle syntyviä välittömiä ja välillisiä taloudellisia vaikutuksia ja niihin liittyviä työpaikkoja yhden vuoden aikana. Kävijöiden rahankäyttöä selvitettiin kävijätutkimuksen avulla. Kävijöiden rahankäytön ja sen paikallistaloudellisten vaikutusten arvioimiseksi kävijätutkimukseen vastanneita pyydettiin arvioimaan kulut, jotka liittyivät tähän käyntiin Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa ja sen lähialueilla. Vastajien ilmoittamat arviot rahankäytöstään kansallispuistokäyntiä kohden yleistettiin koskemaan koko puiston käyntimäärää. Paikallistaloudellisten vaikutusten laskennassa hyödynnettiin vuoden 2016 kansallispuistokäyntien määrää, joka oli Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa 538 800 käyntiä.

Tuloksia tarkasteltaessa on todettava, että rahankäyttökysymys on kävijätutkimuksen vaikeimpia. Sen takia loogisuustarkasteluun kiinnitettiin tallennusvaiheessa erityistä huomiota ja tulosten oikeellisuuden vuoksi välttämättömiä korjauksia tehtiin suhteuttaen rahankäyttöön liittyvät vastaukset etenkin vastaajien ilmoittamiin yöpymisvuorokausiin.

Paikallistaloudellisten vaikutusten arvioinnissa käytettyjä käsitteitä on määritelty taulukossa 50.

Taulukko 50. Paikallistaloudellisten vaikutusten arvioinnissa käytettyjä käsitteitä.

Käyntimäärä	Vuotuinen Metsähallituksen tietoihin perustuva käyntien määrä kohteessa.
Kävijätutkimus	Metsähallituksen kohteissa toteutettu vakioitu kävijätutkimus, joka toistetaan n. 5 vuoden välein.
Alueluokitus	Vaikutuslaskennan avuksi luotu neliportainen kohteiden lähialueiden asukastiheyttä ja matkailuluonnetta kuvaava luokitus.
Lähialue	Kohteelle määritelty sijainti- ja lähikunnat käsittävä alue.
Kokonaistulovaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle syntyvät välittömät ja välilliset tulovaikutukset.
Kokonaistyöll. vaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle syntyvät välittömät ja välilliset henkilötyövuodet.
Välittömät vaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä aiheutuvat välittömät tulo- ja työllisyysvaikutukset lähialueen yrityksissä.
Välilliset vaikutukset	Välittömät vaikutukset kertautuvat välillisiksi vaikutuksiksi, kun välitöntä tuloa saavat yritykset ostavat muilta alueen yrityksiltä tuotteita ja palveluita sekä maksavat tuloa työntekijöille, jotka käyttävät tulonsa tuotteiden ja palveluksien ostoon alueella. Osa välillisistä vaikutuksista vuotaa alueen ulkopuolelle.
Kotimaiset matkailijat	Kohteen lähialueen ulkopuolelta Suomesta tulevat kävijät.
Paikalliset kävijät	Kohteen lähialueella asuvat kävijät.
Majoittujat	Kohteella tai sen lähialueella majoittuvat kävijät.
Päiväkävijät	Kävijät, jotka eivät majoitu kohteella eivätkä sen lähialueella.

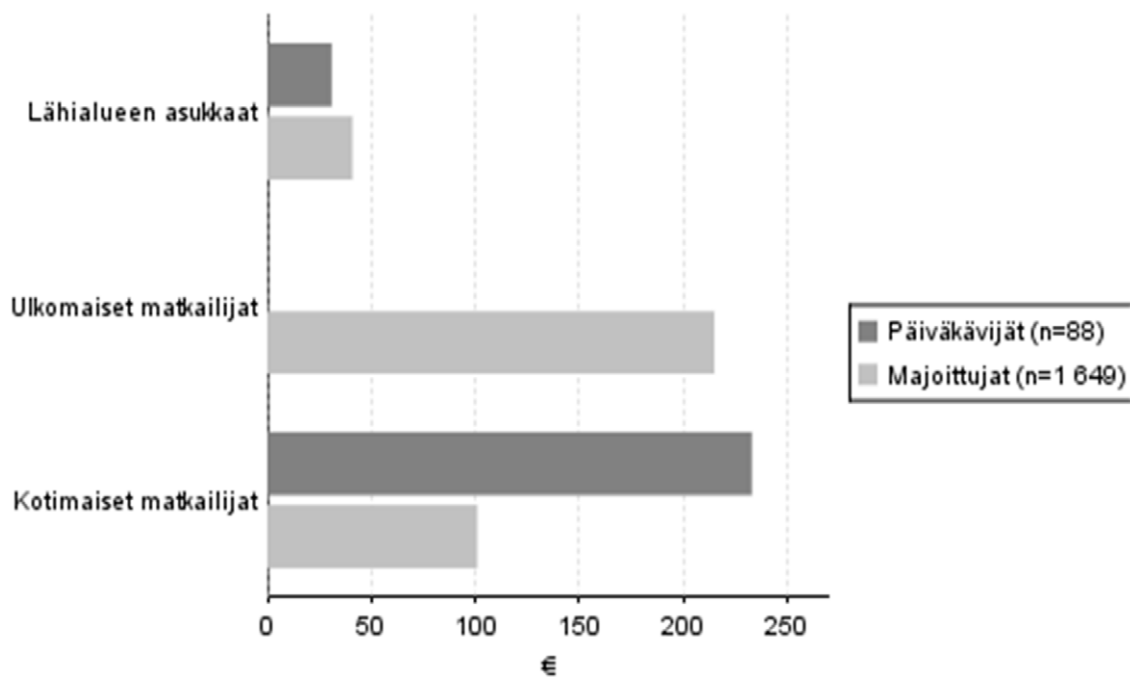
Kävijät arvioivat kuluttaneensa käynnillään keskimäärin 105 euroa (taulukko 51 ja kuva 18). Vähi-ten kuluttivat lähialueen asukkaat, joiden keskimääräinen kulutus oli 35 euroa. Kansallispuistossa tai sen lähialueella yöpyneiden lähialueen asukkaiden keskimääräinen kulutus oli 41 euroa ja pelkästään päiväkäynnillä piipahtaneiden 31 euroa.

Eniten kuluttivat kotimaiset päiväkävijät. Kotimaiset päiväkävijät käsittävät asiakasryhmän, joka ei yövy kansallispuistossa eikä sen lähialueella. Heidän keskimääräisen kulutuksensa oli 233 euroa, mikä on suuruusluokaltaan uskottava summa ottaen huomioon alueelle ja alueelta liikkumiseen vaadittavat kustannukset. Kotimaiset majoittujat käyttivät keskimäärin huomattavasti vähemmän rahaa ja heidän keskimääräisen kulutuksensa kansallispuistokäynnillä oli 101 euroa. Keskimäärin kotimaiset matkailijat käyttivät 104 euroa kansallispuistokäynnillään.

Ulkomaalaiset matkailijat käyttivät keskimäärin 207 euroa. Ulkomaalaisten majoittujien keskimääräinen rahankäyttö oli 215 euroa eli he käyttivät selvästi suurempia summia kuin kotimaiset majoittajat. Vähäisten havaintojen (n = 4) takia ulkomaisten päiväkävijöiden rahankäytön tunnuslukuja ei tässä yhteydessä esitetä.

Taulukko 51. Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijöiden rahankäyttö (sis. ALV) matkailijaryhmittäin kansallispuistossa ja sen lähialueella.

	Kaikki	Majoittajat	Päiväkävijät
Kaikki kävijät, n	1 744	1 649	88
Keskimääräinen kulutus (€)	105	104	101
Kotimaiset matkailijat, n	1 572	1 538	30
Keskimääräinen kulutus (€)	104	101	233
Ulkomaiset matkailijat, n	68	64	4
Keskimääräinen kulutus (€)	207	215	.*
Lähialueen asukkaat, n	70	16	51
Keskimääräinen kulutus (€)	35	41	31

Kuva 18. Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijöiden keskimääräinen rahankäyttö (sis. ALV) käyntikertaa kohden matkailijaryhmittäin kansallispuistossa ja sen lähialueella.

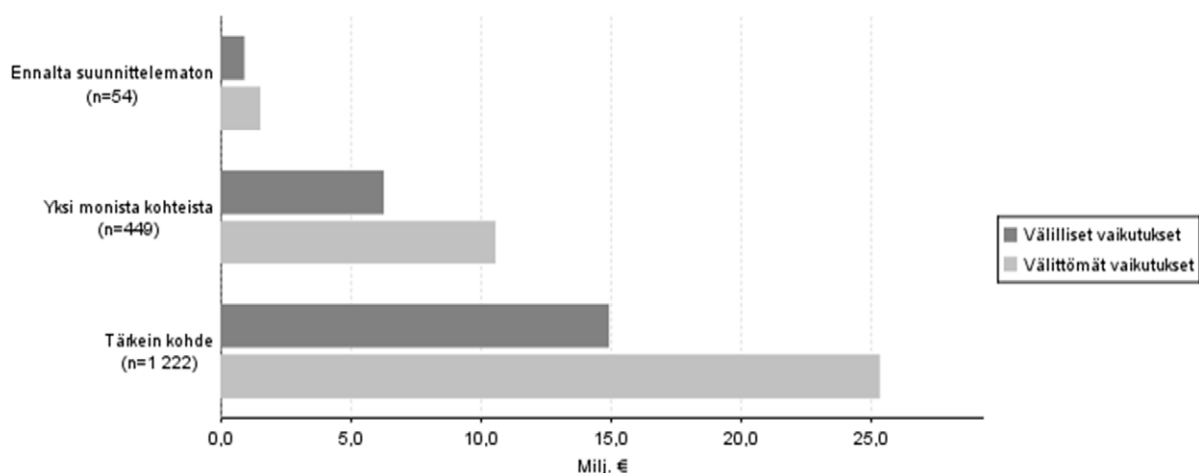
Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset olivat vuoden 2016 käyntimäärällä laskettuna noin 60 miljoonaa euroa (taulukko 52) ja työllisyysvaikutukset noin 600 henkilötyövuotta. Nämä luvut kuvaavat kävijöiden rahankäytöstä alueelle muodostuvia välillisiä ja välittömiä rahavirtoja sekä niihin kytkeytyviä työllisyysvaikutuksia. Pallas–Yllästunturin kansallispuiston tärkeimmäksi matkakohteekseen ilmoittaneiden kävijöiden rahankäytön taloudelliset kokonaisvaikutukset olivat noin 40,3 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukset 404 henkilötyövuotta (kuva 19 ja taulukko 52). Nämä luvut voidaan tulkita kansallispuiston vähimmäisvaikutuksiksi paikallistalouteen vuonna 2016.

Niiden kävijöiden, joille kansallispuisto oli yksi monista kohteista, paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset olivat noin 16,5 miljoonaa euroa ja työllistävä vaikutus 165 henkilötyövuotta. Vain 54 vastaajaa ilmoitti Pallas–Yllästunturin kansallispuiston olleen ennalta suunnitteleman kohde matkan varrella, ja näiden kävijöiden rahankäytön tulo- ja työllisyysvaikutukset olivat pienimmät.

Menolajeista majoittuminen nousee selvästi yli muiden keskimääräistä rahankäyttöä mitattaessa (taulukko 53). Seuraavaksi eniten rahaa on käytetty ruoka- ja muihin vähittäiskauppaostoksiin sekä kahvila- ja ravintolaostoksiin. Myös huoltamo-ostosten merkitys on melko suuri ohjelmajärjestelyihin ja paikallisiin liikenteeseen käytettyjen rahamäärien ollessa menolajeista pienimpiä.

Majoituspalveluilla on suurin työllistävä vaikutus ja sen tulovaikutus kohdistuu myös suuressa määrin lähialueelle. Tämä näkyy majoittumisen merkityksen korostumisena tarkasteltaessa kansallispuistokäyntien välittömiä tulo- ja työllisyysvaikutuksia, joista majoituspalveluiden osuus on 60 % (taulukko 53).

Vertailtaessa paikallistaloudellisia vaikutuksia matkailijaryhmittäin huomataan, että euromääräisesti ylivoimaisesti suurimman tulovaikutuksen tuottavat kotimaan matkailijat, jotka käyttivät eniten majoituspalveluita (kuva 19). Kotimaan matkailijoiden rahankäytön kokonaistulovaikutukset ovat noin 90 % kaikista kävijöiden tulovaikutuksista. Ulkomaisten matkailijoiden rahankäyttö kohdistuu suurimmaksi osaksi majoittumiseen, ja se edustaa noin 9 %:a kokonaisvaikutuksista. Lähialueen asukkaiden rahankäyttö kohdistuu suurimmaksi osaksi kahviloihin ja ravintoloihin, mutta jakautuu muita kävijäryhmiä tasaisemmin eri menolajien välillä. Lähialueiden asukkaiden osuus kansallispuistomatkailun paikallistaloudellisista kokonaistulovaikutuksista on vain 1 %.

Kuva 18. Tulovaikutukset kohteen tärkeyden mukaan.

Taulukko 52. Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijöiden paikallistaloudelliset vaikutukset kohteen tärkeyden mukaan.

Menolaji	Tärkein kohde n = 1 222		Yksi monista kohteista n = 449		Ennalta suunnittele- maton n = 54		Yhteensä n = 1 725	
	Tulovaiku- tus (€, il- man ALV)	Työllii- syyssvai- kutus (htv)	Tulovaiku- tus (€, il- man ALV)	Työllii- syyssvai- kutus (htv)	Tulovaiku- tus (€, il- man ALV)	Työllii- syyssvai- kutus (htv)	Tulovaiku- tus (€, il- man ALV)	Työllii- syyssvai- kutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	110 378	1,7	70 938	1,1	14 630	0,2	195 945	3,1
Paikallisliikenne ²	1 089 041	12,0	395 263	4,3	18 813	0,2	1 503 117	16,5
Ruoka- ja muut vähittäis- kauppaostokset	1 697 830	26,6	786 509	12,3	113 811	1,8	2 598 151	40,7
Kahvila ja ravintola	4 412 871	59,1	1 937 916	26,0	321 254	4,3	6 672 041	89,4
Majoittuminen	15 603 325	209,1	6 183 241	82,9	777 946	10,4	22 564 513	302,4
Ohjelmapalvelut ³	929 800	11,0	424 181	5,0	121 300	1,4	1 475 281	17,5
Muut menot ⁴	1 514 641	18,0	783 121	9,3	168 314	2,0	2 466 076	29,4
Välittömät vaikutukset yhteensä	25 357 886	338	10 581 170	141	1 536 069	20	37 475 124	499
Välilliset vaikutukset	14 943 989	66	6 284 548	28	926 141	4	22 154 677	98
Kokonaisvaikutukset⁵	40 301 875	404	16 865 717	169	2 462 209	24	59 629 802	597

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen, kuten bussi- ja taksimatkojen, kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

⁵ Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin, kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon. Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

Taulukko 53. Kävijöiden rahankäyttö ja paikallistaloudelliset vaikutukset menolajeittain Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa ja sen lähialueella vuonna 2016. n = 1 744

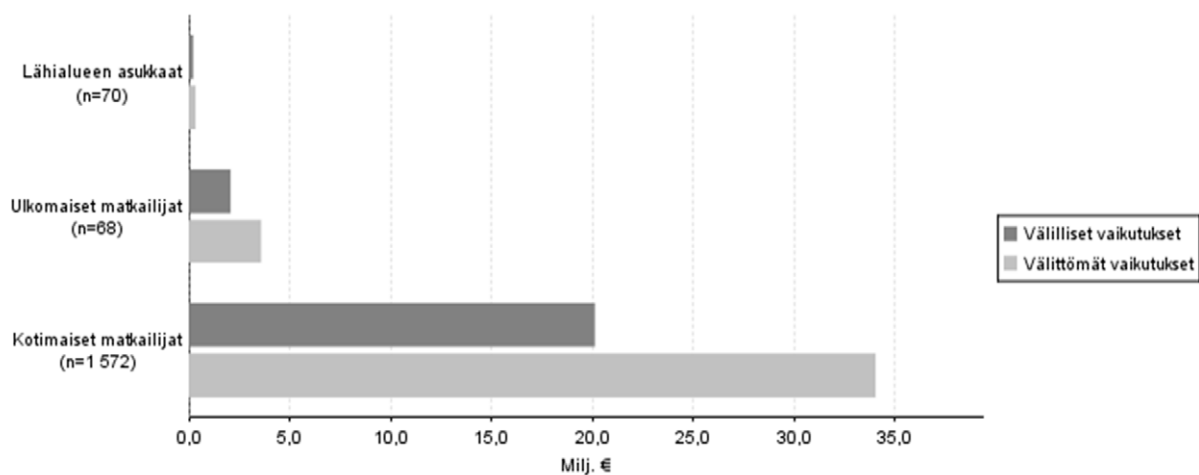
Menolaji	Keskimääräinen rahankäyttö (sis. ALV)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	% tulo- vaikutuksista	Työllisyys- vaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	12,53	196 007	1	3
Paikallisliikenne ²	3,04	1 489 813	4	16
Ruoka- ja muut vähittäis- kauppaostokset	19,87	2 592 655	7	41
Kahvila ja ravintola	14,15	6 690 036	18	90
Majoittuminen	46,51	22 782 514	60	305
Ohjelmapalvelut ³	3,02	1 480 017	4	18
Muut menot ⁴	5,67	2 461 829	7	29
Välittömät vaikutukset yhteensä		37 692 871	100 %	502
Välilliset vaikutukset		22 267 800		98
Kokonaisvaikutukset		59 960 671		600

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen, kuten bussi- ja taksimatkojen, kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat.

Kuva 19. Tulovaikutukset matkailijaryhmittäin.

Tarkasteltaessa majoittujien ja päiväkävijöiden paikallistaloudellisia vaikutuksia huomataan, että kävijät, jotka viipyvät matkailualueella pidempään ja majoittuvat siellä, tuottavat kokonaisuudessaan noin 95 % tulo- ja työllisyysvaikutuksista (taulukko 54). Majoittujien vaikutus ulottuu siis selvästi laajemmalle kuin pelkästään majoituspalveluihin, sillä viipyessään alueella he kuluttavat rahaa myös muihin menolajeihin päiväkävijöitä enemmän.

Taulukko 54. Majoittujien ja päiväkävijöiden paikallistaloudelliset vaikutukset menolajeittain.

Menolaji	Päiväkävijät n = 88		Majoittujat n = 1 649		Yhteensä n = 1 737	
	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	10 199	0,2	182 995	2,9	193 194	3,0
Paikallisiikenne ²	34 404	0,4	1 461 413	16,0	1 495 817	16,4
Ruoka- ja muut vähittäis- kauppaostokset	137 674	2,2	2 443 049	38,2	2 580 723	40,4
Kahvila ja ravintola	358 730	4,8	6 258 448	83,9	6 617 178	88,7
Majoittuminen	1 026 070	13,7	21 653 204	290,2	22 679 274	303,9
Ohjelmalvelut ³	87 562	1,0	1 387 139	16,5	1 474 701	17,5
Muut menot ⁴	135 881	1,6	2 302 097	27,4	2 437 978	29,0
Välittömät vaikutukset yhteensä	1 790 520	24	35 688 345	475	37 478 865	499
Välilliset vaikutukset	1 060 505	5	21 083 764	93	22 144 268	98
Kokonaisvaikutukset⁵	2 851 025	29	56 772 109	568	59 623 134	597

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen, kuten bussi- ja taksimatkojen, kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

⁵ Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin, kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon. Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

3.3 Kävijätyytyväisyys

3.3.1 Käynnin tarkoitus

Pallas–Yllästunturin kansallispuistokävijöiden virkistysmotiiveja mitattiin kysymyspatteristolla, jossa vastaajat saivat pisteyttää vaihtoehtoja järjestysasteikolla yhdestä viiteen asteikolla ei lainkaan tärkeää – erittäin tärkeää sen mukaan, miten tärkeinä pitivät valmiiksi annettuja vaihtoehtoja kansallispuistovierailulle. Kysymykseen vastattiin hyvin ja sen vastausprosentit olivat 96–99 % (taulukko 55).

Maisemia (4,84/5) ja luonnon kokemista (4,82/5) pidettiin merkittävimpinä syinä vieraillla Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa. Vähiten tärkeänä pidettiin tutustumista uusiin ihmisiin (2,46/5). Myös jännityksen kokeminen (2,69/5) ja kulttuuriperintöön tutustuminen (3,33/5) olivat vastaajille vähemmän tärkeitä motiiveja vieraillla kansallispuistossa (taulukko 55 ja kuva 20).

Taulukko 55. Vastanneiden syyt Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa vierailuun.

Motiivi	Vastanneita		Arviointi, %					Keski-arvo	Keskihajonta
	n	%	ei lainkaan tärkeää	ei kovin tärkeää	ei kumpakaan	melko tärkeää	erittäin tärkeää		
Luonnon kokeminen	1 765	99	0	0	2	14	84	4,82	0,43
Maisemat	1 758	99	0	0	1	14	85	4,84	0,40
Mahdollisuus olla itsekseen	1 693	95	11	14	28	26	20	3,32	1,25
Henkinen hyvinvointi	1 746	98	0	1	7	30	61	4,51	0,71
Poissa melusta ja saasteista	1 736	98	1	2	10	26	61	4,45	0,80
Rentoutuminen	1 750	99	0	1	6	23	70	4,62	0,64
Tutustuminen uusiin ihmisiin	1 723	97	25	28	28	12	7	2,46	1,18
Yhdessäolo oman seurueen kanssa	1 711	96	4	4	12	29	52	4,21	1,03
Aikaisemmat muistot	1 716	97	9	8	19	32	32	3,70	1,25
Alueeseen tutustuminen	1 724	97	1	6	22	43	29	3,91	0,92
Luonnosta oppiminen	1 722	97	2	9	30	35	25	3,72	0,99
Omien taitojen kehittäminen	1 716	97	3	13	35	30	18	3,46	1,04
Kuntoilu	1 750	99	1	3	10	31	54	4,34	0,87
Jännityksen kokeminen	1 713	96	19	26	31	16	8	2,69	1,18
Kulttuuriperintöön tutustuminen	1 719	97	6	15	35	28	15	3,33	1,08
Yhteensä	1 776								

Koska hajontaa vastausten välillä ja valintojen sisällä oli, ajettiin SPSS-ohjelmalla faktorianalyysi, jonka avulla etsitään riippuvuuksia vastausten sisällä. Faktorianalyysin tarkoituksena on usein liittää useita muuttujia muutamaksi kokoavaksi ja selittäväksi faktoriksi. Jotta analyysi voidaan suorittaa, on KMO and Bartlett's testin arvon on oltava riittävä (yli 0,6). KMO-luvuksi saatiin 0,837 eli vahva riippuvuus vastausten välillä löytyi.

Rotatoitu komponenttimatriisi antoi itseisarvon perusteella 4 komponenttia, jotka selittivät yli 55 % vaihtelusta. Koska kuntoilu ei liity suoraan mihinkään komponenttiin, valittiin manuaalisesti 5 komponenttia, jolloin kuntoilumotiivi muodosti oman komponenttinsa. Tätä voidaan kutsua ”kuntoilufaktoriksi” (komponenttimatriisissa 5).

Mikäli vastaaja oli sitä mieltä, että luonnon kokeminen on tärkeää, hän piti myös maisemia tärkeänä syynä kansallispuistovierailulle. Tämä on ns. ”luontofaktori” (komponenttimatriisissa 3). Ne vastaajat, jotka arvostivat mahdollisuutta olla itsekseen, arvostivat myös henkistä hyvinvointia, rentoutumista ja poissaolemista saasteista ja melusta. Tämä on ns. ”hyvinvointifaktori” (komponenttimatriisissa 2). Yhdessäolo oman seurueen kanssa ja aikaisemmat muistot korreloivat vastauksina ja muodostivat ns. ”yhdessäolofaktorin” (komponenttimatriisissa 4). Viimeisen faktorin muodostivat alueeseen tutustuminen, luonnosta oppiminen, omien taitojen kehittäminen, kulttuuriperintöön tutustuminen ja jännityksen kokeminen. Tämä on ns. ”oppimis- ja kokemisfaktori” (komponenttimatriisissa 1), jota voidaan kutsua yksinkertaistettuna nimellä ”oppimisfaktori”. Tutustuminen uusiin ihmisiin liittyy tähän faktoriin löyhästi.

Faktorianalyysin perusteella voidaan siis jakaa kansallispuistokävijät viiteen segmenttiin vierailumotiivin perusteella (taulukko 56).

Taulukko 56. Faktorianalyysin tulokset vierailumotiivista.

	Rotated Component Matrix ^a				
	Component				
	oppimis-faktori	hyvinvointi-faktori	luonto-faktori	yhdessäolo-faktori	kuntoilu-faktori
Luonnon kokeminen			,789		
Maisemat			,839		
Mahdollisuus olla itsekseen		,697			
Henkinen hyvinvointi		,731			
Poissa melusta ja saasteista		,733			
Rentoutuminen		,611			
Tutustuminen uusiin ihmisiin	,568				
Yhdessäolo oman seurueen kanssa				,785	
Aikaisemmat muistot				,650	
Alueeseen tutustuminen	,639				
Luonnosta oppiminen	,715				
Omien taitojen kehittäminen	,703				
Kuntoilu					,862
Jännityksen kokeminen	,672				
Kulttuuriperintöön tutustuminen	,670				

Extraction Method: Principal Component Analysis.
Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 6 iterations.

3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta

Kävijätutkimukseen osallistuneet saivat arvioida kansallispuiston palveluiden ja rakenteiden määrää kokonaisuudessaan asteikolla 1 = erittäin tyytymätön... 5 = erittäin tyytyväinen. Kysymykseen vastattiin erittäin hyvin vastausprosentin ollessa 98 %. Kansallispuiston palveluita ja rakenteita käyttäneet olivat keskimäärin melko tyytyväisiä käyttämiensä palveluiden määrään. Tyytyväisyys palveluiden ja rakenteiden määrään kokonaisuudessaan sai keskiarvon 4,4, mikä kertoo kävijöiden olleen kaikkiaan melko tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä (taulukko 57). Kukaan vastaajista ei ollut tyytymätön palveluiden määrään kokonaisuudessaan. Tulokset kertovat kansallispuiston palvelurakenteen olevan kävijöille mieluinen ja laajuudessaan riittävä.

Taulukko 57. Vastanneiden tyytyväisyys Pallas–Yllästunturin kansallispuiston palvelujen määrään kokonaisuudessaan. Arviointi: 1 = erittäin tyytymätön, ... 5 = erittäin tyytyväinen.

	Arvioinut		Arviointi, %				Keskiarvo	
	n	%	erittäin tyytymätön	melko tyytymätön	ei kumpikaan	melko tyytyväinen		erittäin tyytyväinen
Tyytyväisyys palveluiden määrään kokonaisuudessaan	1 891	98	0	0	5	53	42	4,4

Tutkimukseen osallistuneita pyydettiin arvioimaan myös vierailullaan käyttämiensä palveluiden, rakenteiden ja ympäristön laatua asteikolla yhdestä viiteen (1 = erittäin huono... 5 = erittäin hyvä). Koska vastaajat eivät olleet käyttäneet kaikkia palveluita ja rakenteita, numeeristen arvioiden vastausprosentti oli joidenkin vaihtoehtojen kohdalla hyvin pieni. Käytetyimpiä ja arvioiduimpia palvelurakenteita olivat reitit ja reittiviitoitukset, joihin liittyviin kysymyksiin saatiin yli 90:n vastausprosentti.

Parhaimmiksi ennakkoon määritellyksi osatekijäksi kävijät arvioivat maisemat, jossa vastausten keskiarvo oli 4,6 (taulukko 58). Polku- ja latureitistö sekä polttopuuhuolto saivat huiman 4,3 keskiarvon. Myös yleinen siisteys ja turvallisuus saivat korkeita arvosanoja (4,2). Autio- ja varaustupia oli käyttänyt ja arvioinut vain 41 % vastaajista, mutta niihin oltiin kaikkiaan melko tyytyväisiä (4,1).

Huonoimmat keskimääräiset arviot saivat erityistarpeiden huomioon ottaminen (3,7) sekä jätehuollon toteutus ja ohjaus (3,7). Myös lähialueen tiestö (3,8), esitteet ja opaskirjat (3,8), ennakkoinformaatio (3,8) sekä kansallispuiston palvelut sosiaalisessa mediassa (3,7) saivat osakseen jonkin verran kritiikkiä.

Vaikka luontokeskusarvioita oli suhteessa vähän (25–48 % vastaajista), saivat kaikki kansallispuiston luontokeskukset keskimäärin melko hyvän arvosanan (Tunturi-Lapin luontokeskus ja Pallas-tunturin luontokeskus 4,2 sekä Kellokas 4,3).

Tuloksista päätellen luontokeskusten rooli opastuksessa ja asiakasneuvonnassa on edelleen merkittävä. Lisäksi ainoastaan 36 % prosenttia vastaajista oli käyttänyt ja arvioinut sosiaalisen median palveluita, mikä kertoo siitä, ettei Metsähallituksen palveluita ole kannattavaa sähköistää, vaan konkreettiselle asiakaspalvelulle on yhä tarvetta ja siihen ollaan keskimäärin selvästi tyytyväisempiä kuin sähköisiin palveluihin.

Kriittisintä palaute oli omavalintaiseen jokin muu kohtaan, jonka vastaukset saivat keskiarvon 3,1. Jokin muu -kohtaan saatiin kuitenkin vain 46 vastausta, mikä edustaa 2 % vastaajista. Eniten korjattavaa olisi vastausten mukaan pitkospuiden sekä latujen kunnossa. Vastausten jakautumisesta voidaan huomata, että vastaajat eivät antaneet tässä kohdassa pelkästään kehittämisehdotuksia vaan myös kehuja kansallispuiston palvelurakenteille.

Taulukko 58. Vastanneiden tyytyväisyys palveluiden ja rakenteiden laatuun kokonaisuudessaan. Arviointi: 1 = erittäin tyytymätön, ... 5 = erittäin tyytyväinen.

Palvelu tai ympäristökijä	Käyttänyt ja arvioinut		Arviointi, %					Keski-arvo	Ei käyttänyt (n)
	n	%	erittäin huono	melko huono	keskin-kertainen	melko hyvä	erittäin hyvä		
Pysäköintipaikat	1 355	71	1	2	16	46	35	4,1	515
Tiestö	1 611	85	0	3	31	48	18	3,8	244
Reittien opastetaulut	1 813	95	1	3	15	46	35	4,1	61
Polku- ja/tai latureitistö	1 776	93	0	2	10	41	47	4,3	88
Polku- ja/tai latuviitoitukset	1 762	93	1	3	14	43	40	4,2	91
Tulentekopaikat ja laavut	1 565	82	0	2	15	47	35	4,1	307
Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	1 373	72	1	3	13	41	43	4,2	492
Yleisökäymälät	1 512	79	1	7	26	43	23	3,8	368
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	1 405	74	2	8	29	43	18	3,7	441
Erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	1 174	62	1	5	34	45	15	3,7	642
Esitteet ja opaskirjat	1 288	68	1	4	26	51	18	3,8	559
Ennakkoinformaatio	1 163	61	1	5	30	47	18	3,8	661
Autio- ja varaustuvat	729	38	1	3	18	46	32	4,1	1 021
Kansallispuiston palvelut sosiaalisessa mediassa (Facebook, Instagram, Youtube)	693	36	1	4	32	46	17	3,7	1 139
Yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmapalvelut)	1 402	74	1	3	21	52	22	3,9	452
Reittien ja rakenteiden turvallisuus	1 772	93	1	4	17	55	23	3,9	84
Yleinen turvallisuus	1 803	95	0	1	12	53	34	4,2	54
Yleinen siisteys	1 846	97	0	1	12	53	34	4,2	23
Maiseman vaihtelevuus	1 856	98	0	1	5	27	67	4,6	14
Luontokeskus Kellokkaan palvelut	915	48	1	1	10	44	44	4,3	921
Pallastunturin luontokeskuksen palvelut	667	35	1	1	13	46	39	4,2	1 154
Tunturi-Lapin luontokeskuksen palvelut	472	25	2	2	13	42	42	4,2	1 332
Jokin muu	46	2	22	15	24	7	33	3,1	52
Vastanneita yhteensä	1 902								

3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen

Kävijätutkimuksella kartoitettiin myös kävijöiden ennakko-odotusten täyttymistä. Kävijät arvioivat odotuksiaan asteikolla yhdestä viiteen (1 = toteutui erittäin huonosti, 5 = toteutui erittäin hyvin). Ennakko-odotukset Pallas–Yllästunturin kansallispuiston luonnonympäristöstä, harrastusmahdollisuuksista ja reiteistä sekä rakenteista täyttyivät tulosten perusteella erittäin hyvin (taulukko 59).

Parhaiten odotukset täytti luontoympäristö, jonka vastaavuus odotuksiin sai keskiarvon 4,75 (taulukko 59) Yksikään vastanneista ei arvioinut luontoympäristön täyttäneen ennakko-odotuksia erittäin huonosti tai melko huonosti. Harrastusmahdollisuuksien (keskiarvo 4,49) ja reittien ja rakenteiden (keskiarvo 4,47) vastaavuus odotuksiin oli myös melko hyvä ja ainoastaan 1 % vastaajista oli arvioinut niiden vastanneen ennakko-odotuksiin melko huonosti.

Taulukko 59. Käynnin ja kävijöiden ennakko-odotusten vastaavuus.

Odotukset	Vastanneita		Arviointi, %					Keskiarvo	Keskihajonta
	n	%	erittäin huonosti	melko huonosti	keskin-kertaisesti	melko hyvin	erittäin hyvin		
Luonnonympäristö	1 882	100	0	0	1	22	76	4,75	0,47
Harrastusmahdollisuudet	1 836	97	0	1	7	33	59	4,49	0,68
Reitit ja rakenteet	1 858	98	0	1	5	39	55	4,47	0,66
Vastanneita yhteensä	1 888								

3.3.4 Vastanneiden käyntiä häirinneet tekijät

Vastaajia pyydettiin arvioimaan, oliko jokin tekijä häirinnyt heidän tämän kertaista vierailuaan Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa. Mielipidettä kysyttiin maaston kuluneisuudesta ja roskaantuneisuudesta, liiallisesta kävijämäärästä ja muiden kävijöiden käyttäytymisestä. Näiden lisäksi oli mahdollista ilmoittaa ja arvioida käyntiä häirinneitä muita tekijöitä. Arviointi suoritettiin asteikolla yhdestä viiteen (1 = häiritsi erittäin paljon, ..., 5 = ei häirinnyt lainkaan).

Pääsääntöisesti vastaajat eivät olleet kokeneet häiriötä vieraillessaan Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa (taulukko 60). Selvästi yli puolet vastaajista ei ollut kokenut minkään tekijän häirinneen kansallispuistovierailuaan. 316 vastaajaa oli nimennyt jonkin muun häiriötekijän. Nämä vapaasti nimetyt häiriötekijät saivat huomattavasti kriittisempää palautetta (keskiarvo = 2,96) kuin valmiiksi annetut häiriövaihtoehdot, joiden keskiarvot olivat selvästi yli neljän.

Vähiten vastaajia häiritsi muiden kävijöiden käyttäytyminen, joka sai keskiarvon 4,51. Useimmin mainitut muut häiriötekijät liittyivät pitkospuiden kuntoon. Myös reittiopasteet ja latujen kunto saivat useampia mainintoja.

Koska vastausten sisällä oli selkeästi hajontaa, ajettiin häiriötekijöille faktorianalyysi SPSS-ohjelmistolla (taulukot 61 ja 62). Tuloksista huomattiin, että vastausten välillä oli riippuvuutta. Mikäli vastaajaa oli häirinnyt maaston kuluneisuus, häntä oli todennäköisesti häirinnyt myös maaston roskaantuneisuus. Samaten mikäli vastaajaa oli häirinnyt liiallinen kävijämäärä, häntä oli todennäköisesti häirinnyt myös muiden kävijöiden käyttäytyminen. Kyseessä on vahva riippuvuus vastausten välillä (KMO = 0,749) ja näillä kahdella komponentilla on selitettävissä yli 79 % vaihtelusta.

Taulukko 60. Vastanneita häirinneet tekijät Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa.

Häiriötekijä	Vastanneita		Arviointi, %					Keski-arvo	Keskihajonta
	n	%	erittäin paljon	melko paljon	keskinkertaisesti	melko vähän	ei lainkaan		
Maaston kuluneisuus	1 826	98	1	4	12	22	61	4,38	0,91
Maaston roskaantuneisuus	1 830	98	1	3	8	24	63	4,46	0,85
Liiallinen kävijämäärä	1 830	98	1	4	10	25	59	4,36	0,93
Muiden kävijöiden käyttäytyminen	1 827	98	1	3	8	21	67	4,51	0,83
Jokin muu	271	15	29	18	14	7	32	2,96	1,65
Vastanneista yhteensä	1 863								

Taulukko 61. Faktorianalyysin tulokset häiriötekijöistä.

KMO and Bartlett's Test		
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,749
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	2260,889
	df	6
	Sig.	,000

Taulukko 62. Faktorianalyysin tulokset häiriötekijöistä.

	Rotated Component Matrix ^a	
	Muihin kävijöihin liittyvät tekijät	Maastoon liittyvät tekijät
Maaston kuluneisuus		,922
Maaston roskaantuneisuus		,712
Liiallinen kävijämäärä	,834	
Muiden kävijöiden käyttäytyminen	,873	

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 3 iterations.

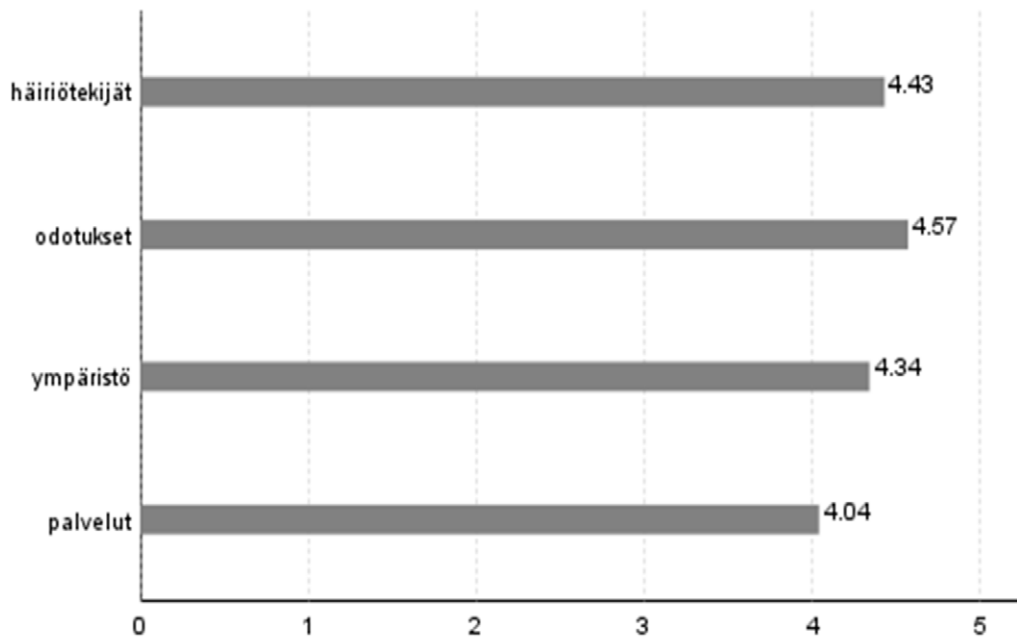
3.3.5 Kävijätyytyväisyysindeksi

Valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi laskettiin seuraavien osatekijöiden keskiarvona: mielipiteet palveluista ja ympäristön laadusta, ennako-odotusten toteutuminen ja käyntiä häirinneet tekijät. Arvosana 5 tarkoittaa erittäin hyvää ja arvosana 1 erittäin huonoa. Indeksillä on käyttökelpoinen vertailukelpoinen vertailuissa ja kuvaa karkealla tasolla kävijöiden yleistä tyytyväisyyttä heidän käyntiinsä Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa.

Kävijätutkimuksen perusteella kansallispuiston kävijätyytyväisyysindeksi vuonna 2016 oli 4,23 (taulukko 63 ja kuva 20). Kaiken kaikkiaan kävijät olivat siis enemmän kuin melko tyytyväisiä kansallispuistoon. Kaikissa kävijätyytyväisyyden osatekijöissä arvosanaksi tuli yli neljä. Heikoin arvosana oli palveluilla, joka sekin arvioitiin melko hyväksi keskiarvolla 4,04. Vuoden 2010 kävijätutkimuksessa (Rantatalo & Ylläsjärvi 2010) saatu valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi oli 4,15, mikä kertoo kävijätyytyväisyyden parantuneen entisestään.

Taulukko 63. Kävijätyytyväisyys osatekijöittäin.

Palvelut		Ympäristö		Odotukset		Häiriötekijät	
Pysäköintipaikat	4,13	Reittien ja rakenteiden turvallisuus	3,94	Luonnonympäristö	4,75	Maaston kuluneisuus	4,38
Tiestö	3,80	Yleinen turvallisuus	4,20	Harrastusmahdollisuudet	4,49	Maaston roskaantuneisuus	4,46
Reittien opastetaulut	4,13	Yleinen siisteys	4,20	Reitit ja rakenteet	4,47	Liiallinen kävijämäärä	4,36
Polku- ja/tai latureitistö	4,33	Maiseman vaihtelevuus	4,61			Muiden kävijöiden käyttäytyminen	4,51
Polku- ja/tai latuviitoitukset	4,18						
Tulentekopaikat ja laavut	4,15						
Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	4,24						
Yleisökäymälät	3,79						
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	3,67						
Erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	3,67						
Esitteet ja opaskirjat	3,82						
Ennakkoinformaatio	3,76						
Autio- ja varaustuvat	4,06						
Metsähallituksen alueen palvelut sosiaalisessa mediassa (Facebook, Instagram, Youtube)	3,75						
Yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmopalvelut)	3,92						
Reittien ja rakenteiden turvallisuus	3,94						
Palveluiden määrä	4,36						
Aluekohtainen keskiarvo	4,01		4,24		4,57		4,43
Vertailukelpoinen keskiarvo	4,04		4,34		4,57		4,43
Aluekohtainen kävijätyytyväisyysindeksi					4,20		
Valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi					4,23		

Kuva 20. Käivätyyväisyys osatekijöittäin.

3.5 Käivijöiden kokemat terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Luonnossa liikkumisen terveysvaikutukset ovat viime vuosina olleet valtakunnallisesti paljon esillä. Luontoympäristön on tutkitusti todettu lisäävän terveyttä ja hyvinvointia. Lisätutkimuksille on suuri tarve, sillä tietoa luontomatkailun hyvinvointivaikutuksista tarvitaan kansallisella tasolla. Metsähallituksen käivijätutkimuksiin onkin hiljattain vakioitu kaksi kysymystä liittyen suojelualueilla koettuihin terveys- ja hyvinvointivaikutuksiin.

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston käivijätutkimuksessa näitä vaikutuksia kysyttiin nyt ensimmäistä kertaa. Kysymykseen koetuista terveys- ja hyvinvointivaikutuksista vastasi 97 % kaikista kyselyyn vastaajista, joten tulokset edustavat hyvin otantaa kokonaisuudessaan. Vastaajat saivat arvioida kokemiaan terveys- ja hyvinvointivaikutuksia asteikolla 1 = täysin eri mieltä... 5 = täysin samaa mieltä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutukset oli kysymyksenasettelussa jaettu sosiaalisiin, psyykkisiin ja fyysisiin. Näitä osa-alueita oli kysymyslomakkeessa avattu siten, että sosiaalisen hyvinvoinnin osatekijöiksi oli nimetty työkyvyn edistyminen, ihmissuhteiden lujittuminen ja yksin tai yhdessä tekemisestä nauttiminen. Psykkisen hyvinvoinnin osa-alueiksi oli puolestaan määritelty tyytyväisyys elämään, mielialan kohentuminen, palautuminen henkisestä uupumuksesta sekä uuden oppiminen. Fyysiksi hyvinvointivaikutuksiksi oli luettu luontoaistimuksista nauttiminen, fyysisen kunnon ylläpito, uusien taitojen oppiminen ja fyysinen hyvä olo.

Käivijätutkimuksen vastaajat olivat melko yksimielisiä siitä, että kansallispuistokäynnillä on terveyttä ja hyvinvointia edistäviä vaikutuksia. Eniten käivijät kokivat käynnin vaikuttaneen edistävästi heidän fyysiseen hyvinvointiinsa. 93 % oli täysin tai jonkin verran samaa mieltä siitä, että kansallispuistossa käynti lisäsi heidän fyysistä hyvinvointiaan (taulukko 64). Psykkisen hyvinvoinnin koki lisääntyneen 92 % ja sosiaalisen 84 % vastaajista. Kukaan vastaajista ei ollut sitä mieltä, ettei kansallispuistokäynti olisi lisännyt heidän fyysistä ja psyykkistä hyvinvointiaan ja ainoastaan 1 % vastaajista oli sitä mieltä, että kansallispuisto käynti ei ole lisännyt heidän sosiaalista hyvinvointiaan lainkaan.

Taulukko 64. Kävijöiden kokemukset Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa käynnin vaikutuksista yleiseen terveydentilaan kolmella osa-alueella.

	Vastanneita		Arviointi, %					Keski-arvo	Keskihajonta
			täysin eri mieltä	jonkin verran eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jonkin verran samaa	täysin samaa mieltä		
	n	%							
Sosiaalinen hyvinvointini lisääntyi	1 874	97	1	1	14	37	47	4,28	0,81
Psyykinen hyvinvointini lisääntyi	1 874	97	0	0	7	34	58	4,50	0,66
Fyysinen hyvinvointini lisääntyi	1 872	97	0	0	6	29	64	4,56	0,65
Yhteensä	1 879	98						4,45	0,72

Toinen kävijätutkimukseen vakioitu kysymys terveys- ja hyvinvointivaikutuksista pyrki kartoittamaan kävijöiden kokemia hyvinvointivaikutuksia rahassa mitattuna (taulukko 65). Kysymyksenasettelussa hyvinvointivaikutusten arvon muuttamista rahaksi oli helpotettu antamalla esimerkkisummia erilaisiin kaupallisiin hyvinvointipalveluihin ja -tuotteisiin, joihin kansallispuistokäyntiä oli mahdollista suhteuttaa.

Kysymys koettiin melko haasteelliseksi ja se sai runsaasti sanallista palautetta. Palautteen perusteella kävijät vierastivat luontoympäristön arvon mittaamista rahassa, ja useampi vastaaja kommentoi hyvinvointivaikutusten olevan rahassa mittaamattomia. Kysymykseen saatiin kuitenkin melko korkea 77 %:n vastausprosentti. Osa vastaajista oli merkinnyt paljon suuremman arvon kuin järjestelmään oli mahdollista tallentaa. Vastauksista poistettiin lisäksi suhteettoman suuret summat (yli 5 000 euroa) sillä periaatteella, että kysymyksessä arvioitiin kuitenkin yhden käynnin rahallista arvoa.

Vastausten perusteella rahallinen keskiarvo koettujen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arvosta oli yli 746,66 euroa, mediaanin ollessa 500 euroa. Vastaajat kokivat siis kansallispuistokäyntinsä hyvinvointivaikutukset moninkertaisesti suuremmiksi kuin kysymyksenasettelussa annetut kaupalliset hyvinvointipalvelut, kuten kuntosalikäynti (5 euroa) tai kylpyläkäynti (20 euroa).

Taulukko 65. Kävijöiden rahallinen arvio heidän Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa kokemistaan terveys- ja hyvinvointivaikutuksista.

Vastanneita		Keski-arvo, euroa	Keskihaj.	Prosenttipisteet				
n	%			Min	25%	Med	75%	Max
1 487	77	746,66	963,82	3	200	500	800	5 000

3.5.1 Lisäkysely luonnon terveys- ja hyvinvointivaikutuksista

Kävijätutkimuksen vakiokysymysten lisäksi sähköpostiosoitteensa antaneille vastaajille lähetettiin linkki verkossa olleeseen erilliseen lisäkyselyyn (liite 6), jossa tutkittiin Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa koettuja luonnon terveys- ja hyvinvointivaikutuksia. Kyselyssä oli paljon väittämiä, joihin piti vastata viisiportaisella asteikolla (1 = täysin samaa mieltä... 5 = täysin eri mieltä ja myös 1 = hyvin usein tai jatkuvasti... 5 = hyvin harvoin tai ei koskaan). Osa kysymyksistä oli toteutettu vapaina tekstikenttinä. Tähän kyselyyn vastasi 392 henkilöä, joten sen edustavuus ei ole yhtä kattava kuin koko kävijätutkimuksen. Seuraavassa käsitellään mielenkiintoisimpia havaintoja, joita lisäkyselyn vastauksista nousi.

Vastaajien luontosuhde oli lähtökohtaisesti vahva. Valtaosa vastaajista (89 %) oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että heidän suhteensa luontoon on tärkeä osa sitä, keitä he ovat (taulukko 66). Vastaajat olivat myös pääosin samaa mieltä siitä, että luonto innoittaa ja antaa elämälle tarkoitusta (94 %) ja on myös tärkeä osa hyvinvointia (98 %). Valtaosa vastaajista ilmoitti liikkuneensa luonnossa pienestä pitäen (88 %). Vastaajilta tiedusteltiin myös heidän suhdettaan Pallas–Yllästunturin kansallispuistoon. Valtaosa vastaajista oli täysin samaa mieltä siinä, että alue on heille tärkeä liikuntapaikka (78 %) ja tärkeä harrastusten kannalta (71 %) (taulukko 67). 80 % vastaajista oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että alue on heidän mielenkiintoisinta.

Taulukko 66. Kävijöiden luontosuhde.

		Määrä	%
Luonto innoittaa ja antaa elämälleni tarkoitusta.	täysin samaa mieltä	219	56,0
	jokseenkin samaa mieltä	148	37,9
	ei samaa eikä eri mieltä	20	5,1
	jokseenkin eri mieltä	3	0,8
	täysin eri mieltä	1	0,3
Olen liikkunut luonnossa paljon pienestä pitäen.	täysin samaa mieltä	197	50,5
	jokseenkin samaa mieltä	148	37,9
	ei samaa eikä eri mieltä	34	8,7
	jokseenkin eri mieltä	10	2,6
	täysin eri mieltä	1	0,3
Suhteeni luontoon on tärkeä osa sitä, kuka olen.	täysin samaa mieltä	195	50,1
	jokseenkin samaa mieltä	151	38,8
	ei samaa eikä eri mieltä	37	9,5
	jokseenkin eri mieltä	5	1,3
	täysin eri mieltä	1	0,3
Luonto on tärkeä osa hyvinvointiani.	täysin samaa mieltä	273	69,8
	jokseenkin samaa mieltä	109	27,9
	ei samaa eikä eri mieltä	8	2,0
	täysin eri mieltä	1	0,3

Taulukko 67. Suhde Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon.

		Määrä	%
Alue on mielikohteeni.	täysin samaa mieltä	169	43,1
	jokseenkin samaa mieltä	148	37,8
	ei samaa eikä eri mieltä	59	15,1
	jokseenkin eri mieltä	14	3,6
	täysin eri mieltä	2	0,5
Alue on minulle tärkeä liikuntapaikka.	täysin samaa mieltä	154	39,6
	jokseenkin samaa mieltä	151	38,8
	ei samaa eikä eri mieltä	55	14,1
	jokseenkin eri mieltä	19	4,9
	täysin eri mieltä	10	2,6
Alue on minulle tärkeä harrastusteni kannalta.	täysin samaa mieltä	142	36,5
	jokseenkin samaa mieltä	136	35,0
	ei samaa eikä eri mieltä	63	16,2
	jokseenkin eri mieltä	34	8,7
	täysin eri mieltä	14	3,6

Kysyttäessä yleisiä tuntemuksia liittyen vastaajien vierailuun Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa valtaosa vastaajista ilmoitti tunteneensa itsensä usein tai jatkuvasti tyyneksi ja rauhalliseksi (95 %), onnelliseksi (95 %), elinvoimaiseksi (95 %) ja turvalliseksi (98 %) (taulukko 68).

Vastaajat ilmoittivat varsin yksimielisesti nauttineensa hiljaisuudesta (97 %), luonnonäänistä (97 %) ja tuoksuista (93 %) sekä kauniin luonnon näkemisestä (100 %) (taulukko 69). 94 % vastasi olevansa täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että luonnon tuottamat tuntemukset, kuten tuuli kasvoilla ja pehmeä sammal, koettiin miellyttävinä.

Taulukko 68. Psyykkiseen hyvinvointiin liittyvät tuntemukset.

		Määrä	%
Tunsin itseni tyyneksi ja rauhalliseksi.	hyvin usein tai jatkuvasti	188	49,6
	usein	172	45,4
	silloin tällöin	8	2,1
	harvoin	2	0,5
	hyvin harvoin tai ei lainkaan	9	2,4
Tunsin itseni onnelliseksi.	hyvin usein tai jatkuvasti	189	49,7
	usein	171	45,0
	silloin tällöin	16	4,2
	harvoin	1	0,3
	hyvin harvoin tai ei lainkaan	3	0,8
Tunsin itseni elinvoimaiseksi.	hyvin usein tai jatkuvasti	184	48,5
	usein	175	46,2
	silloin tällöin	15	4,0
	harvoin	2	0,5
	hyvin harvoin tai ei lainkaan	3	0,8
Tunsin oloni turvalliseksi.	hyvin usein tai jatkuvasti	225	59,4
	usein	146	38,5
	silloin tällöin	5	1,3
	harvoin	1	0,3
	hyvin harvoin tai ei lainkaan	2	0,5

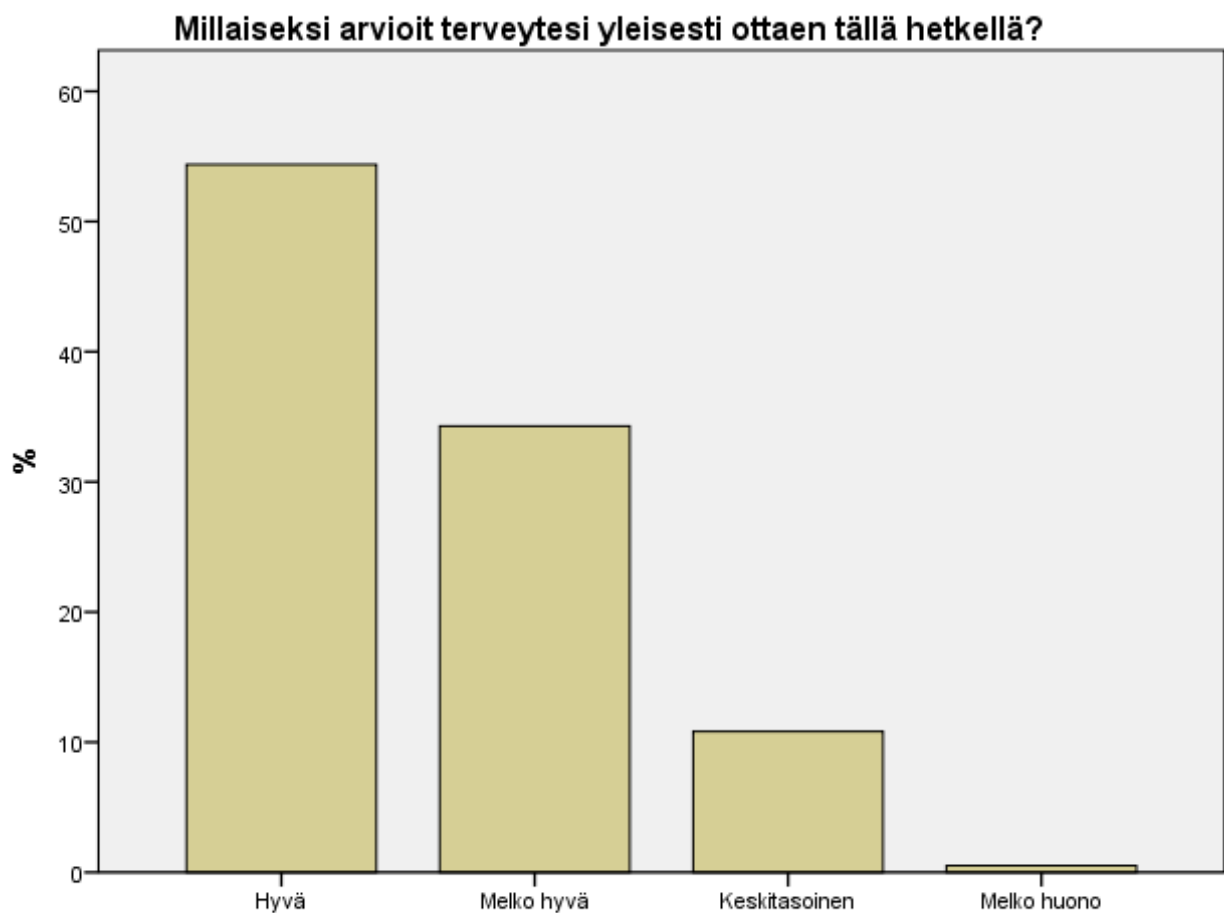
Taulukko 69. Fyysiseen hyvinvointiin liittyvät tuntemukset.

		Määrä	%
Nautin hiljaisuudesta.	täysin samaa mieltä	304	77,6
	jokseenkin samaa mieltä	78	19,9
	ei samaa eikä eri mieltä	9	2,3
	jokseenkin eri mieltä	1	0,3
Nautin luonnonäänistä.	täysin samaa mieltä	308	78,6
	jokseenkin samaa mieltä	74	18,9
	ei samaa eikä eri mieltä	10	2,6
Nautin luonnon tuoksuista.	täysin samaa mieltä	291	74,6
	jokseenkin samaa mieltä	67	17,2
	ei samaa eikä eri mieltä	28	7,2
	jokseenkin eri mieltä	4	1,0
Tuntui hyvältä hengittää puhdasta ilmaa.	täysin samaa mieltä	331	84,7
	jokseenkin samaa mieltä	56	14,3
	ei samaa eikä eri mieltä	4	1,0
Nautin kauniin luonnon näkemisestä.	täysin samaa mieltä	358	91,8
	jokseenkin samaa mieltä	32	8,2
Koin miellyttävänä luonnon tuottamat tuntemukset.	täysin samaa mieltä	277	71,4
	jokseenkin samaa mieltä	88	22,7
	ei samaa eikä eri mieltä	22	5,7
	jokseenkin eri mieltä	1	0,3

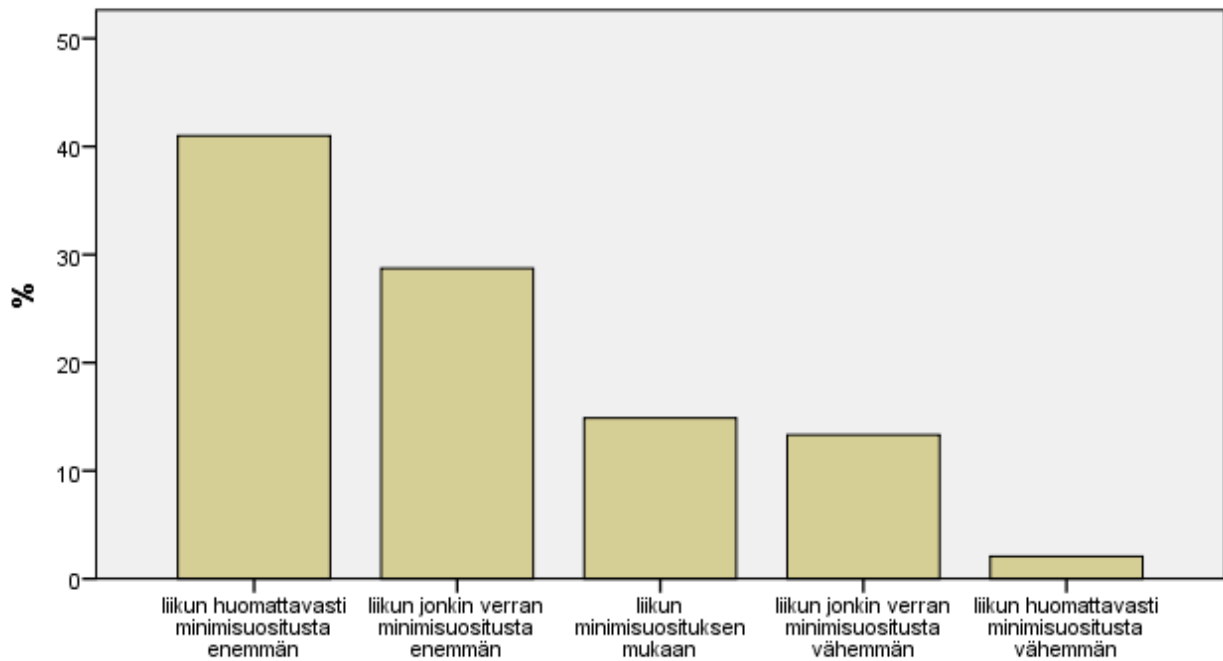
Kansallispuistokäynnin fyysisiä terveys- ja hyvinvointivaikutuksia mitattiin tarkemmin useamman kysymyksen avulla. Lähtökohtaisesti vastaajat kokivat itsensä varsin terveiksi (kuva 21). 54 % vastaajista koki terveydentilansa hyväksi ja 34 % melko hyväksi. Kukaan vastaajista ei kokenut terveydentilaansa huonoksi.

Vastaajilta tiedusteltiin myös heidän arkiliikuntansa määrää. Nykyisin aikuisten minimiliikuntasuosituksena viikossa pidetään 2 tuntia 30 minuuttia reipasta liikuntaa tai 1 tunti 15 minuuttia rasittavaa kestävyysliikuntaa. Noin 70 % vastaajista arvioi liikkuvansa arjessa huomattavasti tai ainakin jonkin verran minimiliikuntasuositusta enemmän (kuva 22).

Kansallispuistokäynnillään 90 % vastaajista arveli liikkuneensa tavanomaista arkiliikuntaa enemmän (taulukko 70). Vastaajat myös kokivat luontoliikunnan kohottaneen kuntoaan (90 %) ja fyysisen hyvän olon lisääntyneen (94 %) kansallispuistokäynnin seurauksena.

Kuva 21. Kävijöiden kokema terveydentila.

Kuva 22. Liikunnan määrä.

Taulukko 70. Kansallispuistokäynnin vaikutukset arkiliikuntaan.

		Määrä	%
Liikuin alueella käydessäni tavanomaista arkiliikuntaa enemmän.	täysin samaa mieltä	272	69,9
	jokseenkin samaa mieltä	79	20,3
	ei samaa eikä eri mieltä	20	5,1
	jokseenkin eri mieltä	16	4,1
	täysin eri mieltä	2	0,5
Koin, että luontoliikunta kohotti kuntoani.	täysin samaa mieltä	229	58,6
	jokseenkin samaa mieltä	122	31,2
	ei samaa eikä eri mieltä	31	7,9
	jokseenkin eri mieltä	9	2,3
Koin fyysisen hyvän olon lisääntyvän.	täysin samaa mieltä	253	65,0
	jokseenkin samaa mieltä	114	29,3
	ei samaa eikä eri mieltä	19	4,9
	jokseenkin eri mieltä	3	0,8

Vastaajista noin 78 % ilmoitti harrastaneensa ripeää ja reipasta liikuntaa (jonkin verran hikoilua ja/tai hengityksen kiihtymistä) ja noin 46 % voimaperäistä ja rasittavaa liikuntaa (voimakasta hikoilua ja/tai hengityksen kiihtymistä) (taulukko 71). Verkaista ja rauhallista liikuntaa ilmoitti harrastaneensa 52 % vastaajista ja vain 1 % ei ollut liikkunut lainkaan aktiivisesti. Kysymyksessä oli mahdollista vastata useaan kohtaan.

Psykkisiin terveys- ja hyvinvointivaikutuksiin keskittynyt kysymyspatteristo tuotti myös voimakkaan positiivisia tuloksia. Vastaajista 94 % oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että käynti puistossa lisäsi heidän elinvoimaansa ja tarmoaan (taulukko 72). 95 % unohti arkipäivän murheet ja huolet, 96 % elpyi ja rentoutui ja 90 % koki rauhoittuneensa.

Taulukko 71. Fyysinen aktiivisuus kansallispuistokäynnillä.

	Määrä	%
Verkaista ja rauhallista liikuntaa (ei hikoilua tai hengityksen kiihtymistä, esim. rauhallinen kävely)	204	51,9
Ripeää ja reipasta liikuntaa (jonkin verran hikoilua ja/tai hengityksen kiihtymistä, esim. reipas kävely)	308	78,4
Voimaperäistä ja rasittavaa liikuntaa (voimakasta hikoilua ja/tai hengityksen kiihtymistä, esim. hölkkä tai juoksu)	179	45,5
En liikkunut vierailuni aikana aktiivisesti	5	1,3

Taulukko 72. Psykkiset terveys- ja hyvinvointivaikutukset.

		Määrä	%
Elinvoimani ja tarmoni lisääntyivät.	täysin samaa mieltä	206	52,7
	jokseenkin samaa mieltä	163	41,7
	ei samaa eikä eri mieltä	17	4,3
	jokseenkin eri mieltä	3	0,8
	täysin eri mieltä	2	0,5
Unohdin arkipäivän huolet ja murheet.	täysin samaa mieltä	252	64,5
	jokseenkin samaa mieltä	121	30,9
	ei samaa eikä eri mieltä	15	3,8
	jokseenkin eri mieltä	1	0,3
	täysin eri mieltä	2	0,5
Elvyin ja rentouduin.	täysin samaa mieltä	239	61,1
	jokseenkin samaa mieltä	138	35,3
	ei samaa eikä eri mieltä	10	2,6
	jokseenkin eri mieltä	2	0,5
	täysin eri mieltä	2	0,5
Rauhoituin.	täysin samaa mieltä	202	51,5
	jokseenkin samaa mieltä	150	38,3
	ei samaa eikä eri mieltä	35	8,9
	jokseenkin eri mieltä	3	0,8
	täysin eri mieltä	2	0,5

Vastaajat olivat hyvin yksimielisiä myös kansallispuiston sosiaalisista terveys- ja hyvinvointivaikutuksista. Suurin osa vastaajista oli joko täysin tai osittain samaa mieltä siinä, että Pallas–Yllästunturin kansallispuisto mahdollisti hetkellisen irtautumisen työasioista (85 %) ja arkielämästä (95 %) (taulukko 73). Kansallispuistokäynnin koettiin myös lisänneen motivaatiota työhön (55 %) ja arkielämään (74 %). Merkittävä osa vastaajista ilmoitti myös nauttineensa kansallispuistokäynnillään yhdessäolosta (91 %) ja harrastuksista (92 %) itselleen tärkeiden ihmisten kanssa.

Taulukko 73. Sosiaaliset terveys- ja hyvinvointivaikutukset.

		Määrä	%
Oli mahdollista irtautua työasioista.	täysin samaa mieltä	254	65,1
	jokseenkin samaa mieltä	77	19,7
	ei samaa eikä eri mieltä	48	12,3
	jokseenkin eri meiltä	7	1,8
	täysin eri meiltä	4	1,0
Työmotivaationi vahvistui.	täysin samaa mieltä	67	17,2
	jokseenkin samaa mieltä	148	38,0
	ei samaa eikä eri meiltä	146	37,5
	jokseenkin eri meiltä	23	5,9
	täysin eri mieltä	5	1,3
Oli mahdollista irtautua arkielämästä.	täysin samaa mieltä	250	64,1
	jokseenkin samaa mieltä	123	31,5
	ei samaa eikä eri mieltä	15	3,8
	jokseenkin eri mieltä	2	0,5
Motivaationi arkielämään vahvistui.	täysin samaa mieltä	100	25,8
	jokseenkin samaa mieltä	188	48,5
	ei samaa eikä eri mieltä	92	23,7
	jokseenkin eri mieltä	8	2,1
Nautin yhteisistä harrastuksista minulle tärkeiden ihmisten kanssa.	täysin samaa mieltä	240	61,7
	jokseenkin samaa mieltä	116	29,8
	ei samaa eikä eri mieltä	23	5,9
	jokseenkin eri mieltä	5	1,3
	täysin eri mieltä	5	1,3
Nautin yhdessäolosta minulle tärkeiden ihmisten kanssa.	täysin samaa mieltä	259	66,8
	jokseenkin samaa mieltä	93	24,0
	ei samaa eikä eri mieltä	27	7,0
	jokseenkin eri mieltä	4	1,0
	täysin eri mieltä	5	1,3

Vastaajista keskimäärin yli 90 % oli sitä mieltä, että kansallispuistokäynnin aiheuttamat positiiviset terveys- ja hyvinvointivaikutukset ulottuvat myös käynnin jälkeiseen aikaan (taulukko 74). Psykkisten vaikutusten arvioitiin kestävän pisimpään ja 57 % vastasi niiden kestävän vielä pitkään käynnin jälkeen. Fyysisten vaikutusten arveltiin kestävän jonkin aikaa (62 %) käynnin jälkeen. Sosiaalisten terveys- ja hyvinvointivaikutusten arvioinnissa vastaajat eivät olleet yhtä yksimielisiä. Valtaosa, 49 % vastaajista, arvioi myös sosiaalisten vaikutusten kestävän jonkin aikaa käynnin jälkeen, mutta 11 % koki sosiaalisten vaikutusten kestävän ainoastaan käynnin ajan ja vastaavasti 37 % vielä pitkään käynnin jälkeen.

Taulukko 74. Kansallispuistokäynnin terveys- ja hyvinvointivaikutusten kesto.

		Määrä	%
Fyysisten vaikutusten kesto	pitkän aikaa vielä käynnin jälkeen	117	30,1
	jonkin aikaa vielä käynnin jälkeen	241	62,0
	käynnin ajan	25	6,4
	ei myönteisiä vaikutuksia	6	1,5
Psykkisten vaikutusten kesto	pitkän aikaa vielä käynnin jälkeen	219	56,6
	jonkin aikaa vielä käynnin jälkeen	154	39,8
	käynnin ajan	11	2,8
	ei myönteisiä vaikutuksia	3	0,8
Sosiaalisten vaikutusten kesto	pitkän aikaa vielä käynnin jälkeen	144	37,3
	jonkin aikaa vielä käynnin jälkeen	190	49,2
	käynnin ajan	42	10,9
	ei myönteisiä vaikutuksia	10	2,6

Käynti Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa innosti vastaajia vierailemaan alueella uudestaan (96 %) ja suosittelemaan kohdetta myös muille (98 %) (taulukko 75). Kävijät innostuivat vierailemaan myös muilla luontokohteilla (89 %) ja lisäämään luontoharrastuksia (79 %). Valtaosa vastaajista oli täysin tai osittain samaa mieltä myös siitä, että kansallispuistokäynti innosti ylläpitämään (84 %) ja lisäämään (72 %) arkiliikuntaa.

Taulukko 75. Kansallispuistokäynnin vaikutukset arkiliikuntaan ja luontoharrastuksiin

		Määrä	%
Vierailemaan myös muilla luontokohteilla	täysin samaa mieltä	198	50,8
	jokseenkin samaa mieltä	151	38,7
	ei samaa eikä eri mieltä	30	7,7
	jokseenkin eri mieltä	10	2,6
	täysin eri mieltä	1	0,3
Vierailemaan alueella uudestaan	täysin samaa mieltä	310	79,5
	jokseenkin samaa mieltä	64	16,4
	ei samaa eikä eri mieltä	12	3,1
	jokseenkin eri mieltä	4	1,0
Suosittelemaan kohdetta muille	täysin samaa mieltä	330	84,4
	jokseenkin samaa mieltä	52	13,3
	ei samaa eikä eri mieltä	6	1,5
	jokseenkin eri mieltä	2	0,5
	täysin eri mieltä	1	0,3
Ylläpitämään arkiliikuntaa	täysin samaa mieltä	197	50,5
	jokseenkin samaa mieltä	129	33,1
	ei samaa eikä eri mieltä	55	14,1
	jokseenkin eri mieltä	8	2,1
	täysin eri mieltä	1	0,3
Lisäämään arkiliikuntaa	täysin samaa mieltä	145	37,4
	jokseenkin samaa mieltä	133	34,3
	ei samaa eikä eri mieltä	97	25,0
	jokseenkin eri mieltä	12	3,1
	täysin eri mieltä	1	0,3
Lisäämään luontoharrastuksia	täysin samaa mieltä	154	39,3
	jokseenkin samaa mieltä	157	40,1
	ei samaa eikä eri mieltä	74	18,9
	jokseenkin eri mieltä	7	1,8

3.6 Reittikohtaiset käyntimäärät

Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa oli vuonna 2016 käytössä 31 kävijälaskuria, joista puiston sisäänmenoreiteillä 26 kpl ja luontokeskuksissa ja latukahvioissa 5 kpl. Laskureiden avulla seurataan aktiivisesti alueen käyntimääriä ja kävijävirtoja (taulukko 76). Laskureiden tiedot luetaan kuukausittain ja ne tallennetaan ASTA-järjestelmään. Reittikohtaiset kävijämäärät tuottavat tietoa reittipaineesta, joka on suoraan verrannollinen reittien kulumiseen. Vuoden 2016 kävijätutkimuksen vastaajia pyydettiin ilmoittamaan tällä kansallispuistokäynnillään kulkemansa reitit (kysymys 23). Kävijälaskureiden ja kävijätutkimuksen tuottaman tiedon perusteella pystyttiin muodostamaan luotettava arvio reittikohtaisista kävijävirroista (kuvat 23–26).

Taulukko 76. Kuukausittaiset kävijämäärät kävijälaskurien mukaan 2011–2015.

Ylläs talvi	2 011	2012	2013	2014	2015
tammi	10 400	12 100	13 000	15 600	13 700
helmi	18 900	22 900	34 000	41 900	41 400
maalis	110 200	104 100	111 500	115 700	108 900
huhti	82 700	76 500	73 200	87 000	82 300
marras	3 400	5 300	3 000	1 900	6 400
joulu	8 200	17 500	26 100	21 000	25 600
yht.	233 800	238 400	260 800	283 100	278 300

Ylläs kesä

touko	4 900	8 200	7 300	6 300	5 000
kesä	12 800	11 100	11 000	12 000	12 600
heinä	13 100	16 400	16 600	18 400	21 100
elo	13 600	18 300	16 500	17 700	23 400
syys	27 000	38 500	46 900	45 500	48 500
loka	7 100	7 400	8 600	9 500	12 100
yht.	78 500	99 900	106 900	109 400	122 700

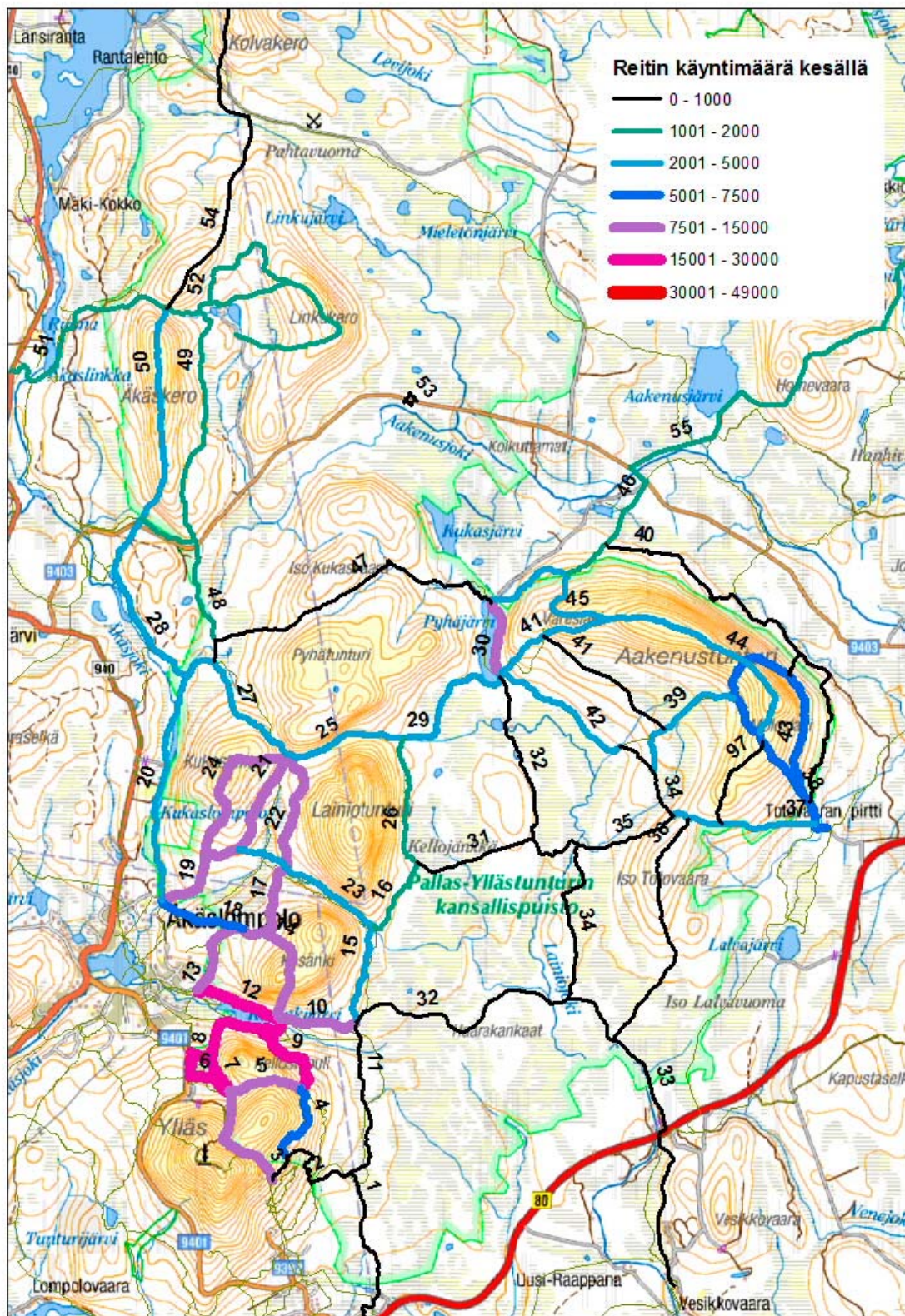
Pallas talvi

tammi	500	600	700	200	800
helmi	1 700	2 600	3 900	3 900	4 400
maalis	15 800	18 200	16 200	17 200	17 100
huhti	22 000	22 800	19 200	24 000	22 300
marras	200	400	200	400	300
joulu	200	300	200	400	500
yht.	40 400	44 900	40 400	46 100	45 400

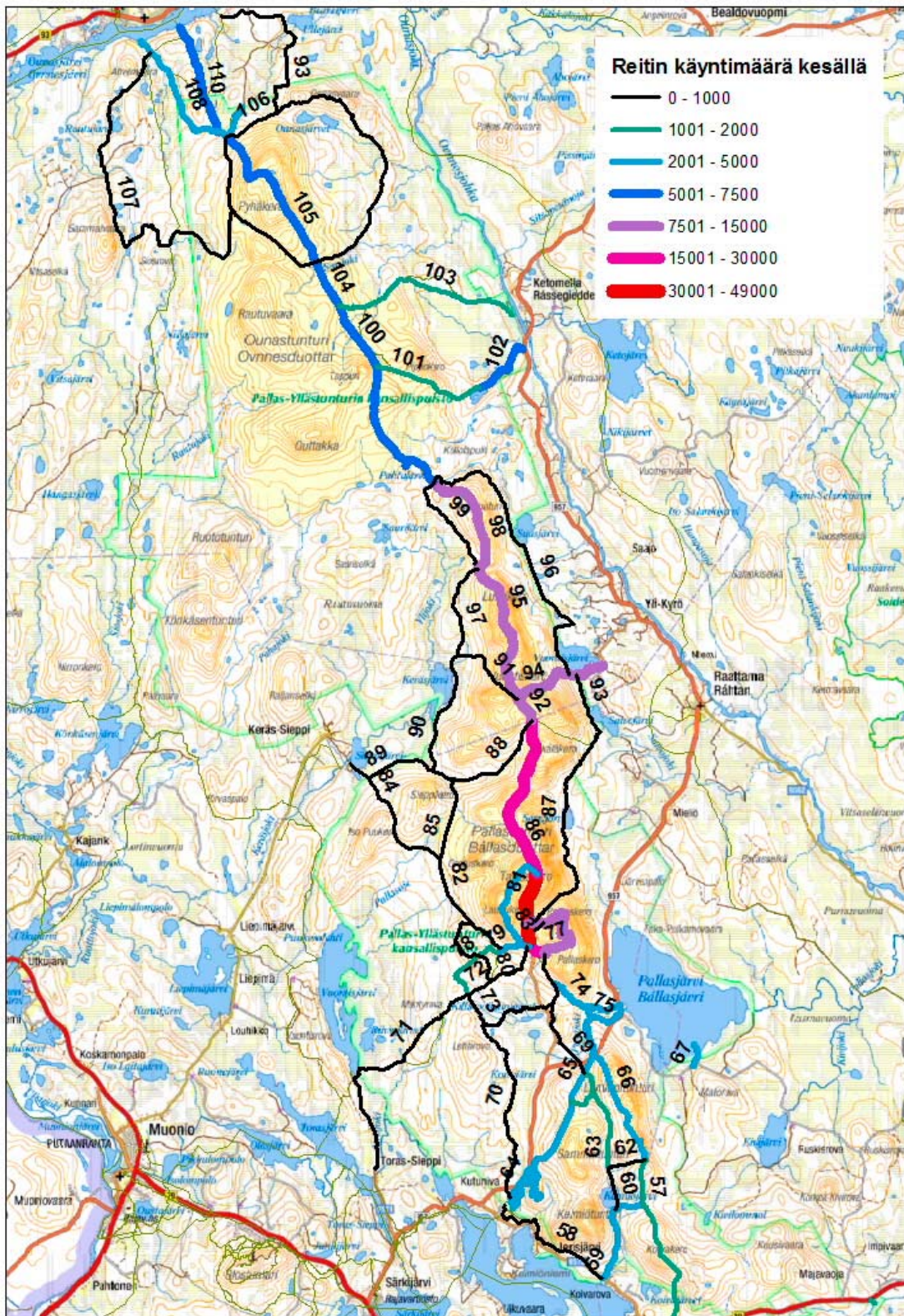
Pallas kesä

touko	2 700	2 900	2 700	2 700	2 700
kesä	9 500	12 900	12 000	10 800	12 300
heinä	19 100	22 300	17 100	14 900	15 500
elo	18 300	17 800	15 400	16 400	16 600
syys	28 800	29 800	29 100	27 200	27 000
loka	4 400	4 100	4 000	4 200	5 100
yht.	82 800	89 800	80 300	76 200	79 200

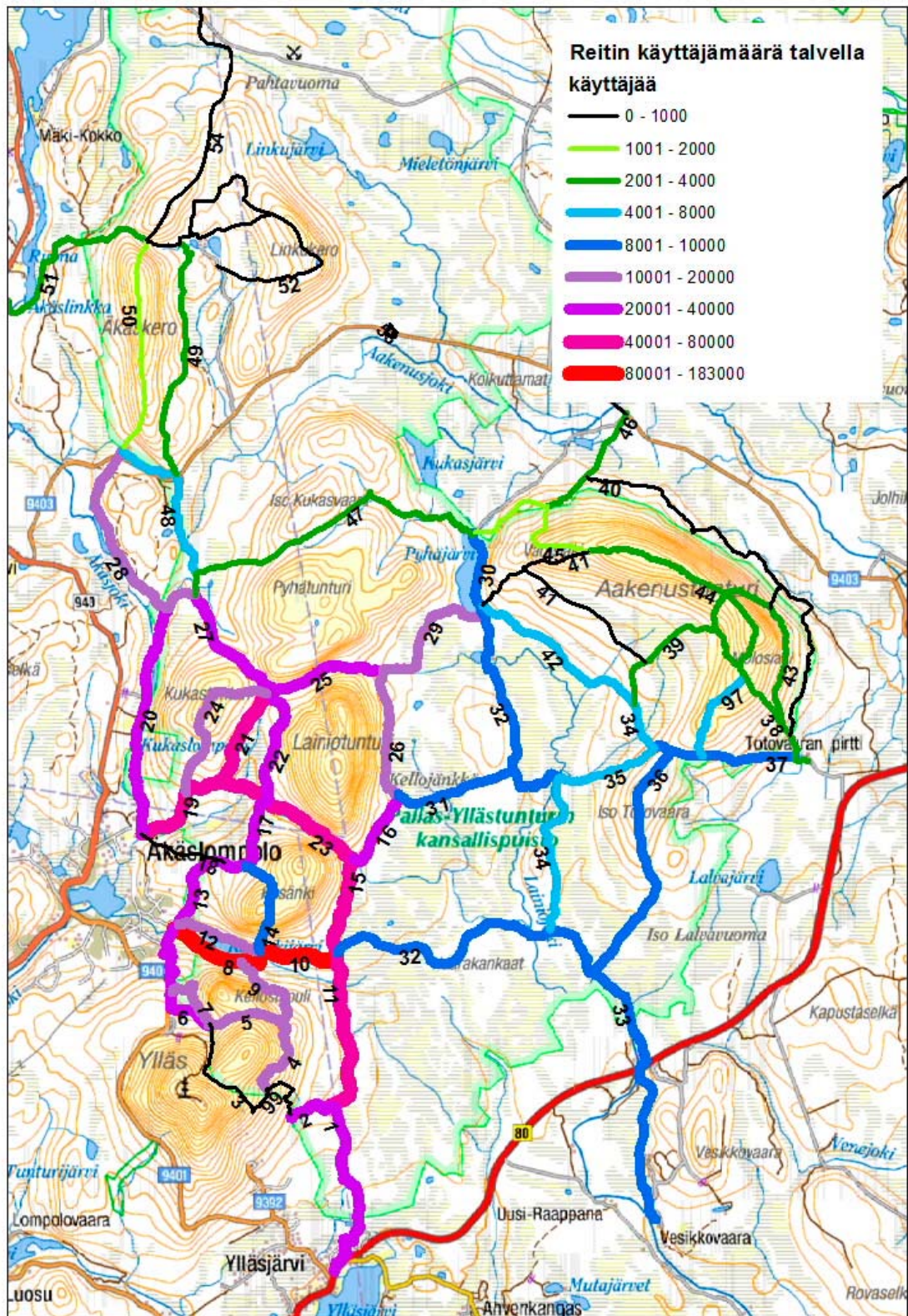
Tulosten perusteella suurin reittipaine kohdistuu talvikaudella puiston suosituille hiihtoreiteille Kesänkijärven ja Kukastunturin alueelle (reitit 8, 8a, 10, 11 ja 15 sekä 19, 21 ja 23). Kesällä puiston eteläosien suosituimpia reittejä ovat Varkaankurun kierros (reitti 7) sekä Kesänkijärven rantareitti (reitti 12). Kesäkaudella myös puiston pohjoisosien reittipaineet kasvavat. Suosittuja reittejä ovat Taivaskeron nousu (81), Palkaskeron kierros (76 ja 77) sekä Pallas–Hetta-vaellusreitti Vuontiskeron kautta Hannukurulle (92, 95 ja 98). Myös Pyhäkeron reitti on kesäisin vilkkaasti käytetty (105).

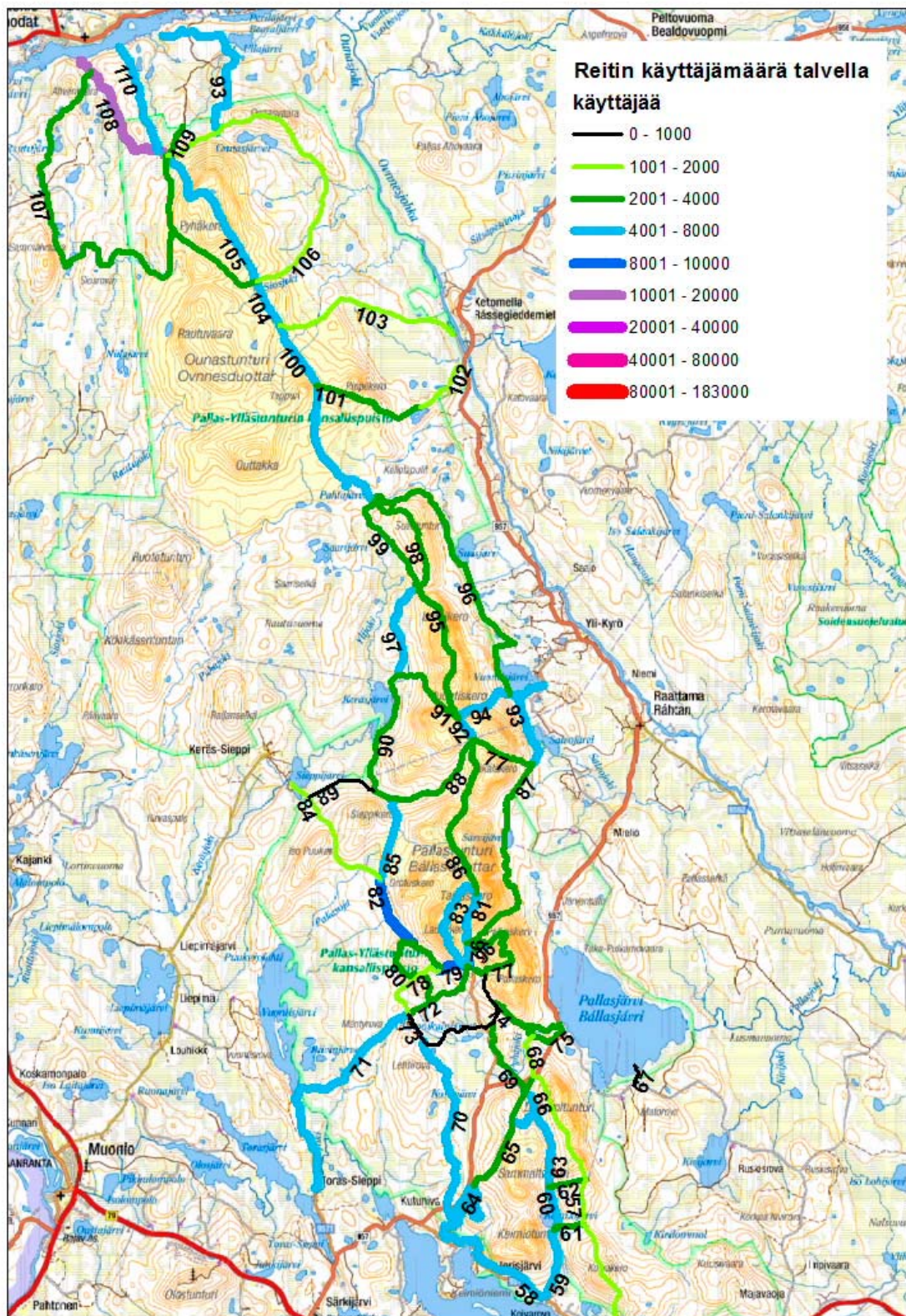
Kuva 23. Reittipaineet (kävijävirrat) Pallas-Yllästunturin kansallispuiston eteläosat kesäkaudella.

Kuva 24. Reittipaineet (kävijävirrat) Pallas–Yllästunturin kansallispuiston pohjoisosat kesäkaudella.

Kuva 25. Reittipaineet (kävijävirrat) Pallas–Yllästunturin kansallispuiston eteläosat talvikaudella.

Kuva 26. Reittipaineet (kävijävirrat) Pallas-Yllästunturin kansallispuiston pohjoisosat talvikaudella.

3.7 Vapaamuotoiset ajatukset

Vapaamuotoista palautetta Pallas–Yllästunturin kansallispuistosta antoi 614 henkilöä eli noin 32 % kävijätutkimukseen vastanneista. Palautteesta löytyi kansallispuistoa, sen luontoa ja palveluja koskevia kiitoksia ja kehuja, mutta myös kehittämisehdotuksia.

Suuri osa talvivastausten retkeilyreitteihin liittyvästä avoimesta palautteesta koski latureitistöä. Murtomaahiihtolatuja toivottiin enemmän ja perinteisen tyylin hiihtäjien reittejä toivottiin erotettavaksi luisteluhiihtoreitistöä. Eräs vastaaja ilmoitti hiihtävänsä perinteistä samalla latu-uralla mieluummin lumikenkäilijöiden kuin luistelijoiden kanssa. Vaaratilanteita oli toisen kävijän mukaan tullut, kun luistelijan suksi oli osunut perinteistä tyyliä hiihtävän sauvoihin. Lumikenkäilijöille toivottiin myös lisää omia merkittyjä reittejä. Eräs vastaaja ehdotti kuitenkin lumikenkäilijöiden ohjaimista talvivaellusreiteille.

Maastoliikenne latujen yhteydessä kiukutti osaa vastaajista. Koiralatuojen olemassaolosta vastaajat olivat hyvillään, mutta niiden merkitsemiseen pitäisi heidän mielestään panostaa. Yleisesti ottaen latuverkoston pidettiin kuitenkin erinomaisena. Helppoja ja turvallisia hiihtoreittejä toivottiin tosin lisää, ja vaarallisten reittien merkitsemistä ehdotettiin tehostettavan. Päivittäistä latujen kunnossapitoa arvostettiin etenkin heikompienkuntoisten suosimilla reiteillä ja hiihtolomaviikoilla, jolloin käyttö on runsasta. Eräs vastaaja totesi, että kun latuverkosto pidetään hyvänä, niin kävijöitä piisaa.

Kesäkaudella eniten käsitellyt palvelut ja rakenteet olivat niitä, jotka saivat muissakin vastauksissa eniten näkyvyyttä. Paljon kehitysehdotuksia tuli juuri retkeilyreitteihin liittyen pitkospuiden kunnostamisesta ja maastoviitoituksen parantamisesta. Myös vaeltamiseen liittyviä palvelurakenteita oli kommentoissa käsitelty kattavasti. Autio- ja varaustupien varustetasoon ja käyttöohjeisiin oli myös toivottu parannuksia. Tulipaikkojen ja laavujen määrää ehdotettiin useammassa kommentissa lisättävän reittien varsille. Näiden rakenteiden tarpeellisuudesta vastaajat olivat myös varsin yksimielisiä. Yksittäisenä asiana Hannukurun sauna oli herättänyt paljon keskustelua. Osa vastaajista kiitteli saunapalvelua, mutta osa ei ollut täysin tyytyväinen sen toimintaan.

Kesäkauden harrasteiden monipuolisuuteen liittyen kehitysehdotuksia oli tullut lupa-asioihin, etenkin kalastuslupiin liittyen. Harrasteista maastopyöräily ja siihen epäsuorasti liittyvä reittien sorastus jakoivat mielipiteitä. Yksi vastaajista oli sitä mieltä, että pyöräilijöille tulisi olla kokonaan omat reitit, kun puolestaan toinen ehdotti pyöräilyn sallimista kansallispuiston kaikilla reiteillä. Maastopyöräilyreittejä toivottiin lisää useammassakin kommentissa, etenkin Pallastunturin alueelle, jossa kahden vastaajan mukaan maastopyöräily on tällä hetkellä kielletty kokonaan. Joku hurjapää toivoisi myös talvipyöräilyreittejä. Yhden vastaajan mukaan pyöräreittien rakentaminen rikkoo tunnelman koskemattomasta luonnosta. Toisaalta eräs pyöräilyn harrastaja näki asian eri tavalla ja kehu kommentissaan pyöräreittien hyvää pohjustusta. Koska kesällä harrastetaan monipuolisemmin, myös kesäkommentit jakautuvat eri aihepiireihin laajemmin kuin talvikommentointi.

Vastaajien vapaissa ajatuksissa korostui vahvasti kansallispuiston merkitys kävijöilleen. Mieleenpainuvin kommentti lienee ollut iäkkään kävijän tarina suhteestaan Pallas–Yllästunturin kansallispuistoon. Hän kertoo käyneensä alueella vuodesta 1975 ensin perheenä miehensä, kahden lapsen ja koiran kanssa. Lasten aikuistuttua pariskunnan mukana Lapin matkalla kulki yhä koira, ja kun koira päätti maallisen taipaleensa, mies ja hän jatkoivat kansallispuistokäyntejä kahdestaan. Miehen kuoltua vuonna 2013 vastaaja kertoo Lapin kaipuun olleen yhä vahva ja seurakunnan järjestämän seuramatkan muodostuneen hänelle sopivaksi tavaksi jatkaa ruskaretkiä kansallispuistoon. ”Nautin suunnattomasti yhdessä tekemisestä ja lähdän ensi vuonnakin matkalle, jos olen kondiksessa”, vastaaja kirjoittaa.

Kaikki vapaamuotoiset palautteet ja kehittämisehdotukset on tallennettu ASTA asiakastietojärjestelmään. Vapaamuotoiset palautteet on käsitelty puistoalueen suunnittelupalaverissa.

4 Tulosten tarkastelu

4.1 Vertailu aiempiin tutkimuksiin

Vuoden 2010 kävijätutkimuksen jälkeen Metsähallitus on tehnyt merkittäviä kunnostuksia kansallispuiston alueella Kylästä kylään -reittihankeen ja Pallas-hankkeen rahoituksella. Polku- ja latuviitoituksia ja reittiopasteita on uusittu merkittävästi. Kansallispuiston tienvarsiopasteita on uusittu 100 kpl, opastauluja 30 kpl, reittiviitoitusta noin 400 viittatolpan ja 1 400 viitan verran. Tämän lisäksi polkuja on parannettu 19 reitillä puiston pohjois- ja eteläosissa. Kesäreittien kestävyyttä on edistetty sorastamalla. Lähireittien sorastuksia on tehty lähes 25 km vuosina 2011–2016. Sorastuksilla on korvattu pitkospuita ja kestävyöity eroosion ja kulumisen syövyttämiä polkuja. Myös useita kuivakäymälöitä ja tulipaikkoja on kunnostettu. Isommiksi perusparannuksiksi mainittakoon myös Nammalakurun varaus- ja autiotupa sekä Varkaankurun kota, jotka on uusittu kokonaan.

Vastaajien palautteissa kansallispuiston palveluiden parantaminen näkyi selvästi. Vuoden 2010 kävijätutkimuksessa (Rantatalo & Ylläsjärvi 2010) tyytyväisyyden keskiarvoksi palveluiden määrään saatiin 4,2 asteikolla 1–5. Vuoden 2016 kävijätutkimuksessa vastaava luku oli peräti 4,4.

Suurimmat positiiviset muutokset kävijätyytyväisyydessä ovat tapahtuneet reittien opastetauluissa sekä polku ja latuviitoituksissa (taulukko 77). Yleisökäymälöiden uusiminen on vielä kesken ja se näkyy selvästi kävijätyytyväisyydessä. Edelleen kehitettävää kansallispuistossa on reittien ja rakenteiden turvallisuudessa (keskiarvo 3,9), sillä luku on sama kuin edellisessä tutkimuksessa.

Taulukko 77. Asiakastytyväisyyden muutos vuosina 2011–2016 uusittujen palvelurakenteiden osalta.

Rakenne tai palvelu	Keskiarvo vuoden 2010 kävijätutkimuksessa	Keskiarvo vuoden 2016 kävijätutkimuksessa	Muutos laadun arvioinnissa
Reittien opastetaulut	3,88	4,13	+ 0,25
Polku- ja latuviitoitukset	3,95	4,18	+ 0,23
Tulentekopaikat ja laavut	4,05	4,15	+ 0,10
Yleisökäymälät	3,62	3,79	+ 0,17

Merkittävimmät muutokset kävijärakenteessa liittyvät kävijäkunnan vanhenemiseen. Verrattaessa vuoden 2016 kävijärakennetta aiempaan, vuonna 2010 tehtyyn kävijätutkimukseen, huomataan, että kävijäkunta on keskilukujen perusteella vanhentunut. Merkittävin muutos on tapahtunut yli 65-vuotiaiden määrän nousussa. Vuonna 2010 vastaajien yleisin ikä (moodi) on ollut naisilla 62 ja miehillä 63 vuotta, mikä nosti tuolloin ikäluokan 55–64-vuotiaat suurimmaksi ikäryhmäksi. Tuolloin ikäluokkaa yli 65-vuotiaat edusti vain 15 % kaikista vastaajista, kun puolestaan 2016 vuoden tutkimuksessa yli 65-vuotiaita oli lähes 30 % kaikista vastaajista.

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston suosio on kuudessa vuodessa jatkuvasti noussut. Lisääntyneiden käyntimäärien ohella myös kansallispuiston rooli matkan ainoana tai tärkeimpänä kohteena on kasvanut. Vuonna 2016 kävijätutkimukseen vastanneista 70 % nimesi Pallas–Yllästunturin kansallispuiston matkansa ainoaksi tai tärkeimmäksi kohteeksi, mikä on kolme prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2010.

Kansallispuiston kävijöiden rahankäytön vaikutukset paikallistalouteen ja työllisyyteen ovat nousseet merkittävästi. Vuonna 2016 kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset

olivat noin 60 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukset noin 600 henkilötyövuotta. Niiden kävijöiden osalta, joille puisto oli matkan tärkein tai ainoa kohde, rahankäytön vaikutukset olivat vähintään 40,3 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukset noin 404 henkilötyövuotta. Vastaavat kokonaisvaikutukset vuonna 2010 olivat 30,6 miljoonaa euroa ja 402 henkilötyövuotta minimivaikutusten ollessa 19 miljoonaa euroa ja 246 henkilötyövuotta. Suuri muutos johtuu pitkälti siitä, että keskimääräinen rahankäyttö käyntikertaa kohden on kaikkien kävijöiden osalta noussut 66 eurosta 105 euroon. Rahankäytön menolajeittainen jakauma on pysynyt suurin piirtein samana majoituksen ollessa suurin (60%) ja kahvila ja ravintolapalvelujen seuraavaksi suurin (19%).

Merkillepantavaa on talviaikaisen kävelyn ja lumikenkäilyn suosion kasvaminen. Yleisesti voidaan sanoa, että talvipolkujen suosio on kasvanut huomattavasti verrattuna edelliseen kävijätutkimukseen. Lisäksi pyöräilyharrastus ja koiran kanssa ulkoilu ovat kasvaneet paljon.

Lisäksi kävijätutkimukseen vastanneista henkilöistä yhä useampi vierailee kansallispuiston luontokeskuksissa. Talviaikaiset luontokeskusvierailut ovat nousseet 11 prosentista 19 prosenttiin ja kesällä 27 prosentista 35 prosenttiin.

Kävijöiden kokemiin terveyteen ja hyvinvointiin liittyvien virkistysmotiivien tärkeys on kasvanut selvästi. Näitä ovat luonnon kokeminen, maisemat, henkinen hyvinvointi, poissa melusta ja saasteista sekä rentoutuminen.

Kävijöiden odotukset täytyivät aikaisempaa paremmin erityisesti talviaikaisissa harrastusmahdollisuuksissa sekä kesäaikana reittien ja rakenteiden osalta.

Käyntimäärät ovat kasvaneet merkittävästi viimeisten kuuden vuoden aikana. Puiston pohjoisosien kävijävirrät vaikuttaisivat kasvaneen prosentuaalisesti puiston eteläosia enemmän, joskin molemmissa muutos on huomattava. Siinä missä vuonna 2010 puiston eteläosien suosituimpien talvireittien kävijävirrät ylittivät 150 000 käynnin rajan, lähestyttiin vuonna 2016 jo 200 000 käyntiä reiteillä 8 ja 8a. Puiston pohjoisosien suosituimman kesäreitin reittipaine lähestyi vastaavasti vuonna 2016 50 000 käynnin rajaa, lukeman ollessa 30 000 tietämällä kuutta vuotta aiemmin. Pallas–Ylläs-tunturi on siis yhä voimakkaammin käyntimääriltään Suomen suosituin kansallispuisto

Kiitokset

Kiitokset Jari Ylläsjärvelle ja Joel Erkkoselle, jotka avustivat ja ohjeistivat kävijätutkimuksen kaikissa vaiheissa. Suuret kiitokset kuuluvat myös suuren osan kevättalven keruusta hoitaneille, erityäin ahkerasti kävijöitä haastatelleille luontomatkailuopiskelijoille ja lisäksi muulle Metsähallituksen henkilökunnalle, joka auttoi aineistonkeruussa.

Iso kiitos Yllästunturin luontokeskuksen, Pallastunturin luontokeskuksen ja Pallasjärven toimipisteen henkilökunnalle, jolta sain syksyn mittaan arvokasta opastusta, tietoa ja vertaistukea. Kiitos, että sain maastotyön ohella oppia myös luontokeskuksen asiakaspalvelijan tehtäviä.

Lämpimät kiitokset kaikille kävijätutkimukseen vastanneille ja eritoten heille, jotka lomakkeen täyttämisen jälkeen olivat innokkaita osallistumaan myös nettikyselyyn luonnon terveys- ja hyvinvointivaikutuksista.

Lähteet

- Erkkonen, J. 1999: Pallas–Ounastunturin kansallispuiston kävijätutkimus. – Metsähallituksen arkisto, Vantaa. 24 s.
- Kajala, L., Almik, A., Dahl, R., Diksaite, L., Erkkonen, J., Fredman, P., Jensen, F.S., Karoles, K., Sievänen, T., Skov-Petersen, H., Vistad, O. I. & Wallsten, P. 2009: Kävijäseuranta luontoalueilla – Pohjoismaiden ja Baltian maiden kokemuksiin perustuva opas. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 116. 144 s.
- Kuusisto, A. & Taskinen, K. 2003: Ylläs–Aakenustunturin kävijätutkimus. – Metsähallituksen arkisto, Vantaa. 69 s.
- Kyöstilä, M., Erkkonen, J., Sulkava, P. & Lohiniva, S. 2010: Pallas–Yllästunturin kansallispuiston luontomatkailusuunnitelma. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 85. 82 s.
- Kyöstilä, M., Sulkava, P., Ylläsjärvi, I. & Ylläsjärvi, J. 2017: Pallas–Yllästunturin kansallispuiston reitistösuunnitelma 2017. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 153. 73 s.
- Metsähallitus 2008: Pallas–Yllästunturin kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 36. 198 s.
- Metsähallitus 2016: Pallas–Yllästunturin kansallispuisto. – Luontoon.fi-verkkopalvelu, <www.luontoon.fi/pallas-yllastunturi>.
- Rantatalo, K. & Ylläsjärvi, J. 2010: Pallas–Yllästunturin kävijätutkimus 2010. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 160. 110 s.
- Sulkava, P., Hatanpää, M. & Ollila, E. 2007: Pallas–Ounastunturin kävijätutkimus 2003. – Metsähallitus, Vantaa, <julkaisut.metsa.fi/julkaisut/show/1343>. 76 s.
- Tilastokeskus 2016: Väestön koulutus rakenne. – Tilastokeskus, Helsinki, <stat.fi/til/vkour>, viitattu 20.10.2016.
- Vatanen, E. & Kajala, L. 2015: Kansallispuistojen, retkeilyalueiden ja muiden luontomatkailullisesti arvokkaiden suojelukohteiden paikallistaloudellisten vaikutusten arviointimenetelmän kertomien päivitys 2014. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 213. 28 s.

Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimuksen 2016 suunniteltu otantakehikko

Paikka	Kohde-ryhmä	Arvioitu kävijämäärä tutkimusjakson (28.2. – 9.10.) aikana	Havainnot (tavoite)	Keruu-päiviä yhteensä	Keruu-päiviä talvi	Keruu-päiviä kesä
1) Pyhäkero	Kaikki	17000	34	4	2	2
2) Sioskuru	Kaikki	12000	24	4	2	2
3) Hannukuru	Kaikki	20000	40	6	3	3
4) Montellinmaja	Kaikki	25000	50	6	3	3
5) Nammalakuru	Kaikki	25000	50	6	3	3
6) Pallas luke+kota	Kaikki	50000	100	12	6	6
7) Pallasj.+Punainen hiekka	Kaikki	4000	8	2	1	1
8) Keimiöjärvi	Kaikki	10000	20	2	1	1
9) Mäntyrova	Kaikki	12000	24	4	2	2
Muut Pallas	Kaikki	20000	40	6	3	3
yht.		195 000	390	48	24	24
10) Kahvikeidas	Kaikki	50000	100	13	9	4
11) Latvamaja	Kaikki	60000	120	11	11	0
12) Kesänkijärvi laavu	Kaikki	70000	140	19	12	7
13) Varkaankuru	Kaikki	25000	50	9	4	5
14) Kotamaja	Kaikki	40000	80	10	7	3
15) Pyhäjärvi	Kaikki	10000	20	3	2	1
16) Peurakaltio	Kaikki	7000	14	2	1	1
17) Villenkämpä	Kaikki	8000	16	2	2	0
18) Tulivuoripuisto	Kaikki	5000	10	2	1	1
19) Elämänluukku	Kaikki	15000	30	4	3	1
20. Moloslehto porokämpä	Kaikki	10000	20	3	2	1
21. Hangaskuru	Kaikki	30000	60	7	5	2
22. Kellokas luke	Kaikki	30000	60	7	5	2
Muut Ylläs	Kaikki	20000	40	6	4	2
yht.		380 000	660	94	67	27
Yhteensä		575 000	1150	142	91	52

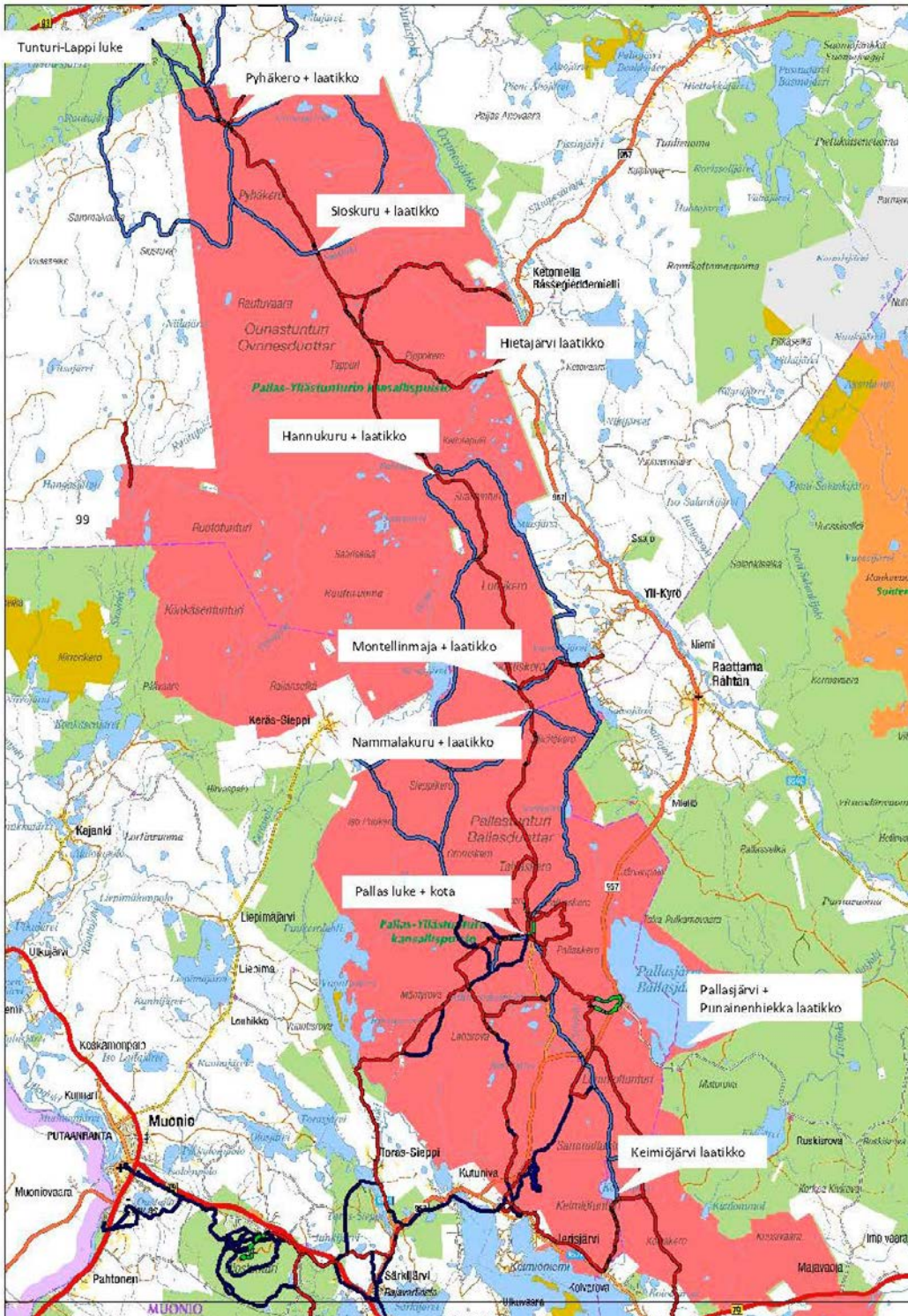
Haastattelupaikat ja keruulaatikot

1:220000

**Pallas-Yllästunturin kansallispuisto
kävijätutkimus 2016
Haastattelupaikat ja keruulaatikot**

© Melsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos 1/MML/08

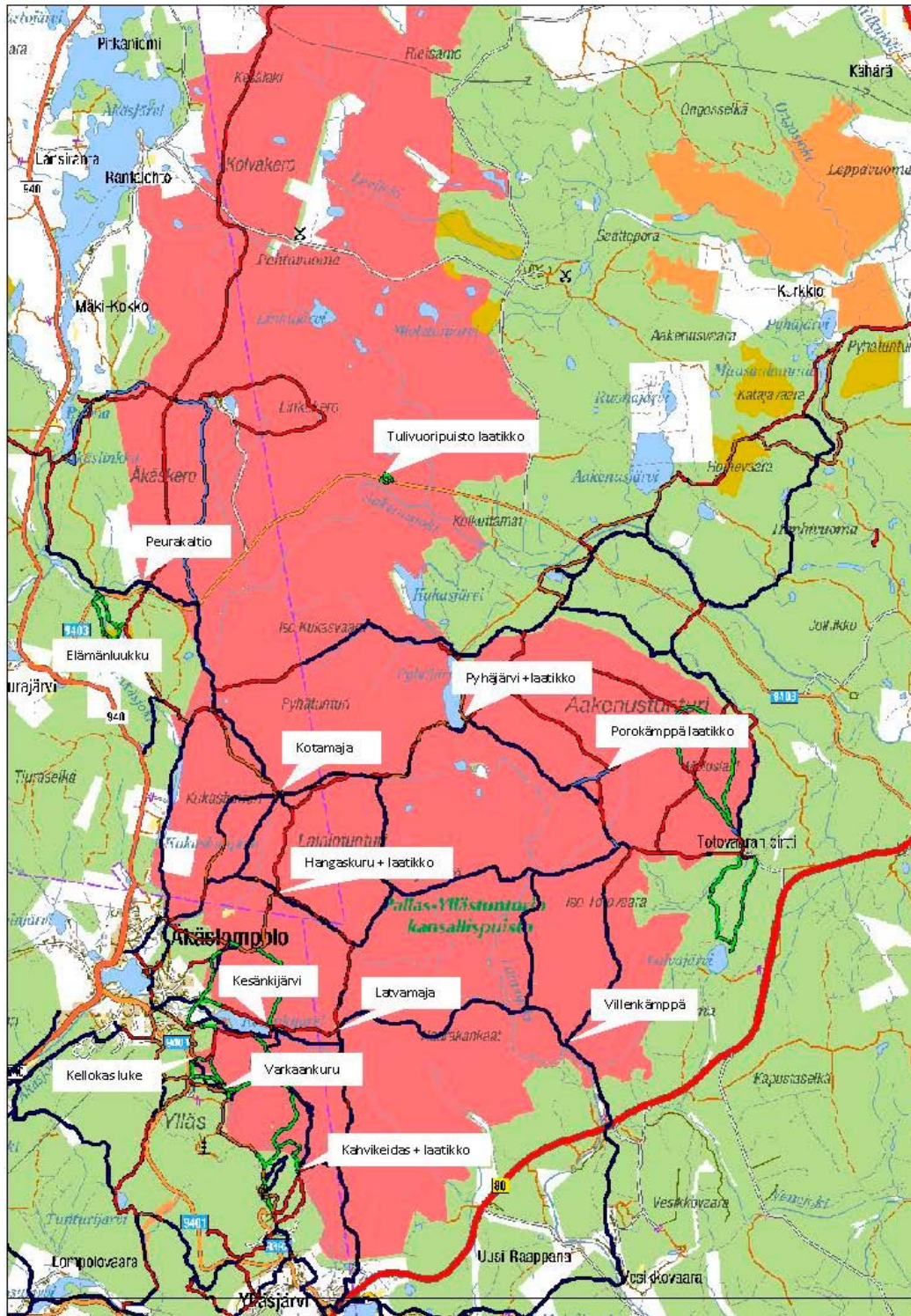

1:150000

**Pallas-Yllästunturin kansallispuisto
kävijätutkimus 2016
Haastattelupaikat ja keruulaatikot**

© Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos 1/MML/08

Kävijätutkimuksen kyselylomake

Aineiston kerääjä täyttää:

numero	paikka	kävijä	haastattelija	posti	nimi kirjaimet	pvm	kellonaika

Kävijätutkimus 2016

Pallas-Yllästunturin kansallispuisto

Täyttöohjeet:

Kävijätutkimuksella kerättävää tietoa käytetään hyväksi Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kehittämisessä. Toivomme Sinun vastaavan tämän lomakkeen jokaiseen kysymykseen huolellisesti ja pyydämme ottamaan huomioon seuraavat ohjeet:

1. Lue kysymykset huolellisesti.
2. Vastaa kysymyksiin **henkilökohtaisesti** merkitsemällä yksi rasti vastausympyrään (○). Niissä kysymyksissä, joissa on mahdollista valita useampi vaihtoehto, merkitse vastauksesi vastausruutuihin (□). Joissakin kysymyksissä pyydetään kirjoittamaan vastaus. Voit halutessasi jatkaa vastausta muualle.
3. Kysymykset koskevat **ainoastaan tämänkertaista käyntiäsi** Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa (kartta 1) ja joissain kohdin myös sen lähialueella (kartta 2).
4. Palauta täytetty lomake aineiston kerääjälle tai ohjeissa annettuun paikkaan.
5. Lisätietoja antaa Yllästunturin luontokeskus Kellokas p. 0206 39 7039 (kellokas@metsa.fi).

KIITOKSET ETUKÄTEEN!

1. Milloin saavuit Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon (koskee tämänkertaista käyntiäsi ks. kartta 1)?

päivämäärä _____ ja kellonaika _____

2. Kuinka kauan oleskelit tai aiot oleskella tällä käynnillä...

a. Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa (ks. kartta 1)?

noin _____ vrk *tai* _____ tuntia

b. yhteensä Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa tai lähialueella (Kolari, Kittilä, Muonio ja Enontekiö alueella, ks. kartta 2)?

noin _____ vrk *tai* _____ tuntia

→ asun lähialueella → siirry kysymykseen 3 a.

Jos vastasit edelliseen kysymykseen (2b) enemmän kuin 1 vrk, niin kuinka monta kertaa olet vierailut tai suunnitteleet vieraillevasi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa tämän matkasi aikana?

_____ kertaa

3. Jos yövyit tai aiot yöpyä...

(muussa tapauksessa siirry kysymykseen 4)

a. Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa (ks. kartta 1), niin montako yötä vietit tai vietät

autiotuvassa _____ yötä

varaustuvassa _____ yötä

omassa majoitteessa (telta tms.) _____ yötä

muualla, missä _____ yötä

b. Pallas-Yllästunturin kansallispuiston lähialueella (ks. kartta 2), niin montako yötä vietit tai vietät

hotellissa _____ yötä

vuokramökissä _____ yötä

omassa mökissä _____ yötä

asuntoautossa tai -vaunussa _____ yötä

omassa majoitteessa (telta tms.) _____ yötä

vakituksessa asunnossa (Kolari, Kittilä, Muonio, tai Enontekiö kunnat)

4. Missä päin Pallas-Yllästunturin kansallispuistoa (ks. kartta 1) vierailit tai suunnittelet vierailevasi tällä käynnillä? (merkitse tarvittaessa useampi kohta)

- Kellostapuli-Kesänski-Kukastunturi alueella
 Pyhäntunturi-Lainiotunturi alueella
 Aakenuksen reiteillä
 Äkäskeron reiteillä
 Pallasjärven alueella
 Pallastunturin alueella
 Vuontiskeron alueella
 Hannukurun alueella
 Pyhäkeron reiteillä
 muualla, missä? _____

5a. Millä kulkuneuvoilla matkustit kotoasi Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon?

(merkitse kaikki käyttämäsi kulkuneuvot)

- 1 henkilöauto 5 juna
 2 asuntovaunu/matkailuauto 6 lentokone
 3 linja-auto 7 moottoripyörä
 4 tilausbussi (ryhmämatka) 25 lihasvoimin (kävellen
 99 muu, mikä? hiihtäen, pyöräillen...)

5b. Mitä yllä valitsemistasi kulkuneuvoista käytit viimeksi?

Merkitse numero → _____

6. Minkälainen on seurueesi tällä käynnilläsi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa?

- olen yksin → siirry kysymykseen 8.
 seurueen koko yhteensä _____ henkilöä
 (vastaaja mukaan luettuna) joista
 alle 15-vuotiaita? _____ henkilöä
 alle 15-vuotiaiden syntymävuodet (jos _____
 kaikki lähes saman ikäisiä, ilmoita yleisin _____
 syntymävuosi) _____
 liikuntaesteisiä? _____ henkilöä

7. Mistä seurueesi pääosin koostuu tällä käynnilläsi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa? (valitse parhaiten kuvaava vaihtoehto)

- oman perheen jäsenistä
 muista sukulaisista
 ystäväistä
 työtovereista
 koululuokasta
 päiväkotiryhmästä
 opiskeluryhmästä
 eläkeläisryhmästä
 ohjelmajärjestäjien asiakkaista
 kerhosta, yhdistyksestä tms.
 jostakin muusta, mistä? _____

8. Kuinka tärkeitä seuraavat asiat ovat tai olivat sinulle tällä käynnilläsi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa?

(vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)

(5 = erittäin tärkeää, 4 = melko tärkeää, 3 = ei kumpaakaan, 2 = ei kovin tärkeää, 1 = ei lainkaan tärkeää)

	erittäin tärkeää	5	4	3	2	1	ei lainkaan tärkeää
luonnon kokeminen		☐	☐	☐	☐	☐	
maisemat		☐	☐	☐	☐	☐	
mahdollisuus olla itsekseen		☐	☐	☐	☐	☐	
henkinen hyvinvointi		☐	☐	☐	☐	☐	
poissa melusta ja saasteista		☐	☐	☐	☐	☐	
rentoutuminen		☐	☐	☐	☐	☐	
tutustuminen uusiin ihmisiin		☐	☐	☐	☐	☐	
yhdessäolo oman seurueen kanssa		☐	☐	☐	☐	☐	
aikaisemmat muistot		☐	☐	☐	☐	☐	
alueeseen tutustuminen		☐	☐	☐	☐	☐	
luonnosta oppiminen		☐	☐	☐	☐	☐	
omien taitojen kehittäminen		☐	☐	☐	☐	☐	
kuntoilu		☐	☐	☐	☐	☐	
jännityksen kokeminen		☐	☐	☐	☐	☐	
alueen kulttuuriperintöön tutustuminen		☐	☐	☐	☐	☐	

9a. Mitä pääasiassa teit tai aiot tehdä Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa tällä käynnilläsi?

(merkitse tarvittaessa useampi vaihtoehto)

- 1 kävely 11 sienestys
 2 sauvakävely 12 kasviharrastus
 3 lenkkeily 13 opetuksen liittyvä käynti
 4 retkeily 14 käynti luontokeskuksessa
 5 luonnon tarkkailu 15 luontovalokuvaus
 6 eväsretkeily 16 partioretki
 7 pyöräily 17 leirikoulu
 8 kalastus 18 koiran kanssa ulkoilu
 9 lintuharrastus 19 suunnistus
 10 marjastus 20 telttailu tai muu leiriytyminen maastossa
 22 murtomaahiihto laduilla
 24 laskettelu
 27 lumikenkäkävely
 34 vaellus (yöpyminen maastossa)
 36 metsästys
 86 opastettu retki
 88 kulttuuriperintöön tutustuminen
 122 geologiaan tutustuminen
 999 muu, mikä?

9b. Mikä valitsemasi vaihtoehto oli tai on mielestäsi kaikkein tärkein tällä käynnilläsi? numero → [_____]

10a. Mitä mieltä olet käyttämäsi palveluiden, rakenteiden ja ympäristön laadusta tämänkertaisella käynnilläsi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa?

Vastaa jokaiseen kohtaan ja arvioi tällä käynnillä käyttämäsi palvelun tai rakenteen laatu. Mikäli et ole käyttänyt palvelua tai rakennetta tällä käynnilläsi, rasti vaihtoehto "en ole käyttänyt palvelua".
(5 = erittäin hyvä, 4 = melko hyvä, 3 = keskinäinen, 2 = melko huono, 1 = erittäin huono)

	erittäin hyvä	5	4	3	2	1	erittäin huono	en ole käyttänyt
pysäköintipaikat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
lähialueen tiesto	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
reittien opastetaulut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
polku- ja/tai latureitistö	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
polku- ja/tai latuviitotukset	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
tulentekopaikat ja laavut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yleisökäymälät alueella	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
jätehuollon toteutus ja ohjeistus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
esitteet ja opaskirjat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ennakkoinformaatio	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
autio- ja varaustuvat kansallispuistossa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
kansallispuiston palvelut sosiaalisessa mediassa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yrityksien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmapalvelut)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
reittien ja rakenteiden turvallisuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yleinen turvallisuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yleinen siisteys	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
maiseman vaihtelevuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
luontokeskus Kellokas palvelut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pallaksen luontokeskus palvelut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tunturi-Lapin luontokeskus palvelut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
jokin muu, mikä? _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

10b. Kuinka tyytyväinen olet kokonaisuudessaan Pallas-Yllästunturin kansallispuiston palveluiden ja rakenteiden määrään?

(5 = erittäin tyytyväinen, 4 = melko tyytyväinen, 3 = ei kumpikaan, 2 = melko tyytymätön, 1 = erittäin tyytymätön)

5 4 3 2 1

erittäin tyytyväinen erittäin tyytymätön

11. Täyttyivätkö tähän käyntiin Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa liittyvät odotuksesi seuraavien asioiden suhteen?

(5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = keskinäisesti, 2 = melko huonosti, 1 = erittäin huonosti)

	erittäin hyvin	5	4	3	2	1	erittäin huonosti
luonnonympäristö	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
harrastusmahdollisuudet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
reitit ja rakenteet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

12. Onko Pallas-Yllästunturin kansallispuisto tällä matkalla...

- matkasi ainoa tai tärkein kohde?
- yksi matkasi suunnitelluista kohteista?
Muita kohteita ovat: _____
- ennalta suunnittelematon kohde matkan varrella?
Matkasi pääkohde/pääkohteet ovat: _____

13. Rahankäyttö

Oletko käyttänyt / tuletko käyttämään rahaa tähän matkaan liittyviin erilaisiin menoihin kansallispuistossa tai sen lähialueella? (Kolarin, Kittilän, Muonion tai Enontekiön kunnat)

- kyllä (→ vastaa alla oleviin kysymyksiin)
- en (→ siirry kysymykseen 14)

Ilmoita rastiittamalla, arvioitko tässä

- henkilökohtaiset kulusi sekä osuutesi seurueen yhteisistä kuluista VAI
- perheen tai seurueen kokonaiskulut.

Kyseessä on matkatoimiston tai muun matkanjärjestäjän järjestämä pakettimatka, jonka hinta on _____ €
→ Ilmoita tämän lisäksi alla muut kulusi kansallispuistossa ja sen lähialueella.

Ilmoita alla (kohdat A-G), paljonko tähän matkaan liittyviä kuluja sinulla on ollut ja arviolta tulee demaan kansallispuistossa ja sen lähialueella. (Kirjaa riville 0 (nolla), jos sinulla ei ole kyseiseen kohtaan kuuluvia kuluja.)

A polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset _____ €

B paikallismatkojen kustannukset (esim. paikalliset bussi- tai taksimatkat) _____ €

C ruoka- sekä muut vähittäiskauppaostokset _____ €

D kahvila- ja ravintolaostokset _____ €

E majoittuminen _____ €

F ohjelma- ja virkistyspalvelut (esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin) _____ €

G muut menot (esim. varusteiden ja välineiden vuokrat) _____ €

14. Kuinka usein olet käynyt Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa ennen tätä käyntiä?

(vastaa kaikkiin soveltuviin kohtiin)

- tämä on ensimmäinen kerta
- viimeisen viiden vuoden aikana _____ kertaa
- milloin ensimmäisen kerran? v. _____
- milloin viimeksi? v. _____

15. Onko jokin seuraavista asioista häirinnyt Sinua tämänkertaisella käynnilläsi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa?
(vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)
(5 = ei lainkaan, 4 = melko vähän, 3 = keskimukaisesti, 2 = melko paljon, 1 = erittäin paljon)

	ei lain- kaan		erittäin paljon		
	5	4	3	2	1
maaston kuluneisuus	☐	☐	☐	☐	☐
maaston roskaantuneisuus	☐	☐	☐	☐	☐
liiallinen kävijämäärä	☐	☐	☐	☐	☐
muiden kävijöiden käyttäytyminen	☐	☐	☐	☐	☐
jokin muu, mikä?	☐	☐	☐	☐	☐

16. Missä määrin koet tämänkertaisen käyntisi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa vaikuttaneen yleiseen terveydentilaasi ja hyvinvointiisi seuraavilla osa-alueilla?
(Vastaa jokaiseen kohtaan ja valitse se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi. 5 = täysin samaa mieltä, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä, 1 = täysin eri mieltä)

	täysin samaa mieltä		täysin eri mieltä		
	5	4	3	2	1
Sosiaalinen hyvinvointini lisääntyi (esim. työkyvyn edistyminen, ihmissuhteiden lujittuminen, yksin tai yhdessä tekemisestä nauttiminen)	☐	☐	☐	☐	☐
Psyykinen hyvinvointini lisääntyi (esim. tyytyväisyys elämään, mielialan kohentuminen, palautuminen henkisestä uupumuksesta, uuden oppiminen)	☐	☐	☐	☐	☐
Fyysinen hyvinvointini lisääntyi (esim. luonto-aistimuksista nauttiminen, fyysisen kunnon ylläpito, uusien taitojen omaksuminen, fyysinen hyvä olo)	☐	☐	☐	☐	☐

17. Minkä arvoiseksi arvioisit rahassa mitattuna Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa kokemasi terveys- ja hyvinvointivaikutukset?
Voit esimerkiksi verrata rahallista arvoa kaupallisiin hyvinvointipalveluihin ja -tuotteisiin (kuntosalikäynti 5 €, kylpyläkäynti 2,5 tuntia 20 €, hieronta 60 min 50 €, hemmottelupäivä kylpylässä erilaisilla hoidoilla 200 €), erilaisiin kulttuuripalveluihin (elokuviissa käynti 12 €, konsertti 100 €) tai matkoihin (kotimaan matka 500 €, ulkomaanmatka 3000 €).

_____ €

KIITOKSIA VASTAUKSISTASI!

Mikäli haluat esittää muita ajatuksiasi, niin kirjoita niitä tähän.

18. Pysyvän asuinpaikkasi postinumero ja asuinkuntasi?
[_ _ _ _] _____

19. Sukupuoli?
 mies nainen

20. Syntymävuosi?
[_ _ _ _]

21. Ammatillinen koulutus? (merkitse korkein taso)

ammattikoulu
 opistotasoinen tutkinto
 alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto
 ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto
 ei ammatillista tutkintoa

22. Miten pitkän matkan olet liikkunut tai aiot liikkua omin voimin tällä käynnilläsi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa?
(voit merkitä useamman vaihtoehdon)

patikoiden yht. _____ km
 pyöräillen yht. _____ km
 hiihtäen yht. _____ km
 lumikenkäillen yht. _____ km
 muuten, miten? _____ yht. _____ km

23. Mitä reittejä olet kulkenut tai aiot kulkea Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa tällä käynnillä? (ks. kartta 1)
(voit merkitä useamman vaihtoehdon ympäröimällä reittinumeron)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
101	102	103	104	105	106	107	108	109	110

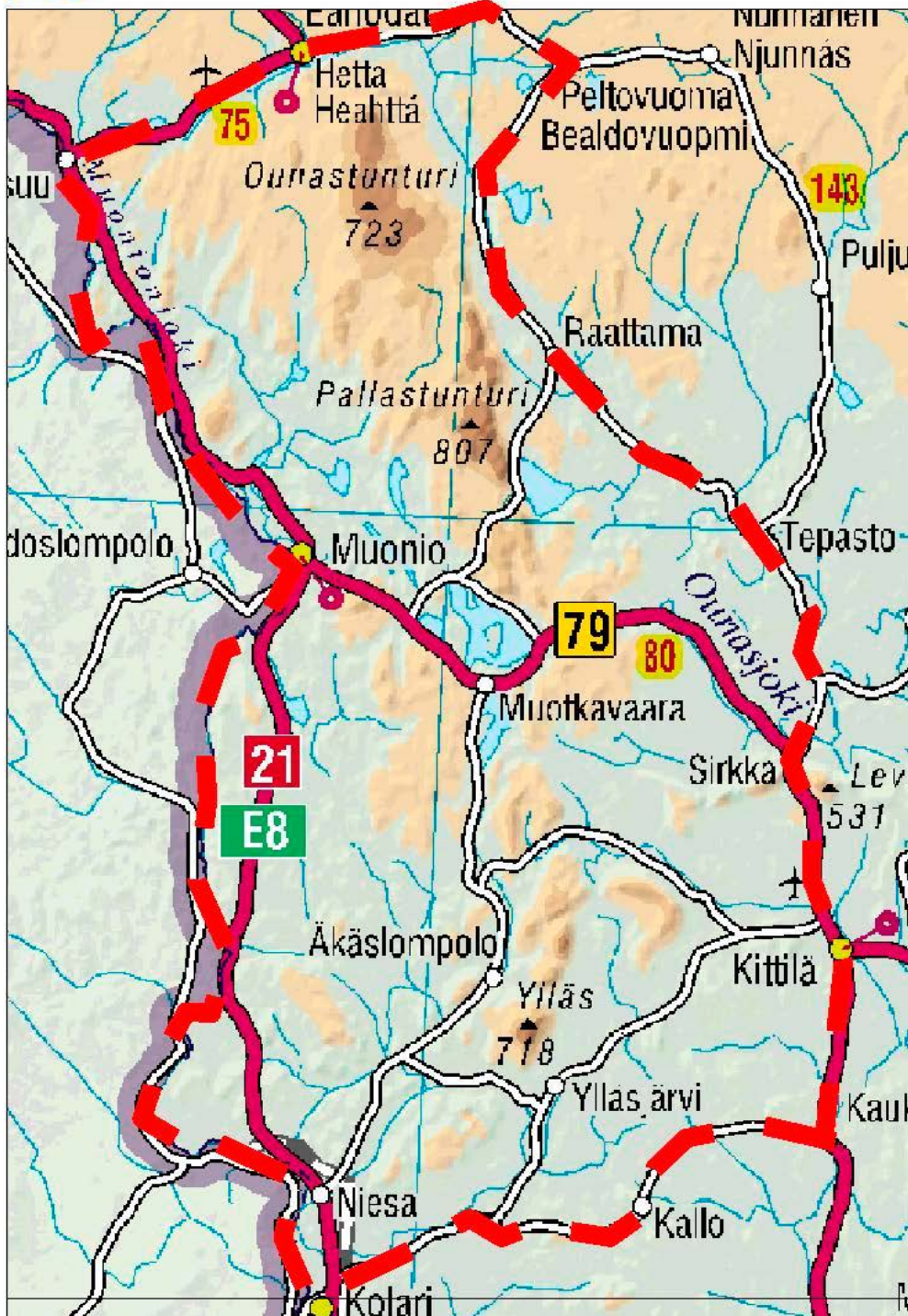
Tutkimuksen yhteydessä käytetty lähialueen kartta

1:500000

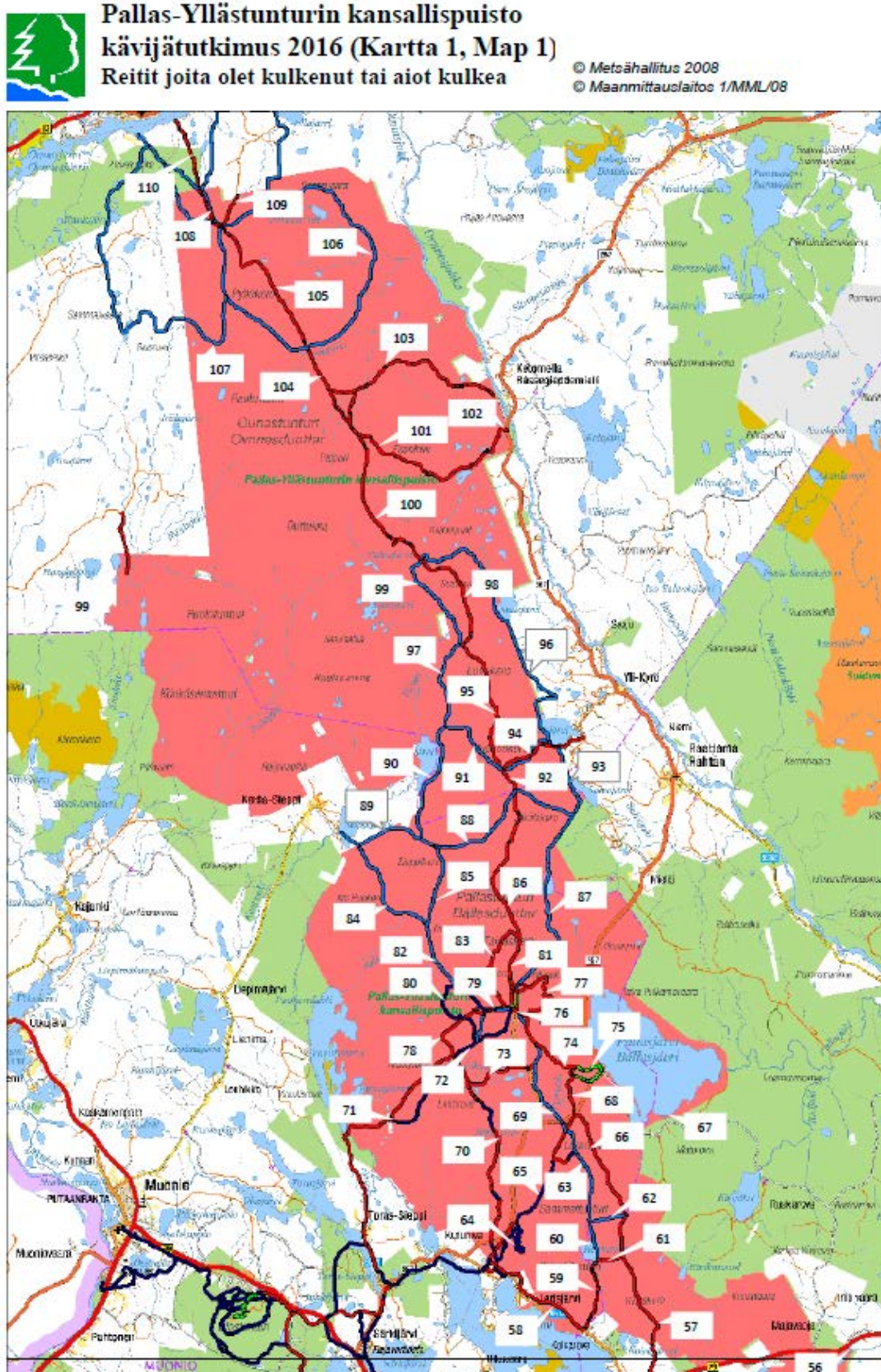
Pallas-Yllästunturi
kävijätutkimus 2016 (Kartta 2, Map 2)
Lähialue (Kolari, Kittilä, Muonio, Enontekiö)

© Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos 1/MML/08

Tutkimuksen yhteydessä käytetyt reittikartat

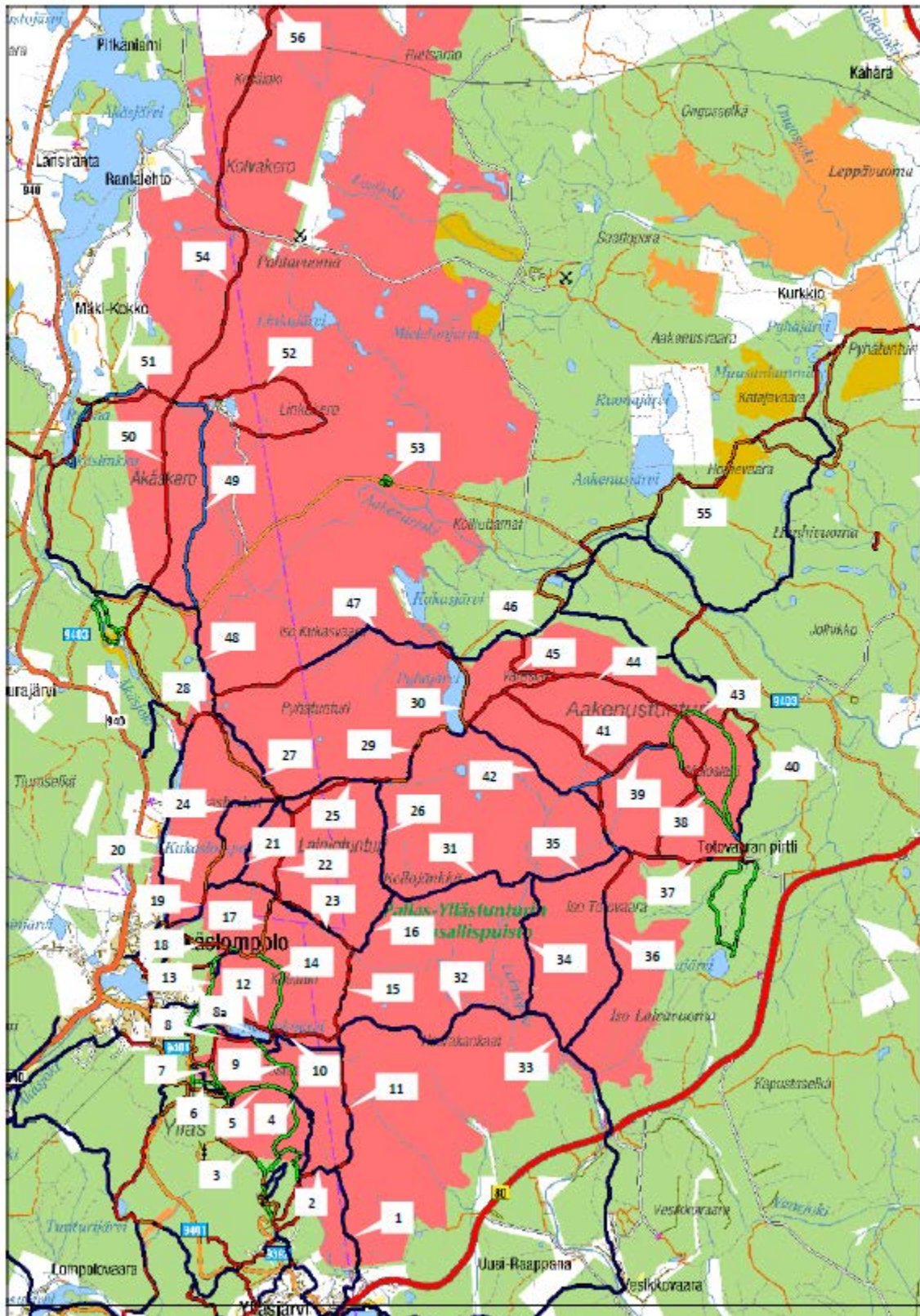
1 : 220000

**Pallas-Yllästunturin kansallispuisto
kävijätutkimus 2016 (Kartta 1, Map 1)
Reitit joita olet kulkenut tai aiot kulkea**

© Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos 1/MML/08

Luonnon terveys- ja hyvinvointivaikutukset

1. Luontosuhde

a. Suhde luontoon

Seuraavat kysymykset koskevat suhdettasi luontoon.

Vastaa kunkin kysymyksen kohdalla valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Olen mielelläni ulkona, huonollakin säällä.	J:n	J:n	J:n	J:n	J:n
Ihanneluontokohteeni on keskellä luontoa, kaukana ihmisten ilmoilta.	J:n	J:n	J:n	J:n	J:n
Mietin aina, miten toimintani vaikuttaa ympäristöön.	J:n	J:n	J:n	J:n	J:n
Luonto innoittaa ja antaa elämälleni tarkoitusta.	J:n	J:n	J:n	J:n	J:n
Olen liikkunut luonnossa paljon pienestä pitäen.	J:n	J:n	J:n	J:n	J:n
Ajatus, että olisin syvällä metsässä, kaukana ihmisasutuksesta, on pelottava.	J:n	J:n	J:n	J:n	J:n
Huomaan ympäröivän luonnon vaikka olisin keskellä kaupunkia.	J:n	J:n	J:n	J:n	J:n
Suhteeni luontoon on tärkeä osa sitä, kuka olen.	J:n	J:n	J:n	J:n	J:n
Luonto on tärkeä osa hyvinvointiani.	J:n	J:n	J:n	J:n	J:n

b. Suhde Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon

Kuinka hyvin seuraavat väittämät kuvaavat suhdettasi Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon?

Vastaa kunkin kysymyksen kohdalla valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Alue on mielenkiintoisen.	J:n	J:n	J:n	J:n	J:n
Minulla on tunnesiteitä alueeseen.	J:n	J:n	J:n	J:n	J:n
Alue yhdistää minulle tärkeitä ihmisiä.	J:n	J:n	J:n	J:n	J:n
Alue on minulle tärkeä liikuntapaikka.	J:n	J:n	J:n	J:n	J:n
Alue on minulle tärkeä harrastusteni kannalta.	J:n	J:n	J:n	J:n	J:n
Alueen historialla ja kulttuuriperinnöllä on minulle merkitystä.	J:n	J:n	J:n	J:n	J:n

2. Psyykkinen hyvinvointi

a. Tyytyväisyys elämään

Seuraavat kysymykset koskevat yleistä tyytyväisyyttäsi elämään.

Vastaa kunkin kysymyksen kohdalla valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Elämäni on suurimmalta osin lähellä ihanteellista.	J:n	J:n	J:n	J:n	J:n
Elämäni olosuhteet ovat erinomaiset.	J:n	J:n	J:n	J:n	J:n
Olen tyytyväinen elämäni.	J:n	J:n	J:n	J:n	J:n

b. Mieliala

Muistele mitä teit ja koit Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa käydessäsi. Kuinka usein sinulla oli seuraavia tuntemuksia?

hyvin usein

hyvin

	tai jatkuvasti	usein	silloin tällöin	harvoin	harvoin tai ei lainkaan
Olin hermostunut.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Tunsin itseni tyyneksi ja rauhalliseksi.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Tunsin itseni alakuloiseksi ja apeaksi.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Tunsin itseni onnelliseksi.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Tunsin itseni elinvoimaiseksi.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Tunsin oloni turvalliseksi.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Tunsin oloni yksinäiseksi.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰

c. Kokemus elpymisestä

Miten tämäkertainen käyntisi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa vaikutti oloosi?

Vastaa kunkin kysymyksen kohdalla valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Elinvoimani ja tarmoni lisääntyivät.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Unohdin arkipäivän huolet ja murheet.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Sain uutta uskoa huomiseen.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Elvyin ja rentouduin.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Keskittymiskykyni lisääntyi.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Sain lisää itseluottamusta.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Rauhoituin.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Elämäni asiat asettuivat oikeisiin mittasuhteisiin.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰

d. Kognitiiviset taidot (havaitseminen, kieli, muisti, oppiminen)

Miten koit tämäkertaisen käyntisi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa vaikuttaneen seuraaviin asioihin?

Vastaa kunkin kysymyksen kohdalla valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Sain toteuttaa itseäni.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Sain uusia luovia ajatuksia.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Opin uusia taitoja.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Opin lisää luonnosta.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Kiinnostukseni luontoa kohtaan lisääntyi.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰

3. Sosiaalinen hyvinvointi

Miten koit tämäkertaisen käyntisi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa vaikuttaneen seuraaviin asioihin?

Vastaa kunkin kysymyksen kohdalla valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Oli mahdollista irtautua työasioista.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Työmotivaationi vahvistui.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Oli mahdollista irtautua arkielämästä.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Motivaationi arkielämään vahvistui.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Nautin retken aikana uusien ihmisten tapaamisesta.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Nautin yhdessaolosta minulle tärkeiden ihmisten kanssa.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Nautin yhteisistä harrastuksista minulle tärkeiden ihmisten kanssa.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Luonnossa oli helpompi keskustella henkilökohtaisista asioista.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Seura lisäsi turvallisuuden tunnetani.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Nautin saadessani olla yksin.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰
Luonnossa oloinen lujitti suhdettani minulle tärkeisiin ihmisiin.	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰	J ⁰

4. Fyysinen hyvinvointi

a. Yleinen terveydentila

b. Kokemus aistimuksista ja fyysisestä olost

Ajattele tämänkertaista käyntiäsi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa. Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?

Vastaa kunkin kysymyksen kohdalla valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Nautin hiljaisuudesta.	J _n	J _n	J _n	J _n	J _n
Nautin luonnonäänistä.	J _n	J _n	J _n	J _n	J _n
Nautin luonnon tuoksuista.	J _n	J _n	J _n	J _n	J _n
Tuntui hyvältä hengittää puhdasta ilmaa.	J _n	J _n	J _n	J _n	J _n
Nautin kauniin luonnon näkemisestä.	J _n	J _n	J _n	J _n	J _n
Koin miellyttävänä luonnon tuottamat tuntemukset (tuuli kasvoilla, pehmeä sammal, pintojen vaihtelevat muodot jne.).	J _n	J _n	J _n	J _n	J _n
Koin hyönteiset (hyttyset, hirvikarpaset, ampiaiset, punkit ym.) häiritsevinä.	J _n	J _n	J _n	J _n	J _n
Sääolosuhteet tuntuivat epämiellyttäviltä.	J _n	J _n	J _n	J _n	J _n
Liikuin alueella käydessäni tavanomaista arkiliikuntaa enemmän.	J _n	J _n	J _n	J _n	J _n
Pääsin koettelemaan omia rajojani.	J _n	J _n	J _n	J _n	J _n
Koin, että luontoliikunta kohotti kuntoani.	J _n	J _n	J _n	J _n	J _n
Koin fyysisen hyvän olon lisääntyvän.	J _n	J _n	J _n	J _n	J _n

c. Fyysinen aktiivisuus

Kuinka paljon arvioit liikkuneesi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa tämänkertaisella käynnilläsi?

Merkitse rasti ruutuun (tarvittaessa useita) ja merkitse tekstiruutuun käyntisi aikaisen liikunnan kesto tunteina, tarkimmillaan puolen tunnin tarkkuudella (esim. 1 h 30 min merkitään 1,5).

- verikkaista ja rauhallista liikuntaa (ei hikoilua tai hengityksen kiihtymistä, esim. rauhallinen kävely)
- ripeää ja reipasta liikuntaa (jonkin verran hikoilua ja/tai hengityksen kiihtymistä, esim. reipas kävely)
- voimaperäistä ja rasittavaa liikuntaa (voimakasta hikoilua ja/tai hengityksen kiihtymistä, esim. holkka tai juoksu)
- en liikkunut vierailuni aikana aktiivisesti

Omin lihasvoimin kuljettu matka yhteensä

Merkitse kilometreinä

Aikuisten minimiliikuntasuositus viikossa on yhteensä 2 tuntia 30 minuuttia reipasta TAI 1 tunti 15 minuuttia rasittavaa kestävyysliikuntaa. Lisäksi suositukseen kuuluu kaksi kertaa lihaskunnan tai liikehallinnan (venyttely yms.) kehittämistä viikoittain. Ajattele normaalia arkielämäsi. Miten suositus toteutuu keskimäärin osaltasi?

- liikun huomattavasti minimisuositusta enemmän
- liikun jonkin verran minimisuositusta enemmän
- liikun minimisuosituksen mukaan
- liikun jonkin verran minimisuositusta vähemmän
- liikun huomattavasti minimisuositusta vähemmän

d. Pituus ja paino

Merkitse alla oleviin kenttiin pituutesi ja painosi.

Pituus (cm) Paino (kg)

5. Terveys ja hyvinvointivaikutusten kesto

Kuinka pitkään arvioit tämänkertaisen Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa käyntisi aikana kokemiesi myönteisten terveys- ja hyvinvointivaikutusten kestäväksi?

pitkän
aikaa vielä
käynnin
jälkeen

jonkin
aikaa vielä
käynnin
jälkeen

käynnin ajan

ei
myönteisiä
vaikutuksia

Fyysiset vaikutukset	Jn	Jn	Jn	Jn
Psyykkiset vaikutukset	Jn	Jn	Jn	Jn
Sosiaaliset vaikutukset	Jn	Jn	Jn	Jn

Millaiseksi arvioit terveytesi yleisesti ottaen tällä hetkellä?

Vastaa valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tilannettasi.

	hyvä	melko hyvä	keskitasoinen	melko huono	huono
Terveydentilani on	Jn	Jn	Jn	Jn	Jn

Minkä arvoisiksi arvioisit rahassa mitattuna Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa kokemasi terveys- ja hyvinvointivaikutukset nyt, kun käynnistäsi on kulunut jonkin aikaa?

Voit esimerkiksi verrata rahallista arvoa kaupallisiin hyvinvointipalveluihin ja -tuotteisiin (kuntosalikäynti 5 €, kylpyläkäynti 2,5 tuntia 20 €, hieronta 60 min 50 €, hemmottelupaivä kylpylässä erilaisilla hoidoilla 200 €), erilaisiin kulttuuripalveluihin (elokuviissa käynti 12 €, konsertti 100 €) tai matkoihin (kotimaanmatka 500 €, ulkomaanmatka 3 000 €).

Euroa

7. Lasten terveys ja hyvinvointi

Oliko 15 vuotta tai sitä nuorempia lapsia/nuoria mukanas Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa?

Jn ei
Jn kyllä

Kuinka monta 15 vuotta tai sitä nuorempaa lasta/nuorta oli mukanas Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa?

Lasten lukumäärä

Valitse mukana olleista lapsista se, jolla on seuraavana syntymäpäivä. Lapsen ikä nyt on:

alle 1

Miten arvioit tämänkertaisen käyntinne Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa vaikuttaneen tämän lapsen terveyteen ja hyvinvointiin seuraavilla osa-alueilla?

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Lapsi nautti luonnossa olemisesta.	Jn	Jn	Jn	Jn	Jn
Lapsi tunsii liikkumisen iloa ja riemua.	Jn	Jn	Jn	Jn	Jn
Lapsi oppi uusia taitoja.	Jn	Jn	Jn	Jn	Jn
Lapsi oppi luonnosta uusia asioita.	Jn	Jn	Jn	Jn	Jn
Lapsen kiinnostus luontoa kohtaan lisääntyi.	Jn	Jn	Jn	Jn	Jn
Luontoretkeillä oli myönteisiä vaikutuksia lapsen mielikuvitukseen, luovuuteen ja oivaltamiseen.	Jn	Jn	Jn	Jn	Jn
Lapsi sai myönteisiä kokemuksia itsensä toteuttamisesta.	Jn	Jn	Jn	Jn	Jn
Lapsi sai lisää itseluottamusta ja rohkeutta luonnossa liikkumisesta.	Jn	Jn	Jn	Jn	Jn
Lapsi oli rauhallisempi ja rentoutuneempi kuin kotiloissa.	Jn	Jn	Jn	Jn	Jn
Lapsi nautti yhdessäolosta.	Jn	Jn	Jn	Jn	Jn
Lapsi huomioi asetetut rajat paremmin kuin kotiloissa.	Jn	Jn	Jn	Jn	Jn
Lapsi koki luonnon pelottavana.	Jn	Jn	Jn	Jn	Jn

8. Lopuksi

Innostiko käyntisi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa...

Vastaa kunkin kysymyksen kohdalla valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
vieraillemaan myös muilla luontokohteilla	Jn	Jn	Jn	Jn	Jn
vieraillemaan alueella uudestaan	Jn	Jn	Jn	Jn	Jn
suosittelemaan kohdetta muille	Jn	Jn	Jn	Jn	Jn
ylläpitämään arkiliikuntaa	Jn	Jn	Jn	Jn	Jn
lisäämään arkiliikuntaa	Jn	Jn	Jn	Jn	Jn
lisäämään luontoharrastuksia	Jn	Jn	Jn	Jn	Jn
ylläpitämään retkeilytaitoja	Jn	Jn	Jn	Jn	Jn
opettelemaan uusia taitoja	Jn	Jn	Jn	Jn	Jn

Oliko Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa käynnillä jotain joka tuotti erityisen myönteisiä tuntemuksia, mitä?

Empty text input field with a vertical scrollbar on the right side.

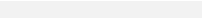
Oliko Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa käynnillä jotain joka aiheutti erityisen kielteisiä tunteita, mitä?

Empty text input field with a vertical scrollbar on the right side.

Muuta palautetta:

Large empty text input field with a vertical scrollbar on the right side.

0% valmiina

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 224 Snickars, M., Arnkil, A., Ekebom, J., Kurvinen, L., Nieminen, A., Norkko, A., Riihimäki, A., Taponen, T., Valanko, S., Viitasalo, M. & Westerborn, M. 2016: Assessment of the status of the zoobenthos in the coastal waters of western Uusimaa, SW Finland – a tool for management. 53 s.
- No 225 Kurvinen, L., Arnkil, A., Ekebom, J., Björkman, U., Sahla, M., Ivkovic, D., Riihimäki, A. & Haldin, M. 2017: Meri- ja rannikon luonnonsuojelualueiden tietotarpeet – MeriHOTT-hankkeen loppuraportti. 88 s.

Sarja B

- No 214 Siirtola, P. & Ylläsjärvi, J. 2015: Yllästunturin luontokeskus Kellokkaan asiakastutkimus 2011. 70 s.
- No 215 Nivunkijärvi, M. 2015: Pallastunturin luontokeskuksen asiakastutkimus 2012. 68 s.
- No 216 Koskeli-Ratamaa, A. 2016: Kolin kansallispuiston kävijätutkimus 2014. 71 s.
- No 217 Metsähallitus 2016: Principles of Protected Area Management in Finland. 143 s.
- No 218 Metsähallitus 2016: Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tilinpäätös ja toimintakertomus 2015. 53 + 15 s.
- No 219 Torppa, K. 2016: Karhunkierroksen luontokeskuksen asiakastutkimus 2013. 54 s.
- No 220 Torppa, K. 2016: Syötteen luontokeskuksen asiakastutkimus 2013–2014. 62 s.
- No 221 Veteläinen, T. 2016: Syötteen kansallispuiston kävijätutkimus 2015. 74 s.
- No 222 Keränen, I. & Mikkola, M. 2016: Etelä-Konneveden kansallispuiston kävijätutkimus 2015–2016. 65 s.
- No 223 Heinonen, M. 2016: Saaristomeren kansallispuiston kävijätutkimus 2014. 60 s.
- No 224 Lampinen, J. 2016: Patvinsuon kansallispuiston kävijätutkimus 2013. 53 s.
- No 225 Ala-Fossi, K. & Mikkola, M. 2017: Pyhä-Häkin kansallispuiston kävijätutkimus 2016. 43 s.
- No 226 Nylander, M. 2017: Repoveden kansallispuiston kävijätutkimus 2013–2014. 69 s.
- No 227 Nylander, M. & Paasonen, S. 2017: Repoveden kansallispuiston yritystutkimus 2013. 34 s.
- No 228 Muhonen, J. 2017: Suomen luontokeskus Haltian asiakastutkimus 2015. 42 s.
- No 229 Lehtonen, L. 2017: Nuuksion kansallispuiston kävijätutkimus 2015–2016. 74 s.

Sarja C

- No 153 Kyöstiä, M., Sulkava, P., Ylläsjärvi, I. & Ylläsjärvi, J. 2017: Pallas–Yllästunturin kansallispuiston reitistösuunnitelma. 73 s.
- No 154 Metsähallitus 2017: Oulujärven retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 100 s.
- No 155 Metsähallitus 2017: Oriveden–Pyhäselän Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 103 s.

ISSN-L 1235-8983
ISSN (verkkojulkaisu) 1799-5388
ISBN 978-952-295-197-7 (pdf)

julkaisut.metsa.fi